

EXPO 67

4 RODNA GRUDA

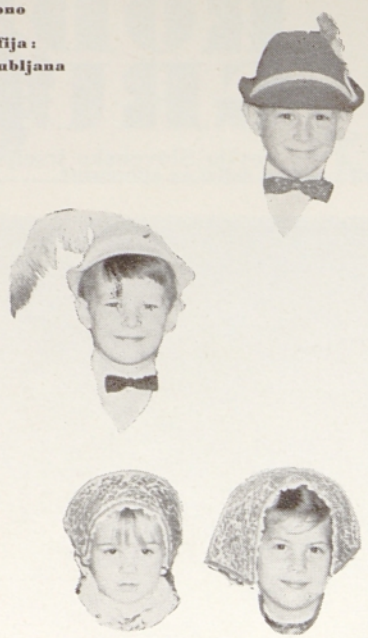
april 1967

revija Slovenske izseljenske matice

Piran pred sezono
Barvna fotografija:
E. Primožič, Ljubljana

Mladinski pevski zbor iz Ambridge, Pa. v ZDA s ponosom nastopa v slovenskih narodnih nošah, ki so jih sešile matere otrok. Na levi, na sliki spodaj, dirigentka zboru Frances Rosenberger, na desni njen pomočnik Stella Peltz

RODNO GRUDO izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Cankarjeva cesta 1/II. Ureja uredniški odbor. Glavna urednica ZIMA VRŠČAJ. Urednika: INA SLOKAN in JOŽE PREŠEREN.
Grafično oblikovanje: Spela Kalin in Sašo Mächtig.

Sedaj govorimo doma vsi slovensko...

Lani v juliju sem bila doma, pri vas se nisem oglasila, Rovinj je dalč od Ljubljane. Še nekaj bo zanimalo vas in naše izseljence po svetu, ki berejo Rodno grudo: V Jugoslavijo sem šla z našim Mihcem, ki je star pet let. Ostal je pri stari mami Angeli dva meseca in se zelo dobro naučil slovensko. Zdaj govorimo doma vsi slovensko. Naš Mihec je k temu pripomogel. Vidite, kaj vse zmorejo naši otroci!

Katarina Čargo, Seraing, Belgija

Zdaj smo v družini že trije: dobila sva majhno punčko. Ko to pišem (v decembru, op. ur.), ima štiri mesece in je zelo pridna. Ko bo začela govoriti, bova seveda storila vse, da se bo najprej naučila naša lepe slovenščine. Pošiljam naročnino za Rodno grudo in koledar. Najlepša hvala za redno pošiljanje Rodne grude. Posebej všeč mi je bila 9. številka, kjer Jaka Slokan tako lepo opisuje Zgornjo Savinjsko dolino, kjer sem tudi jaz doma.
Resnik Tony, Avstralija

Izhaja dvanaajstkrat na leto. V poletnem času izideta dve številki skupno. Letna naročnina za prekormske dežele je 5 ZDA dolarjev. Za plačila iz inozemstva: devizni račun pri Splošni gospodarski banki 501-620-5-3204-10-4; za dinarska plačila 501-8-51. Poštnina plačana v gotovini. Tisk tiskarne »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.

Lep in topel je dom, kjer zveni rodna beseda, ki je bogastvo nad bogastvi sveta. Čestitamo vam in želimo vso srečo pri vzgoji in uspešnem razvoju vaših otrok.

Uredništvo

RODNA GRUDA

revija Slovenske izseljenske matice

April

XIV. leto

št. 4

Vsebina :

Srečko Kosovel: Hišica, ki je pod klancem

Srečko Kosovel: Vse je tiho

Ina Slokan: Slovenska izseljenska matica
v mednarodnem turističnem letu

Marija Namorš: Sloves slovenskih zdravi-
lišč je segel že daleč preko mej

Niko Lapajne: Cerkniško jezero 365 dni

Ive Šubic: Partizanski čas in boj sta
razvijala likovno umetnost

Naši za mejami: Po vaseh slovenske
Benečije

Stane Lenardič: Jugoslovanski klubi
v Švici

Jože Prešeren: Montreal

Koledar nekaterih prireditev v l. 1967

Slovenska izseljenska matica
(Prospekt 1—8)

Zanimivosti — novice

Obisk prijateljstva

Za Finžgarjevo rojstno hišo

Papež Pavel VI. in predsednik Tito
izmenjala poslanici

Problem jugoslovanskih pokojnin, ki se
izplačujejo v tujino, končno rešen

Pred volitvami

Vsa Ljubljana je svatovala

J. M.: Lipicanci osvajajo svet

Otroci berite

Narodna: Škrjanček prepeva kmetu

Neža Maurer: April

Neža Maurer: Topli veter

Ela Peroci: Prizor

Naši po svetu

Naši pomenki

Jože Prešeren: »Ko prejmem revijo ...«

Vprašanja — odgovori

Ivan Potrč: Ob 60-letnici pisatelja

Antona Ingoliča

Anton Ingolič: Spet doma

Jože Udovič: Daljni, jasni glas

Naša beseda

Učimo se slovenščine

Humor

Špičkov Lojze

Excursions 1967

Aimeriez-vous rafraîchir vos souvenirs du sol natal et le voir aujourd'hui? Souhaitez-vous faire connaissance de la patrie de vos parents? — Alors, participez aux excursions en Slovénie, en Yougoslavie et les sites proches des pays voisins, que vous prépare pour l'été prochain notre SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA (Société Slovène des Émigrés) en collaboration avec l'entreprise touristique TRANSTURIST.

Nous avons mis au programme quinze excursions sur sept parcours déterminés que nous indiquons brièvement ci-après:

La Haute Carniole

Le 22 août, vous pourrez en une excursion **d'un jour** faire la connaissance des curiosités de Ljubljana, de Kranj et des beautés de la Haute Carniole, où vous visiterez Bled et Bohinj. Le prix de cette excursion est de 13,50 dollars.

La Haute Carniole—la Basse Carniole

Le 25 juin et le 17 juillet, nous vous invitons à une excursion de **trois jours** en Haute et Basse Carniole. Après la visite de Ljubljana, Kranj, Bled et Bohinj, vous monterez par téléphérique au Vogel, où vous jouirez d'un panorama unique sur les Alpes Juliennes. De là, vous repartirez vers la Basse Carniole, en vous arrêtant à Muljava, Dolenjske Toplice (station thermale), Otočec, Sentjerne et Čateške Toplice. Le prix de l'excursion est de 42,50 dollars.

La Slovénie—la Croatie

Le 30 juin, il y aura une excursion de **quatre jours** à travers les localités suivantes: Ljubljana, Otočec, Plitvice, Opatija, Rijeka, Postojna, Bled, Bohinj, Vogel Ljubljana. Le prix en est de 55,00 dollars.

La Haute Carniole, la Styrie, la Basse Carniole

Le 11 juin, le 2 juillet, le 17 juillet, le 1er août et le 13 août, vous pourrez en des excursions de **cinq jours** faire le trajet suivant: Ljubljana, Kranj, Bled, Bohinj avec le Vogel; après quoi vous passerez à la verte Styrie par Sempeter, Žalec, Celje à Velenje, où aura lieu le pique-nique des émigrés. De là vous irez par Brežice à Čateške Toplice et à Novo mesto, métropole de la Basse Carniole. L'excursion revient à 63,50 dollars.

La Côte slovène—l'Istrie croate—Trieste

Le 25 juin et le 28 juillet, nous organiserons une excursion de **quatre jours** de Ljubljana à Portorož et Koper, puis de là à Trieste pour revenir par devant la baie de Lim, par Pula à Postojna. Le prix est de 59,00 dollars.

La Slovénie—la Croatie

Le 25 juin et le 15 août, il y aura deux excursions de **six jours** sur le parcours suivant: Ljubljana, Opatija, les lacs de Plitvice, Trieste, Miramar, Učka, Rab, Postojna, Ljubljana. Le prix de l'excursion est de 84,00 dollars.

La Slovénie—la Croatie—l'Autriche—l'Italie

Le 10 juin et le 19 juillet, vous ferez la connaissance en une excursion de **sept jours** des lieux suivants: Ljubljana, Brezje, Bled, Ljubelj, Klagenfurt, Maria Saal, Feldkirchen, l'Ossiacher See, Villach, Trieste, Portorož, Opatija, Kraljevica, par Senj aux lacs de Plitvice, Karlovac et Zagreb, puis la station thermale de Čatež et Otočec, pour revenir enfin à Ljubljana. Le prix est de 105,00 dollars.

À côté de ces excursions de notre programme, nous organiserons encore selon vos désirs d'autres excursions. Nous vous recommandons particulièrement les excursions d'un jour que nous pouvons organiser aussi pour un moindre nombre de touristes, et cela aux endroits qui les intéressent le plus et qu'ils choisiront eux-mêmes. Nous organisons les excursions d'un jour, et même d'une demi-journée, en n'importe quel lieu de la Slovénie, si au moins sept voyageurs se décident à faire une telle excursion.

Nous vous offrons aussi nos excursions régulières de la journée, à savoir:

1. Ljubljana—Postojna—la grotte de Pivka—Ljubljana.
2. Ljubljana—Brezje—Begunje—Vrba—Bled—Ljubljana.
3. Ljubljana—Kranj—Brezje—Bohinj—Vogel—Ljubljana.
4. Ljubljana—Turjak—Velike Lašče—Ribnica—Travna gora—Nova Štifta—Sodražica—Ljubljana.

Chaque semaine il y a encore les excursions régulières d'un jour: Vršič—Trenta; Vršič—Trenta—Predilj; Portorož—Piran; Opatija (avec visite de la grotte de Postojna); Trieste,

et les excursions d'une demi-journée: Bohinj; Bled; Pokljuka; Sorško sedlo; Kranjska gora—Planica.

Parmi les excursions de cette année il y aura encore comme particularité une **excursion dans l'inconnu**, qui sera certainement intéressante et divertissante.

Excursiones 1967

Para todos los que añoran volver a ver a su tierra natal, como asimismo para aquellos que desean conocer la patria de sus mayores, pues no deben perder más tiempo y participar en las excursiones por Eslovenia, Yugoslavia y por sus países vecinos, que en esta temporada veraniega prepara Slovenska Izseljenska Matica en colaboración con la empresa Transturist.

El programa cuenta con quince excursiones, las cuales las enumeramos a continuación:

GORENJSKA. El 22 de agosto pueden conocer en una excursión de **un día** las partes interesantes de Ljubljana y Kranj como asimismo las bellezas de Gorenjska donde visitarán Bled y Bohinj. El costo de la excursión es 13,50 dólares.

GORENJSKA—DOLENJSKA. El 25 de junio y el 17 de julio los invitamos a una excursión de **tres días** por Gorenjska y Dolenjska. Después de visitar Ljubljana, Kranj, Bled y Bohinj se transportarán en aerocarril hasta Vogel, donde tendrán una extraordinaria vista de los Alpes Julianos. De aquí seguirán viaje hacia Dolenjska, deteniéndose en Muljava, Dolenjske Toplice, Otočec, Šentjernej y Čateške Toplice. El precio es 42,50 dólares.

ESLOVENIA—CROACIA. El 30 de junio se realizará una excursión de **cuatro días** por los siguientes lugares: Ljubljana, Otočec, Plitvice, Opatija, Reka, Postojna, Bled, Bohinj, Vogel, Ljubljana. El precio de la excursión es 55 dólares.

GORENJSKA—ŠTAJERSKA—DOLENJSKA. El 14 de junio, 2 y 17 de julio, 1 y 13 de agosto, pueden en excursiones de **cinco días**, conocer los siguientes lugares: Ljubljana, Kranj, Bled, Bohinj, Vogel, luego Šempeter, Žalec, Celje, Velenje, donde el 4 de julio se realizará el tradicional «Izseljenski Piknik» (Pic-nic de los Inmigrantes). De aquí seguirán viaje a través de Brezje hasta Čateške Toplice, luego Otočec hasta llegar a la metrópoli de Dolenjska Novo mesto. El costo de esta excursión es de 63,50 dólares.

COSTA ESLOVENA—ISTRA CROATIA—TRIESTE. El 25 de junio y el 28 de julio preparamos una excursión de **días cuatro** desde Ljubljana hasta Partorož y Koper. De aquí hasta Trieste. El regreso se efectuará bordeando la bahía de Linski a través de Pula llegando hasta Postojna. El precio es 59,00 dólares.

ESLOVENIA—CROACIA—TRIESTE. El 25 de junio y el 15 de agosto se realizarán excursiones de **seis días**, a los siguientes lugares: Ljubljana, Opatija lagos de Plitvice, Trieste, Miramar, Učec, Rab, Postojna, Ljubljana. El costo es 84 dólares.

ESLOVENIA—CROACIA—AUSTRIA—ITALIA. El 10 de junio y el 19 de julio pueden conocer en excursiones de **siete días** los siguientes lugares: Ljubljana, Brezje, Bled, Ljubelj, Celovec, Gospa Sveta, Feldkirchen, Osojsko jezero, Beljak, Trieste, Portorož, Opatija, Kraljevica, llegando a traves de Senj a los lagos de Plitvice, Karlovac y Zagreb. Posteriormente se dirigirán a Čateške Toplice y Otočec y de allí emprenderán el regreso a Ljubljana. El precio de esta excursión es de 105 dólares.

Además de estas excursiones ya programadas, organizamos más, a vuestro deseo. Por sobretodo, les recomendamos excursiones de un día, que organizamos también para pequeños grupos de turistas y por esos lugares que les sean mas interesantes. Excursiones de un día como cuando de medio día preparamos por toda Eslovenia, siempre y cuando se interesen en realizarlas por lo menos siete personas.

Además ponemos a vuestro disposición las siguientes excursiones de un día:

1. Ljubljana—Postojna—Pivka jama—Ljubljana.
2. Ljubljana—Brezje—Begunje—Vrba—Bled—Ljubljana.
3. Ljubljana—Kranj—Brezje—Bohinj—Vogel—Ljubljana.
4. Ljubljana—Turjak—Velike Lašče—Ribnica—Travna Gora—Nova Stifta—Sodražica—Ljubljana.

Adjunto a las excursiones diarias, cada semana se preparan las siguientes excursiones: Vršič—Trenta; Vršič—Trenta—Predilj; Portorož—Piran; Opatija (visitando la famosa gruta de Postojna); Trieste.

Entre las excursiones de medio día ofrecemos: Bohinj—Bled; Pokljuka—Sorško Sedlo; Kranjska gora—Planica.

Entre las excursiones de este año, preparamos algo especial una **Excursion a lo desconocido**, que será, a no dudarlo, interesante y divertida.

tiskarna toneta tomšiča
ljubljana, gregorčičeva 25a

knjigotisk rototisk knjigoveznica

KNJIŽNICA CENTRALNEGA ZAVODA
ZA NAPREDEK GOSPODINJSTVA
LJUBLJANA

Slovenske narodne jedi

V obsežni knjigi so zbrani recepti dolenjskih, gorenjskih, koroških, notranjskih, prekmurskih, primorskih in štajerskih domačih specialitet

Knjiga stane 29,00 N din

Naročila pošljite na naslov:

CENTRALNI ZAVOD ZA NAPREDEK
GOSPODINJSTVA

Gradišče 2/III

Ljubljana

Slovenija — Jugoslavija

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

pripravlja v letošnjem letu nekaj pomembnih knjižnih izdaj in nanje še posebej opozarja naše izseljence:

ZBRANA DELA IVANA CANKARJA v tridesetih knjigah

Ta doslej najobsežnejša in znanstveno najpomembnejša izdaja — glavni urednik je univ. prof. dr. Anton Ocvirk — bo prinesla Cankarjevo poezijo, dramatiko, prozo, kritiko in polemiko, politične spise, korespondenco, bibliografijo in indekse. Izdaja je vključena v zbirko »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev«.

PRVE ŠTIRI KNJIGE CANKARJEVEGA ZBRANEGA DELA BODO IZŠLE V LETU 1967

Zaradi velikega zanimanja sprejema založba za prve štiri knjige naročila, in sicer velja cena zanje: \$ 11.20 (štiri knjige vezane v celo platno) in \$ 16 (štiri knjige vezane v polusnje).

KUHARSKA ENCIKLOPEDIJA \$ 9.60 (celoplatno)

Knjiga bo imela 1200 strani, več kot 300 ilustracij, med njimi več kot 40 večbarvnih reprodukcij na umetniškem papirju. V njej bo nad 3200 mednarodnih kuharskih receptov in nad 70 kompletnih jedilnikov. Kuharska enciklopedija bo nekajkrat zajetnejša od najbolj popularnih slovenskih tovrstnih knjig.

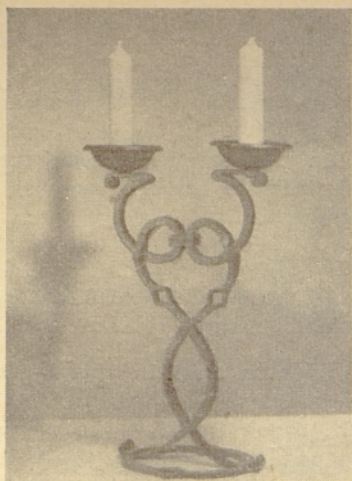
NOVI SLOVARJI:

Češko-slovenski slovar	\$ 4.40
Slovensko-ruski slovar	\$ 3.10
Rusko-slovenski slovar	\$ 2.90
Nemško-slovenski slovar	\$ 3.20
Slovensko-nemški slovar	\$ 3.40
Angleško-slovenski slovar	\$ 2.70
Slovensko-angleški slovar	\$ 1.50

Naročila za vse knjige sprejema:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Ljubljana, Titova 25

Oddelek za inozemske knjige
export — import
Jugoslavija

Našim rojakom se ob prihodu v domovino priporočamo za obisk v našem tradicionalnem kovaškem kraju na Gorenjskem.

Izdelki iz kovanega železa bodo vam in vašim sorodnikom lep in trajen spomin na naše kraje.

Sprejemamo tudi pismena naročila za izdelke po vaših željah.

UKO

UMETNO KOVINSKA OBRT
KROPA — SLOVENIJA

Podjetje

Coetličarne

v Ljubljani, Titova 38 — Jugoslavija

član TELEFLORE nudi cenjenim naročnikom svoje usluge s tem, da

*izdeluje darilne in cvetlične aranžmaje,
ki jih dostavlja naslovljencem na dom
v katerikoli kraj Jugoslavije*

Oskrbuje grobove pokojnikov naših izseljencev na pokopališčih v Sloveniji

Posreduje dostavo cvetja, aranžmajev ipd. v različna mesta na svetu s pomočjo mednarodnega združenja cvetličarjev »Teleflora«

SATURNUS

MATALWORKING INDUSTRY
PACKAGING - VEHICLE EQUIPMENT
LJUBLJANA

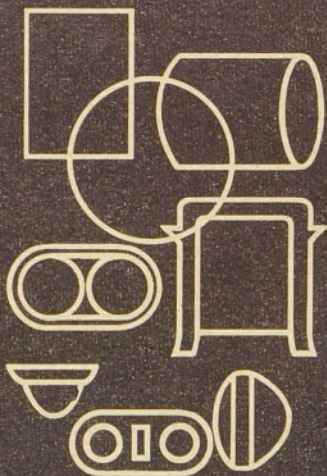
PACKAGINGS OF TINPLATE,
BLACK PLATE AND ALUMINIUM
PLATE FOR FOOD, CHEMICAL
AND PHARMACEUTICAL INDUSTRY

METAL FANCY GOODS,
KITCHEN BOXES, TRAYS,
FANCY DECORATED TRAYS,
ETERNAL CALENDARS

HEADLAMPS, LAMPS AND REFLEX
REFLECTORS FOR BICYCLES,
MOTOR CYCLES AND CARS

THERMIC APPARATURES,
HEATERS, COOKERS
AND FAN HEATERS

ASK FOR OFFERS!

Adria travel service

POTOVANJA

v Slovenijo, Jugoslavijo
preko Slovenske Potniške Agencije
Avionske in ladijske karte po uradnih cenah
Poseben popust za skupinska potovanja
IT-BX Group v Ljubljano—Beograd—
Zagreb

Lastnik Vladimir Urbanc

ADRIA TRAVEL SERVICE

3968 St. Lawrence Blvd, Montreal 18, P. Q.,
Canada

Tel. VI 4-5492 in VI 4-5662

TRAVEL TO SLOVENIA / YUGOSLAVIA

through:

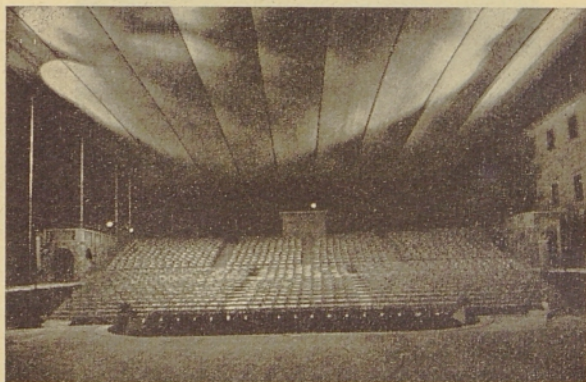
ADRIA TRAVEL SERVICE

We arrange plane- and steamship transportation to Yugoslavia, as well as tours and car rentals there
Special discount for groups (IT-BX)

ADRIA TRAVEL SERVICE

3968 St. Lawrence Blvd, Montreal 18, P. Q.,
Canada

Tel. VI 4-5492 in VI 4-5662

ROJAKI!

Ko boste v juniju, juliju ali avgustu obiskali
Ljubljano, oglejte si v KRIŽANKAH

predstave na prostem

koncerte, drame, opere, operete, folkloro
in razstavo

Vabi vas

Festival Ljubljana

Srečko Kosovel

Hišica, ki je pod klancem

Hišica, ki je pod klancem,
vanjo burja se zaganja;
mrzlo kamnom je na klancu,
ali v hišici je toplo.

Mrzlo romarju na cesti,
toda misel, skrita misel,
že se greje v topli hiši,
dobro ji je v tihi družbi.

Srečko Kosovel

Vse je tiho

Vse je tiho: zlato sonce,
ki v dolino sije,
tiho je zeleno drevje,
ki na bregu rase.

A še tišje so stezice,
te samotne, bele,
a še tišje mehke sence
od dreves ob poti.

A še tišja je sinjina
nad nedeljskim poljem,
a še tišja je ljubezen,
deklica do tebe.

Pomlad v Goriških Brdih. Foto: Mirko Kambič

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA V MEDNARODNEM TURISTIČNEM LETU

V petek 10. februarja je bila v prostorih kluba poslancev v Ljubljani razgibana seja glavnega odbora Slovenske izseljenske matice. Odborniki, predstavniki našega političnega in kulturnega življenja, so se seje udeležili v zelo lepem številu. Navzoči so bili tudi številni novinarji.

V uvodni besedi je predsednica Zima Vrščajeva poudarila, da je delo Matice v zadnjih letih zelo razširilo; poleg prvih izseljencev — pionirjev zajema danes področje njenega dela tudi njihov drugi in tretji rod. Obenem pa matica vse bolj zajema tudi naše ljudi, ki so začasno zaposleni na tujem. Številni problemi v zvezi z njihovim življenjem in delom v posameznih deželah, se vse bolj odražajo tudi v delu matice. Značilnost iz dela matice v preteklem letu je tudi v tem, da so se njeni stiki s Slovenci in njihovimi potomci po svetu spet zelo pomnožili. Tako ima Slovenska izseljenska matica zdaj stike razen s posamezniki še z nad 50 našimi organizacijami, društvi, klubi, turističnimi agencijami itd. po svetu. Kakor povedo pisma naših rojakov, sta k temu veliko pripomogli redni publikaciji Matice revija Rodna gruda in Slovenski izseljenski koledar.

Govornica je dejala, da je nujno, da se tudi druge ustanove začno zanimati za naše ljudi po svetu, vnesejo v svoj delovni program njihove probleme in jih pomagajo reševati.

Naši izseljenci in turizem

V zvezi z mednarodnim letom turizma, ki ga letos praznujemo v Jugoslaviji, in ki bo nekakšen okvir vseh letošnjih prireditve, je bila tudi seja glavnega odbora Slovenske izseljenske matice letos pod tem geslom. Glavni govornik na seji je bil predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan, ki je tudi član izvršnega odbora Slovenske izseljenske matice. Govoril je o pomenu turizma in njegovem razmahu v povojnih letih, pri nas pa posebej še letos, ko je bila Jugoslavija na predlog mednarodne zveze turističnih organizacij izbrana, da se v njej praznuje mednarodno leto turizma pod geslom »Turizem — potni list za mir«.

Govornik je poudaril, da je časovno Jugoslavija prva država, ki je s povsem konkretnim dejanjem — sprejela je namreč za-

kon, po katerem lahko državljani vsega sveta svobodno prihajajo brez vize — dokazala svojo polno vključitev v to akcijo.

Jugoslavija je danes v mednarodnem turizmu znana dežela. Vse več turistov prihaja k nam z raznih strani sveta — poleti in pozimi. Letos se bo ta obisk prav gotovo zelo povečal. Tudi naši izseljenci prihajajo kot turisti na obisk v vedno večjem številu. Lani je Slovenijo obiskalo 3640 rojakov, ki so prispeli s skupinami. Posamezniki v tem številu niso zajeti. Čeprav to število v primerjavi s številom vseh drugih inozemskih turistov, ki nas obiščejo, ni veliko, so naši izseljenci tudi za turistično gospodarstvo zelo zanimivi gostje, saj je njihova poprečna doba bivanja v domovini mesec dni, medtem ko je drugih inozemskih turistov le tri dni. Seveda pa to ni poglavitno. Obisk naših rojakov in njihovih potomcev, ki prihajajo k nam kot turisti, nam je tem bolj drag predvsem zato, ker prihajajo na svoja domača tla, v deželo, ki se jim je z leti odmaknila ali pa je sploh niso spoznali, in jih sprejema danes prerोजना z željo, da jo čimbolj spoznajo in se spet povežejo z njo. Zato pa je seveda treba ukreniti vse, da se bodo rojaki med svojim bivanjem doma čim bolj počutili.

Te težnje morajo priti do izraza še zlasti v letošnjem letu mednarodnega turizma, v okviru katerega naj bi bila naša skrb za naše izseljence še toliko večja. Turizem naj postane tista vez, ki nas bo še nadalje združevala s tistim delom naše nacionalne skupnosti, ki je moral iz teh ali onih razlogov poiskati svoj življenjski prostor v tujini.

Bogat turistični program podružnic

V živahni razpravi so predstavniki podružnic Matice poleg drugega govorili tudi o pripravah za letošnjo sezono. Te priprave so zajele v svoj okvir številne prireditve, ki jih skrbno pripravljajo, da bi bile vse čim bolj prijetne in domače, tako kakor je našim rojakom najbolj všeč.

Podružnica v Murski Soboti bo, kakor prejšnja leta, priredila v sezoni družabno srečanje, ki bo povezano s krajšim izletom in ogledom raznih znamenitosti; organizirala bo razne kulturne prireditve, razgovore z rojaki, itd.

Podružnica Kamnik-Domžale je prav tako sredi priprav. Ta podružnica je med najbolj delovnimi. Njene prireditve za naše izseljence so vsako leto posebej veselo presenečenje. Prepričani smo, da bo tako tudi letos na družabni prireditvi, na katero bo povabila rojake s svojega območja v drugi polovici julija. V dogovoru z domačimi kulturnimi društvi bo ta podružnica 26. julija organizirala v Kamniku tudi koncert Slovenskega okteta iz Pittsburga, ki nas letos obišče.

Kočevska podružnica bo organizirala skupinski obisk piknika v Velenju. Dogovarja se tudi za gostovanje Slovenskega okteta iz Pittsburga v Kočevju.

O bogatem programu podružnice v Krškem smo že poročali v prejšnji številki Rodne grude, zato bomo samo na kratko ponovili. Dne 25. junija bo v Kostanjevici, na grajskem dvorišču, velik dolenski izseljenski piknik. Zabavni program bodo izvedli priznani domači ansambli in solisti. Seveda tudi domačih dobrot za želoдец in grlo ne bo zmanjkalo. Dopoldne istega dne si bodo udeleženci lahko ogledali razne kulturne znamenitosti Kostanjevice, na predvečer 24. junija pa bo v domu kulture na programu drama Ivana Cankarja »Za narodov blagor«.

Na seji glavnega odbora Slovenske izseljenske matice. Govori predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan

Tisti rojaki, ki pridejo na obisk jeseni, se bodo lahko udeležili veselih dolenjskih trgatav. Te trgatve, ki jih prireja turistično društvo iz Krškega v drugi polovici septembra in v začetku oktobra na znani izletniški točki Sremiču pri Krškem, so postale v zadnjih letih zelo priljubljene med domačimi in inozemskimi turisti.

Predstavniki podružnice v Brežicah pa je rojake posebej povabil v naša odlična zdravilišča, ki jih ima Slovenija dosti. Na Dolenjskem so tako rekoč na kupu — naše doma in po svetu znane Čateške, Dolenjske in Šmarješke toplice.

Trboveljska podružnica bo, kakor običajno, v avgustu organizirala izseljenski dan, podružnica v Novi Gorici pa bo seveda tudi letos priredila za rojake svoj tradicionalni argentinski asado, ki bo zadnje soboto v juliju. Kraj bodo še določili.

Če k vsemu temu prištejemo še izseljenski piknik, ki bo 4. julija v Velenju, ter še blizu 15 izletov po Sloveniji in drugih republikah Jugoslavije, ki jih pripravlja Slovenska izseljenska matica s Transturistom, potem lahko rečemo, da prijetne zabave našim izseljencem, ki nas letos obiščejo, prav zares ne bo zmanjkalo.

Naloge Matice v zvezi z našo začasno na tujem zaposleno delovno silo

Tudi v zvezi s tem so odborniki živahno razpravljali in dali nekatere nove pobude.

Po dosedanjih podatkih je na začasnem delu v tujini blizu 270.000 naših ljudi iz vse Jugoslavije. Največ jih je zaposlenih v sosednjih državah, nekateri pa odhajajo tudi dalj v Kanado in Avstralijo. Tudi v zvezi z njimi se je Matica zavedala važnih nalog, predvsem, da jih je treba stalno informirati glede njihovih pravic in delavske zaščite, vzdrževati z njimi stike, jih seznanjati z dogodki v domovini, itd.

Na tem področju so se v zadnjem času vidno uveljavili sindikati, ki so navezali stike s sindikati v nekaterih deželah, kjer so naši ljudje zaposleni. To sodelovanje se je izkazalo kot zelo koristno. Liberalizacija predpisov na področju zaposlovanja v tujini, nove konvencije, sporazumi, pogodbe itd. odpirajo nove možnosti za svobodnejše in lažje zaposlovanje naših ljudi v tujini, kolikor seveda ne nastopijo nove težave zaradi zmanjšanja števila delovnih mest v nekaterih deželah. Ob sodelovanju sindikatov se je delovno torišče Matice usmerilo predvsem na kulturnoprosvetno področje.

Program dela Slovenske izseljenske matice za letošnje leto

Tajnik Tone Brožič je prebral okvirni program dela Slovenske izseljenske matice za letošnje leto. Iz njega povzemamo:

Matica si bo še nadalje prizadevala za utrditev organizacijske strukture in organizacije dela, tako v okviru delovne skupnosti kakor tudi sekcij in drugih samoupravnih organov matice.

Založniška dejavnost Matice

Prilogo Informativni priročnik, ki je namenjena našim začasno zaposlenim ljudem v evropskih deželah, bo uredništvo nadalje izdajalo. Pri vsebini bo posvetilo več pozornosti poročanju

o novih predpisih in zaposlovanju v deželah, o katerih doslej ni bilo dovolj pisano, kakor o ZR Nemčiji in Švedski, še nadalje pa bo tudi upoštevalo želje in pripombe naročnikov.

Slovenski izseljenski koledar bo kakor doslej ostal na kvalitetni višini. Gradivo, ki opisuje zgodovino slovenskih izseljencev, bo v bodoče moralo zajeti bolj različne dežele po svetu, kar pa ni le naloga koledarja, temveč tudi zgodovinske sekcije pri Izseljenski matici.

Matica pripravlja letos tečaj slovenščine na magnetofonskih ploščah. V zvezi s tem se je dogovorila z nekaterimi našimi znanimi jezikoslovci na Inštitutu za slovenski jezik v Ljubljani. Tečaj bo pripravil in vodil dr. Toporišič. Namenjen pa je predvsem angleško govorečim potomcem slovenskih izseljencev. Tečaj bo obsegal od 15 do 20 tisoč besed tako imenovane osnovne slovenščine. Besedilo se bo v glavnem opiralo na dialog. Pod vsako lekcijo bo primerna razlaga. Pouk bo zelo poljuden in preprost, tako da bo praktično uporaben za vsakega, če se je količkar učil slovnice kakšnega jezika.

Te plošče bodo nedvomno zelo dobrodošle za naša izseljenska društva, ki prirejajo tečaje, oziroma vodijo šole za pouk slovenščine.

Matica sodeluje tudi pri pripravi za izdajo antologije poezije in proze slovenskih izseljencev, katero bo izdala založba Mladinska knjiga. Tekst bo pripravljen za tisk do konca letošnjega leta.

Uredništvo publikacij matice si bo še nadalje prizadevalo, da pridobi več dopisnikov za slovenske izseljenske liste.

Obisk Slovenskega okteta iz Pittsburgha

bo eden izmed pomembnih dogodkov v letošnji sezoni. Slovenski oktet v Pittsburghu deluje že nekaj let. Sestavljen je iz slovenskih izseljencev. Ob svojem gostovanju v Sloveniji bo predvidoma imel sedem koncertov, ki jih bo organizirala Slovenska izseljenska matica in podružnice ob sodelovanju drugih krajevnih društev in organizacij. Pittsburški Slovenski oktet bo nastopil v Kočevju, Črnomlju, Kamniku, na Jesenicah, v Rogaški Slatini, v Ravnah na Koroškem ter na izseljenskem pikniku v Velenju. Koncertna turneja okteta, ki se bo začela 23. junija in zaključila 4. julija, bo združena z enim izmed izletov za rojake, ki jih letos pripravlja matica s podjetjem Transturist iz Škofje Loke. Za letošnje izlete je pripravljen obširen program; zajeli bodo vse najlepše kraje v raznih smereh po naši deželi. Tudi časovno je matica upoštevala želje rojakov. Odločili se bodo lahko za izlete, ki bodo trajali tri, pet ali več dni.

Filmi, knjige in drugo za naša društva in šole

V skladu z razpoložljivimi sredstvi bo matica kakor doslej oskrbovala naša društva, pevske zборе, dramske skupine, šole, oziroma tečaje za slovenski jezik s knjigami, notami, dramskimi teksti in drugim potrebnim gradivom. Kolikor bodo sredstva dopuščala, bo matica poslala izseljenskemu društvu izbor naših najboljših kratkih filmov in en celovečerni slovenski film. V programu je tudi zamisel o obzorniku, ki naj bi na filmskem traku podal pregled najvažnejših dogodkov iz Slovenije.

Razpis štipendij

Za šolsko leto 1967-68 je Slovenska izseljenska matica poslala vsem slovenskim izseljenskim organizacijam, društvom in pevskim zborom ter našim konzularnim predstavništvom v evropskih in prekomorskih deželah razpis štipendij s podrobnim pojasnilom o pogojih.

Matica je razpisala pet štipendij. Namenjene so predvsem tistim otrokom naših izseljencev, ki se žele po končanem študiju v Jugoslaviji posvetiti kulturno prosvetnemu delu v izseljenskih društvih. To so predvsem kandidati za študij glasbe, folklore, dramske umetnosti in novinarstva.

Ob zaključku — Lep spomin

Ob zaključku seje glavnega odbora Slovenske izseljenske matice so predvajali Lenardičev film Lep spomin. To je bil res zelo posrečen zaključek.

Ob domači pesmi so pred nami naenkrat v soncu zasijali zeleni travniki. Rdeča detelja se je zibala v vetru, potok je zašumel čez staro mlinsko kolo, bela cesta pa se je kot trak ovila krog vasice. Menjali so se prizori. Kar naenkrat so bili med nami rojaki. Srečali smo se z njimi na letališču v Brniku, gledali smo objeme in solze ob prihodu, bili smo z njimi na izletih, na pikniku v Grobljah, pa v Prapročah ob rojstnem domu pisatelja Louisa Adamiča. Srečali smo se z mnogimi znanimi rojaki: z glavnim predsednikom SNPJ Jožetom Culkarjem, publicistom Jankom Rogljem, Tončko Gardnovom, Cecilio Šubljevo, Avgusto Slejkovo, Albino Novakovo in drugimi. Zapel nam je pevski zbor Glasbene matice iz Clevelanda, srečali smo se s pevci Zarje, pa še in še. Res, film zasluži naslov Lep spomin. Morda bi bilo še bolje, če bi se glasil Lepi spomini, saj je toliko zajetega v teh 25 minutah, kolikor traja film. Tudi zvok in slike so odlične. Snemalec in vsi, ki so sodelovali, zaslužijo pohvalo. Zelo je ugajal tudi drugi film, ki so ga predvajali: posnela ga je Hrvaška izseljenska matica ob gostovanju pittsburškega zbora Tamburica v Sloveniji.

Ina Slokan

Slike po vaših željah:

Zgoraj: Kranj (levo) in Idrija

Spodaj: Dolenčice pod Javorjami in vasica Osojnik v Beli krajini

SLOVES SLOVENSKIH ZDRAVILIŠČ JE SEGEL ZE DALEČ PREKO MEJ

Marija Namorš

Za oddih in letovanje, za okrepitev zdravja in okrevanje ima majhna Slovenija nešteto odličnih možnosti. Planinske zeleznice in vršaci podajajo tako rekoč roko severnojadranski obali, v notranjosti dežele, na Štajerskem in Dolenjskem pa so iz globin zemlje v prelomnicah raznih gorstev privreli na dan zdravilni vreli, katerih zdravilno moč so spoznali že pred stoletji naši predniki.

Že pred petdeset in sto leti, ko ni bil turizem niti senca sedanjih množičnih potovanj in selitev turistov v poletnih mesecih, je stara Avstro-ogrška, ki je v svojih mejah držala naše kraje, zgradila velike zdraviliške objekte in te smo precej modernizirali in povečali po zadnji vojni.

V Rogaški Slatini je zdravstvena služba osnovala poseben inštitut, ki se ukvarja z znanstvenimi proučevanji in dognanji, kako zdravilne vrele lahko najboljše izkoristimo za zdravljenje raznih bolezni, hkrati pa je ta inštitut usmerjal šolanje zdravnikov-specialistov, sester in raznih zdravstvenih tehnikov, ki delajo v zdraviliščih. Naravno bogastvo, ki ga je dala priroda z bogato in odprto roko Slovenije, je moder-

na medicinska znanost dopolnila, tako da lahko upajo na ozdravljenje v teh zdraviliščih tudi najhuje bolni ljudje. Med tem ko so bili kraji kot Dobrna, Dolenjske, Čateške in druge toplice še v prvih letih po vojni bolj kraji oddiha in koristnega okrevanja, kjer so uporabljali ljudje zdravilne vrele skoraj samo v klasični obliki za pitje in kopanje, se je to v zadnjih desetih letih močno spremenilo. Zdraviliški kraji so postali močni zdravstveni centri, kjer uporabljajo zadnja medicinska dognanja pri zdravljenju in najsodobnejšo opremo za zdravljenje najrazličnejših bolezni. Precej truda in denarja pa je bilo vložene tudi v modernizacijo hotelskih prostorov tako, da pogoji že marsikje ustrezajo zahtevnosti tujkega turizma v zdravstvene namene.

Sem prihajajo na zdravljenje zlasti ljudje, ki imajo težave z želodcem in prebavo, tu uspešno zdravijo čire in pomagajo bolnikom, ki so bili pred tem operirani bodisi na želodcu ali žolču. Mimo teh in drugih notranjih bolezni pa je zdravilišče zelo razvilo terapijo. V novi 12-nadstropni stolpnici so najsodobnejše opremljeni prostori za rehabilitacijo invalidov.

Rogaška Slatina je oddaljena od Celja približno 40 kilometrov. Precej bliže Celju pa je še dvojno zdravilišče, Laško in Dobrna.

Za sprejem tujih gostov ima Laško nekoliko manj možnosti kot Rogaška Slatina. Sodobnejši hotelski objekti so manjši, ker je zdravilišče v prvi fazi rekonstrukcije vložilo vsa sredstva predvsem na preureditev in modernizacijo oddelkov za zdravljenje. Nešteto ljudem so tu vrnili zdravje potem, ko jih je prizadela invalidnost po nezgodi oziroma, ko so ohromeli zaradi degeneracij na hrbtenici, temu vse bolj pogostemu zdravstvenemu problemu civiliziranega sveta. Razgibalno zdravljenje v bazenih in kopalnicah z vročo vodo iz naravnih vrelcev dopolnjeno z zdravljenjem s pomočjo sodobnih elektrod in drugih aparatov dela prave čudeže. Mnoge bolnike so pripeljali hrome in nepremične, po več tednih zdravljenja pa so lahko že sami, brez tuje pomoči zapustili ta kraj.

Spet drugačen zdravilni učinek imajo vreli vroče vode v Dobrni. Sem prihajajo na zdravljenje predvsem ženske s težavami in obolenji na ženskih organih. Zdravilišče ima spiske in potrdila, da je marsikatera žena, ki ji ni pomagalo ne zdravljenje v bolnišnici ali ambulantni, uspela

prav tu dočakati tak preobrat v ozdravljenju, da je kasneje lahko zanosila in dočakala srečno rojstvo. Tudi tu so izpopolnili bolniški oddelek tako, da zdaj hkrati zdravijo ambulantno oziroma bolnišnično, dopolnjujejo pa to zdravljenje s kopanjem v zdravilni vodi. Razen žena, ki bi rade postale matere, prihajajo sem predvsem tudi operiranke, da hitreje okrevajo in si povrnejo zdravje. Zdravilišče, ki je grajeno še bolj v starem slogu, ima že načrte za nove hotelske objekte, kjer bo gostom zagotovljen tudi popoln komfort.

Se dvojne toplice je v sosesčini Čateža. To so najprej Šmarješke Toplice z blago, srednje toplo vodo, ki še posebej blažilno pomirjuje živce. Pa tudi če je človek povsem zdrav, se ne bo branil preživeti v Šmarjeti nekaj dni in si sredi gozdne jase v odprtem bazenu z zdravilno blagodejno vodo privoščiti lep oddih. Revmatološki center pa je urejen v Dolenjskih Toplicah. Zdraviliški prostori so sicer že nekoliko zastareli, a tujci radi prihajajo v bližnje hotele. Če jih bolezen ne teži preveč in niso pripravljeni ves dan žrtvovati zdravljenju, se kaj radi zabavajo z obilnim lovom v bližnji okolici, za rekreacijo pa imajo na voljo moderen odprt bazen z zdravilno vodo.

Najbolj vroča voda na Slovenskem je privrela na dan v čudoviti okolici Dolenjske, blizu hrvaške meje. Na sotočju Krke in Save, kjer se k savski dolini spuste zadnji obronki Gorjancev, leži vas Čatež. Avtomobilska cesta Zagreb—Ljubljana, ki se je zaradi varnosti prometa znala izogniti večini naselij, se prav tu, išoč prehoda med globoko temno zeleno Krko, ki je pravi raj za ribiče, in strmimi Gorjanci, povzpne med vaške hišice in pohiti mimo sodobnega motela proti Ljubljani. V vasi sta dva odcepa, tako da je olajšan pristop do stranske asfaltirane ceste, ki nas popelje v kilometer in pol oddaljene Čateške toplice. V bližini je grad Mokrice z romantičnim grajskim vrtom z najbolj eksotičnimi drevesi in rastlinami, Zagreb, glavno mesto Hrvaške, je oddaljen okrog 35 kilometrov.

Zdravilna voda doseže preko 50 stopinj Celzija vročine in je dobrodejna zlasti za tiste, ki jih tare hud revmatizem, prav tako pa zdravijo tudi tu posledice nezgod. Pred nekaj leti se je zdravilišče silno razvilo, ker so zgradili nov hotel, novo restavracijo in nove zdraviliške prostore z notranjimi bazeni.

Slika na levi strani in sliki zgoraj:

Nekaj motivov iz našega doma in na tujem najbolj znanega zdravilišča
Rogaške Slatine

Sliki spodaj:

Tudi Cateške Toplice, kjer je najbolj vroča voda na Slovenskem, imajo vse
več gostov

CERKNIŠKO JEZERO 365 DNI

Niko Lapajne

»Takrat še ni bilo avtomobilov, ne fabrike, pa tudi ceste od Rakeka do Cerknice ni bilo. Slivnica je bila čisto gola. O jezeru tedaj ni bilo ne duha ne sluha. Kadar je prišlo močno deževje, so samo potoki narasli, vso vodo pa so požrla brezna. Oče mojega deda, ki so dočakali čez sto let, so to pravili. Trikrat so bili v Ameriki, obredli so pol sveta, pa kaj takega niso nikjer videli.«

»Kaj?« smo staknili glave. Čutil sem, kako mi bosopetemu mulcu buta kri v senh.

»Danes travnik, jutri jezero,« so mati povzeli besedo. »Nikjer na svetu ne poznajo kaj takega, samo pri nas... Toda kakor so se spominjali, ni bilo zmeraj tako. Saj poznate Karlovški grad, kaj ne? Spodaj pri Veliki Karlovi, kjer smo prejšnji teden kosili in obračali seno? Tiste razvaline so bile včasih mogočen grad. Prav takšen grad pa je njega dni stal tudi na drugi strani jezera, grad Podšteberk so mu rekli. Karlovški in podšteberški gospod sta se nekega lepega dne odpravila skupaj na lov. Bila sta velika prijatelja. Toda kdo ve kaj je prišlo med nju. Prav na lovu sta se sprla na smrt. Več tednov kasneje so našli oba — mrtva. Med Karlovškimi in Podšteberškimi se je naselilo sovraštvo. Povsod so se zalezovali, da bi drug drugemu storili kaj žalega. In kaj ni padlo na misel mlademu Karlovčanu. Lepega dne je s svojimi služabniki zgradil Veliko in Malo Karlovo. Oba požiralnika. Ob prvem velikem dežju, je voda zalila vse naokrog, prav do gradu Podšteberk. Nastalo je jezero. Tako se je mladi graščak zavaroval pred sovraštvom Podšteberških. Minila so leta, stari so umirali, rodili pa so se otroci in odrasčali. Toda sovraštvo med obema gradovima, med obema grajskima družinama, je bilo še zmeraj veliko. Na Karlovškem gradu je doraščalo dekle, lepo kot najlepša misel, na Podšteberškem gradu pa mladenič, lep in močan. Nihče ne ve, kako se je spletlo, da sta se

srečala. Samo spogledala sta se in v njuna srca se je naselil ogenj. Pogumni mladenič je vsako noč sedel v čoln in zaveslal proti Karlovškemu gradu. Na poti po jezeru mu je svetila luna. Kadar je bil mlaj, mu je Karlovška gospodična postavila luč na balkon, da je varno pristal pod njim. In nič ni tako skrito, da bi ne bilo očito. Stari Karlovčan je z jezo opazil, da hodi k njegovi hčeri v vas mladi Podšteberk. Misli je in tuhtal, dokler se ni domislil. Ko se je stemnilo, je svojo hčer zaprl v klet. Pograbil je luč in jo obesil na vejo nad Veliko Karlovo. Čeprav je grmel, je mladi Podšteberk vseeno sedel v čoln in zaveslal po nemirni jezerski gladini. Luč se mu je zdela nekam čudno daleč. Čutil je, kako ga nese tok. Plul je že mimo Karlovškega gradu. Z vso silo se je uprl v veslo, toda tok je bil močnejši. Požrla ga je Velika Karlova. Dekle pa je, ni minil mesec potem, od žalosti umrlo. Od tistih dob Velika Karlova požre še enkrat toliko vode kot poprej. In kadar dalj časa ni dežja, se jezero posuši. Kadar dan in noč lije dež kot iz škafe, stari ljudje ponavadi pravijo: Voda bo zalila jezero, karlovška gospodična se joče za svojim fantom — Podšteberškim.«

Naj bo kakorkoli že, vsakokrat me je do dna pretresla prastara pripovedka, ki so jo pravili babica, kadar se je pripravljalo na hudo uro. In, ko se je naredil lep sončen dan po deževni noči, je bilo spet jezero. Mirno je valovilo pod Javornikom. V njem so se ogledovale košate smreke in jelke, kot bi se bale, da bodo čez noč spet izgubile svoje temno ogledalo.

Cerkniško jezero. Danes je, jutri ga ni. Pametni možje pravijo, da je to edino in največje presihajoče jezero na svetu. Velikokrat so že menili, da bi bilo dobro, ko bi ga osušili, zemljo pa preorali v njive. Kako lepo bi bilo, ko bi tod valovila pšenica! Pa so prišli drugi, zmajevali z glavami in rekli: »Iz te moke ne bo kruha!« To je rešeto. Eno luknjo zamašiš, pa voda pridre na dan pri drugi. Zdaj pa so se le odločili. Jezera ne bodo osušili. Še več. »Jezero naj ostane, pa ne samo kadar je veliko dežja, temveč skozi vse leto...« Kako?

Pred požiralniki — največjimi — Veliko Karlovo, Malo Karlovo in Svinjsko jamo, bodo zgradili več sto metrov dolgi jez, ki bo zadrževal vodo, da ne bo prehitro od-

tekla. Na ta način, vsaj upajo, bo čez vse leto večji del travnika pod Javornikom zalit z vodo — jezero.

In zakaj jezero? Da bi za vse večne čase jezero povsem osušili, ni mogoče, pravijo strokovnjaki. V Javorniku — podolgastem hribu na jugu Cerknice — je več velikih kraških jam, ki so polne vode. Ob vsakem malo večjem dežju, postanejo prepolne, zato se razlijejo in voda zalije ravnino pod hribi. Na košenicah raste trda jezerska trava, ki je dobra le za steljo. Pa tudi zemlja ni preveč dobra. Minila bi leta in leta, da bi jo osušili in pripravili za setev in žetev. Tako se je ponovno rodila misel — jezero, ki ne bi nikdar usahnilo, ki bi imelo v svojih vodah množico rib. Pred nami je nova pravljica. Ljudje želijo ustvariti jezero: za ribe, za oddih ljudi, ki si po delu v tovarnah žele počitka. In kje najti lepši kraj, kot je Cerkniško jezero?

Po dolgem Cerkniško jezero meri 10 kilometrov, tam kjer je najbolj široko so namerili 3,5 kilometra... Kadar je največja voda, skupaj pokrije dobrih 26 kilometrov površine. Pregrada, ki jo bodo zgradili, bo veljala 60 milijonov starih din. Krog in krog jezera bo stekla široka asfaltna cesta. Na otoku Goričici, na polotoku, na livadah in ob robu gozdov bodo zrastle lične hišice, hotel... Takšna je pravljica prihodnosti. Ko bo jadrnica plula po širni jezerski gladini, bo babica spet vnuku pripovedovala, kako je nekoč v starih časih jezero nenadoma presahnilo, kako je voda odtekla po Veliki Karlovi, kako so se na lepem odprla brezna in vodo požrla.

Po jezeru plove barčica z belim jadrom CERKNIŠKO JEZERO prihodnjih let.

Krog in krog jezera so vasi: Dolenja vas pri Veliki Karlovi, Dolenje jezero pri otoku Goričici, Martinjak, Grahovo, Žirovnica, Lipsenj, Goričice, Gorenje jezero, Laze, Otok... Takoj pri Podskrajniku, zaselku ob cesti Rakek—Cerknica se odpre pogled na široko vodno ravan. Tu skoraj ni hiše, ki ne bi imela Amerikanca. Odhajali so in se vračali. Ko bodo zdaj prišli, jih bo zmeraj pozdravilo njihovo jezero.

Iz javorniških host prihajajo v cerkniško fabriko Brest smrekove in jelove deske. Iz tovarne pošiljajo čez Veliko lužo tja v daljno Ameriko omare, stole in postelje. Tudi to je nova pravljica o Cerknici in njenem jezeru, ki ga danes ni, jutri pa spet bo — za zmeraj ali 365 dni na leto, kakor pravijo domačini.

Prijazna Cerknica ob vznožju 1114 m visoke Slivnice,
kjer so na najnižjem vrhu odkrili prazgodovinsko
gradišče

Pogled z otoka Goričice na cesto in jezero.
Ob Cerkniškem jezeru

PARTIZANSKI ČAS IN BOJ STA RAZVIJALA LIKOVNO UMETNOST

Ive Šubie

(Ob 26-letnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ki se je spominjamo v aprilu, objavljamo drobni spomin znanega slovenskega stikarja in nekdanjega partizanskega borca Iveta Šubica iz Poljanske doline)

Vsak oddih, vsak prosti čas med borbami ali na pohodu in ob počitku po poljanskih in selških hlevih sem nenehno risal in skiciral. Delal sem iz neke notranje potrebe. Tako sploh nisem premišljeval, kakšno dokumentarno vrednost bi lahko imele risbe prvih partizanov, če bi se ohranile.

Tudi leta 1942 v Tomšičevi brigadi ni bilo drugače. Kljub dolгим in napornim pohodom v času roške ofenzive je nastala cela vrsta risb posameznih partizanov, njegovih portretov in skupin pri raznih opravilih v taborišču, ob ognju, pri lupljenju krompirja, pri čiščenju orožja, ob počitku itd. Risal sem tudi ranjence. Portrete sem običajno poklonil portretirancem in ker je veliko teh borcev padlo, se je ohranilo samo nekaj primerkov skromnih risbic s svinčnikom. Narisal sem jih na liste črtastega zvezka, ki mi ga je intendant bataljona podaril po neki rekviziciji v Suhi krajini. S kakšnim veseljem in ponosom so partizani sprejemali te skromne risbice. Obljubljali so, da jih bodo ohranili in da jim bodo po osvoboditvi svetel spomin na lepe in težke čase, prebite v partizanih.

Spominjam se dogodka, ko smo jeseni 1942 tiskali brigadno glasilo »Tomšičev glas«. K nekemu članku bi moral narisati Leninov portret. Nikjer nisem mogel dobiti predloge zanj. Sicer sem prej že nekajkrat videl Leninovo sliko, vendar se ga na pamet nisem upal narisati. Toda nalogo je bilo treba izpolniti in začel sem risati po spominu. Pri tem mi je pomagal ves agitprop in brigadna komanda. Toliko časa sem risbo po raznih pripombah popravljal, da se je zdel Lenin vsem precej podoben. Zavest kolektiva odgovornosti je bila v tistih časih zelo razvita in če je nekemu kaj uspelo, smo bili ponosni vsi, kakor smo se neuspeli akciji ali napol izvršeni nalogi čutili krivi in odgovorni, ki smo pri tem sodelovali.

Prav takšno odgovornost, zavzetost in požrtvovalnost sem kasneje občudoval pri kolektivni tehniki »Urška 14«.

Spomladi 1943 sem bil dodeljen stiški tehniki. Ta se je v aprilu istega leta preselila v Kočevski Rog, se preimenovala v Urško 14 ter s preselitvijo političnega vodstva OF in partije na to področje postala osrednja tehnika.

Sprva je bil to majhen kolektiv, ki so ga

sestavljali predvsem mladi, v bojih in ilegelnem delu preizkušeni kadri, med njimi delavci in intelektualci iz Ljubljane ter preprosti kmečki sinovi z Dolenjske, Gorenjske in Suhe krajine.

Najprej smo postavili velik šotor ter začeli precej stran graditi veliko leseno barako. Obenem s prihodom na Rog smo dobili tudi tekste za tiskanje prvomajske številke Ljudske pravice, Slovenske poročevalca, Naše žene in še nekaj drugih brošur. Ker so brošure morale iziti za prvi maj, mi bi pa čimprej radi imeli pošteno streho nad glavo in boljše delovne pogoje, smo tiskali v šotoru ponoči ob svitu karbidovk, podnevi pa smo gradili novo streho.

Pri tej gradnji smo sodelovali vsi, tudi tovarišice. Razni gradbeni material, ki smo ga nabrali v opuščenih in redkih nepožganih kočevskih vaseh ob vznožju Roga, smo morali zaradi tega, da je ostalo vse varno skrito nositi precej daleč po strmem gozdu. Tekmovali smo med seboj, kdo bo nesel več strešne opeke, kdo si bo naložil na pleča več desak ali drugega gradiva in kdo bo prej na gradbišču. Nikdar ne bom pozabil Petra, ki si je naložil najtežji ploč in ga po bližnjici prvi prinesel na cilj.

V prav kratkem času je bila baraka gotova in tiskarskega dela smo se v boljših pogojih lotili še z večjo vnemo. Preprosti in neuki kmečki in delavski fantje so neverjetno hitro obvladali razne umetnije in tiskali kakor stari tiskarji. Od prvega do zadnjega smo si prizadevali, da bi bili tiskarski izdelki čim lepši, da bi bil tisk čist in jasen, lepo ilustriran ter dotiskan v najkrajšem času, da bi prišel čim prej med ljudi in tako pravočasno in uspešno opravil svojo nalogo.

Tu ni bilo vprašanje, koliko časa bo vsak posameznik delal. Če je bilo potrebno, smo delali noč in dan in tudi tedne brez prestopa. Nekateri ženske so med delom skoraj omedlevali, ta ali ona je za trenutek zadremala — toda popustile niso.

Tiskali smo na najrazličnejše materiale, na vreče od cementa, na ovojni papir, vendar vedno z enako ljubeznijo in prizadevnostjo. Te brošure in pesmarice ter druga literatura so bili med borci sprejeti z največjim spoštovanjem in ljubeznijo, saj so videli, koliko skrbi in truda so vložili vanje

★

partizanski tiskarji. Borci so shranjevali posamezne izvode, mnogi tudi vse gradivo. Najbolj vztrajen je bil Miško iz Suhe krajine. V posebnem bunkerju je shranil po en izvod vsega, kar smo natiskali in tudi nekaj originalnih ilustracij. Vse to hrani še zdaj.

Tudi vsa druga dela, ki so se tikala delovanja tiskarne, npr. prinašanje vode, napravljanje drv, prinašanje papirja in drugega tiskarskega gradiva, odnašanje literature na kurirsko postajo — vsa ta dela smo opravljali z enakim veseljem vsi.

★

NAŠI ZA MEJAMI

Po vaseh slovenske Benečije

Obiskali smo Nadiško dolino. Pred nami se je mogočno dvigal Matajur, ves resno, kakor oče, ki svari svoje otroke. Za njim nas je pozdravljala Krn, na katerega je navezanih toliko spominov iz prve svetovne vojne.

Ena najbolj obljudenih slovenskih občin v Benečiji je Podboneška občina, ki šteje nad 3000 prebivalcev in je edina slovenska občina, ki ima dvajset občinskih svetovalcev. V Podboneški občini je 35 vasi in zaselkov, katere deli na dvojke reka Nadiža. Tu sta bili nekoč občini Ronc in Tarčet, ki sta se pozneje združili in postali občina Podbonesec.

Podbonesec leži v nekakšni kotlini, ki jo obkrožajo hribi, kjer so zaselki, ki jih veselo poljublja sonce. Spredaj se razprostira dovolj rodovitna dolina, kjer uspeva vinska trta, sadno drevje in žitarice. Največ dohodkov prihaja pravzaprav iz te doline.

Na tej in oni strani državne ceste, po kateri potujemo, nas spremljajo dolgi nasadi vinske trte. Brišče so znane po starih neolitičnih najdbah, ki spominjajo na boje med Obri in Langobardi. Kmalu prispemo v Podbonesec. Nato smo malo iz vasi zavili v desno preko mostu, ki vodi čez Nadižo in že smo v Podvršiču.

Skozi vas nas vodi strma cesta dalje v visoko v hribih ležeči Črni vrh. Cesta je strma in vijugasta. Gozdni delavci žagajo drevje in ga skladajo v visoke skladovnice ob cesti. Prispeli smo v vas Erbeč, ki se

INERZAN
1871
1917

koplje v soncu. Tišina in samota vseokrog. Po vasi gre kakšen mož in kakšna ženska, ki neseta na hrbtu poln koš hlevskega gnoja. Njihov pogled je utrujen, kakor bi hotel reči: »Kdaj bo vendar konec tega trpljenja.«

Skoraj sredi vasi delavci utrjujejo obcestni zid, da se ne bodo trgali plazovi na cesto in se valili v dolino. Ustavili smo se za kratek pomenek z delavci in pred nami se je razprostrela v vsej lepoti Nadiška dolina. Malo ven iz vasi je nova šola, katero obiskujejo tudi učenci iz sosednih vasi: Zapotoka, Kala in Gorenje vasi. Pouk pa seveda ni v materinem jeziku. V zvezi z jezikom naj omenimo, da je videmska nadškofija dala dovoljenje, da se odslej lahko tiska medžupnijski bilten Nadiške doline dvojezično: slovensko in italijansko. To je prvi korak, ki so ga Slovenci v Benečiji tople pozdravili.

Cesta se vzpenja in je vse slabša. Matajur pa je še tam in zdi se, kakor da bi hotel podati roko v pozdrav vsem, ki prihajajo na obisk. Že smo v Gorenji vasi, ki leži na desni strani ceste, ki se še nadalje vzpenja proti Črnemu vrhu, kjer je njena zadnja postaja. Tam se cesta konča. Do Črnega vrha vozi že nekaj let tudi avtobus.

Redke tujce, ki zaidejo semkaj, pozdravlja na desni, skoraj na robu hriba kapelica. Gorenja vas šteje komaj dvanajst hiš in zdaj živi v njih le blizu trideset prebivalcev. Nekdaj jih je bilo več kakor še enkrat toliko: izseljevanje jih je odneslo daleč od doma, ker ni nobene možnosti za zaslužek na domačih tleh.

V vasi je čedna gostilna, ki ima tudi televizor. Edini pridelek jim nudijo gozdovi, nekaj živine, perutnine in kakšen kvadrati meter orne zemlje. Mlekarne nimajo in zato prodajajo mleko pokrajinskemu konzorciju v Vidmu, ki pošilja ponj vsak dan.

Kljub veliki revščini pa plačujejo prebivalci Gorenje vasi, kakor v drugih hribovskih vaseh, zelo visoke davščine, višje kakor v marsikateri vasi na ravnini.

V poletnih mesecih zaide v Gorenjo vas tudi marsikateri turist, tudi iz drugih dežel, med njimi so večjidel tisti turisti, ki potujejo po Nadiški dolini in so namenjeni na obisk k nam v Jugoslavijo.

Tu se srečajo s svojsko lepoto krajev, pa tudi s tišino in samoto. Saj so siromašni domovi skoraj prazni. Predvsem mlajši so se za delom razkropili po svetu.

(Po Matajurju, glasilu beneških Slovencev)

Zgoraj: Brišče v Benečiji

Spodaj: Domačin iz Brnasa

Tipična domačija iz Beneške Slovenije

JUGOSLOVANSKI KLUBI V ŠVICI

Stane Lenardič

Na tretji letni skupščini jugoslovanskega kluba v Zürichu, ki je bil 18. februarja letos v prostorih generalnega konzulata, so izvolili nov šestčlanski upravni odbor. Za predsednika kluba so soglasno izvolili inž. Vlada Cerarja. O delu kluba je poročal dosedanji predsednik Dragutin Porges. Občnega zbora se je udeležilo nad 40 delegatov iz raznih krajev Švice in predstavniki zveznega sveta za izseljenska vprašanja, zveznega urada za zaposlovanje in izseljenskih matic Srbije in Hrvatske.

— Že doslej so se pokazali jugoslovanski klubi v Švici kot zelo koristna in potrebna organizacija za naše gostujoče de-

državljana SFRJ«, s čimer prispeva tudi k dvigu ugleda Jugoslavije. Še posebno tiste, ki pridejo na novo v Švico, pa skuša seznaniti z navadami in običaji v Švici. Klub goji tudi stike z raznimi švicarskimi klubi in drugimi ustreznimi organizacijami. Seveda klub ni politična organizacija in zato tudi pazi, da se ne bi vmešal v švicarske notranje zadeve; tako si je že doslej s solidnim in korektnim delom pridobil ugled tudi pri švicarskih oblasteh.

— Tako lahko rečemo, je dejal rojak Cerar, da je klub prispeval svoj delež tudi k dvigu ugleda Jugoslovancev v Švici, kar je v tej »deželi reda in tradicij« vse prej kot lahko.

Kakšne so težave v zvezi z delom kluba?

na nesreča ali zaidejo v težave.

— Seveda ni treba še posebej poudariti, je dejal rojak Cerar v nevezanem pogovoru, da klub tesno sodeluje z izseljenskimi maticami v domovini in prepričan sem da se bo to sodelovanje še poglobilo in razširilo.

Žižek: Predlagam srečanje Slovencev

— Večkrat sem že razmišljal, mi je dejal rojak Franc Žižek, ko sem ga obiskal na njegovem domu v Lausani, da bi bilo zelo koristno, če bi organizirali srečanje

lavce, mi je dejal v pogovoru v zvezi z Jugoslovani v Švici predsednik kluba inž. Vlado Cerar. Z njim in drugimi funkcionarji kluba sem se srečal v prostorih kluba v Zürichu in smo se ob tej priložnosti pogovarjali o delu, uspehih in težavah, s katerimi se srečuje klub. V Švici živi sedaj okoli 8.000 do 10.000 Jugoslovancev, od tega dve tretjini na germanskem področju Švice, in sicer večinoma v züriškem kantonu. Jugoslovanski klubi so v Ženevi, Bernu in Zürichu. Züriški klub ima nad 2000 članov in 10 podružnic v krajih, kjer živi večje število naših delavcev.

Delo kluba je zelo raznovrstno in pestro. Klub seznanja in obvešča Jugoslovane o dogodkih v domovini, organizira razne prireditve, redne filmske predstave, izlete itd. Klub si prizadeva »čuvati moralni lik

— Predvsem so še težave s prostori. Za sedaj imamo na razpolago dvorano na konzulatu v Zürichu, v Ženevi pa ima klub že svoje lastne prostore. Primanjkuje nam tudi ustreznih ljudi, ki bi bili pripravljeni na raznih področjih pomagati reševati razna vprašanja. Število Jugoslovancev v Švici še vedno narašča in tako je vedno več potrebe po raznih oblikah pomoči.

Rojak Cerar je še posebej opozoril na razne pobude in predloge s strani članov kluba in med njimi tudi na predlog, naj bi organizirali posebno komisijo, ki bi pomagala našim delavcem z nasveti, posredovala v sporih z delodajalci in podobno. Sicer pa je klub tudi doslej večkrat uspešno zaščitil naše delavce in posredoval v sporih z delodajalci. Poleg tega pa klub tudi pomaga našim ljudem, če se jim pripeti kakš-

Slovencev, ki živijo v Švici. Razložil mi je, da to ne bi bilo težko, ker je Švica majhna dežela z zelo dobrimi prometnimi zvezami. Pripravljen pa bi bil tudi sodelovati kot organizator takega srečanja.

— Namen takega srečanja naj bi bil, je nadaljeval, da bi se Slovenci v Švici seznanili in med seboj spoznali. Hkrati pa bi lahko za tako priložnost organizirali tudi kakšen kulturno-prosvetni program. Skratka, predlagam, da bi organizirali morda enkrat na leto srečanje Slovencev v Švici.

Na potovanju po Švici so mi mnogi rojaki, s katerimi sem govoril o pobudi Žižka, dejali, da se strinjajo. Nekateri pa so dodali, da bi se Slovenci, ki živijo na romanskem področju, lahko morda enkrat sestali v jugoslovanskem klubu v Ženevi, ki že ima svoje lastne prostore.

MONTREAL MONTREAL MONTREAL

»Človek in njegov svet« je geslo velike svetovne razstave, ki bo v Montrealu, Kanada, od 28. aprila do 27. oktobra letos. Prav v času razstave bo Kanada proslavljala 100-letnico svoje federacije, samo mesto Montreal po 350-letnico obstoja. Na tej razstavi bo sodelovala tudi Jugoslavija, o čemer smo na kratko že poročali. Precejšnje zanimanje za obisk razstave je tudi med našimi ljudmi v Kanadi in ZDA, pa tudi domače turistične agencije že pripravljajo načrte za izlete v Kanado. Posebej ugodno bo to za naše ljudi, ki imajo sorodnike »onkraj luže«.

Vse države, ki sodelujejo na tej mednarodni razstavi, si prizadevajo, da bi obiskovalcem prikazale svoje največje dosežke

v gospodarstvu, kulturi in družbenem razvoju. Odbor za pripravo jugoslovanskega paviljona na tej razstavi, pa je še posebej upošteval, da v Kanadi živi precejšnje število jugoslovanskih izseljencev, ki se bodo lahko seznanili z uspehi svoje stare domovine na političnem, gospodarskem, kulturnem, znanstvenem in drugih področjih, saj nudi tema razstave »Človek in njegov svet« zares široke možnosti. Jugoslovanska vlada je odbor za pripravo razstave imenovala že pred dvema letoma, kar dokazuje, da mu je pripisovala poseben pomen.

Kljub sorazmerno majhnemu razstavnemu prostoru, bodo spoznali obiskovalci jugoslovanskega paviljona »duh naše dežele«, zanimivo in z dogodki bogato preteklost,

sedanjost in vizijo prihodnosti naše dežele. Obiskovalci bodo spoznali Jugoslavijo bogate duhovne in materialne kulture, na katere temeljih so zrasli sodobni družbeni odnosi. V našem paviljonu bodo prikazane štiri osnovne teme: kultura jugoslovanskih narodov, vloga Jugoslavije v mednarodnih odnosih, gospodarstvo in turizem ter državna in družbena ureditev naše države. V kino dvorani bodo prikazovali najuspešnejše jugoslovanske igrane, dokumentarne in risane filme, v pritličju paviljona pa bo razstava jugoslovanskih industrijskih izdelkov.

Bogata kulturna dediščina jugoslovanskih narodov, ki že dolga leta preseneča svet, kakor tudi največji sodobni dosežki

na vseh področjih znanosti in umetnosti, bodo razstavljeni v našem paviljonu na vidnem mestu. Za mnoge obiskovalce z ameriškega kontinenta bodo posebej zanimive tudi jugoslovanske freske in ikone iz srednjeveških samostanov in cerkvic, seveda pa tudi sodobnih slikarjev in kiparjev, ki so si pridobili že svetovno slavo. Poleg skulptur slavnega hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića bodo tudi dela sodobnih priznanih jugoslovanskih umetnikov, med katerimi bo tudi slovenski grafik Janez Bernik.

Na gospodarskem oddelku razstave bodo razstavljeni nekateri največji dosežki jugoslovanskega gospodarstva. Tu bo maketa hidroelektrarne Djerdap na Donavi, prikaz dejavnosti naših ladjedelnic, merilni in elektronski instrumenti, ki jih izdeluje tovarna Iskra v Kranju in še marsikaj. Tu bo razstavljena tudi maketa novega Skopja, mesta, ki je postalo simbol mednarodne solidarnosti po katastrofalnem potresu pred štirimi leti. S slikovnim in drugim gradivom bodo prikazane tudi največje turistične zanimivosti naše dežele.

Jugoslavija bo sodelovala tudi na specializiranih razstavah, kot so: razstava poštne znamke, razstava starih kovancev, otroških risb, karikatur, plakatov, gramofonskih plošč, knjig in časopisov.

Na razstavi bo imela vsaka država svoj dan, ki bo posvečen kulturi in umetnosti te dežele. Na te dneve bodo prihajali v Montreal najboljši in najbolj znani svetovni umetniki. Našo državo bodo predstavljali operni pevci svetovne slave, med katerimi bo Zinka Kunc, Ruža Pospíš, Miroslav Čangalović in drugi. Nekateri bodo po tem nastopu nadaljevali še turnejo po Kanadi in ZDA.

Prav gotovo bo montrealska svetovna razstava doslej največja prireditev te vrste na svetu. Mnogi naši izseljenci z ameriškega kontinenta pa bodo imeli priložnost, da se v daljni Kanadi še globlje spoznajo in povežejo s svojo staro domovino.

Jože Prešeren

CALENDAR OF SOME EVENTS IN 1967

MAY

BLED — International Rowing Regatta
PLANINA POD GOLICO — The Week of Narcissi

LJUBLJANA — »Alpe-Adria«, VIth International Fair of frontier goods exchange
PORTOROŽ — PIRAN (May 15—Oct. 15) — »Seaside Entertainments« — fashion shows, cultural, sports and folk songs and dance performances

BLED (May — September) Bled events-jazz festival, international ballroom dancing contest and folklore, musical and sports events

JUNE

SLATINA RADENCI (15) — »Radenska srca 67« (Radenska Hearts 67) programme of entertainments with election of Miss Radenska

LJUBLJANA (21) — »Noč na Ljubljani« (Night on the Ljubljana River)

LJUBLJANA (June—July) — XVth Summer Events — opera bienalle, concerts, operettas, folklore, recitals, films

LJUBLJANA (June—Sep.) — VIIth International Graphic Arts Exhibition in the Modern Gallery

JULY

VELENJE — International Ballroom Dancing Competition

BOHINJ — »Kmečka ohcet« (Peasant Wedding) — traditional folklore event

MOZIRJE — »Flosarski bal« — rafting down the Savinja River

KOSTANJEVICA — Dolenjska Cultural Festival with musical, drama and art events

AUGUST

LJUBLJANA — Boat races on the Ljubljana River

KROPA — VIth Day of the Smiths
ŽELEZNIKI — Vth Lace-Makers' Day

RIBNICA — Ribnica Festival
JEZERSKO — »Shepherds' Ball« — performances on occasion of the return of the cattle from the mountain

LJUTOMER — »Summer Night« — a popular musical event

SLATINA RADENCI — »Radenska Night 67« with a fashion show on the water

PIRAN — PORTOROŽ — Portorož Night with election of Miss Tourism of Slovenia

KOLENDAR NEKATERIH PRIREDITEV V LETU 1967

MAY

BLED — mednarodna veslaška regata
PLANINA POD GOLICO — Teden narčis

LJUBLJANA — Alpe-Adria, VI. mednarodni sejem obmejne blagovne izmenjave
PORTOROŽ — PIRAN — poletne prireditve, modne revije, kulturne, športne in folklorne prireditve

BLED — mednarodni jazz festival, mednarodni plesni turnir, glasbena in športna srečanja

JUNIJ

SLATINA RADENCI — »Radenska srca« prireditev z izvolitvijo Miss Radenska

LJUBLJANA — »Noč na Ljubljani«

LJUBLJANA — XV. poletne prireditve — operni bienale, koncerti, operete, folklorne prireditve, recitali, filmi

LJUBLJANA — VII. mednarodni grafični bienale v Moderni galeriji (do septembra)

JULIJ

VELENJE — Mednarodni plesni turnir
BOHINJ — »Kmečka ohcet«, tradicionalna folklorna prireditev

MOZIRJE — »Flosarski bal«, splavarjenje po Savinji

KOSTANJEVICA — Dolenjski kulturni festival z glasbenimi, dramskimi in drugimi prireditvami

AVGUST

LJUBLJANA — Čolnarske igre na Ljubljani

KROPA — VI. tradicionalni dan kovačev
ŽELEZNIKI — V. čipkarski dan

RIBNICA NA DOLENJSKEM — Ribniški festival

JEZERSKO — »Pastirski bal«, prireditev ob vrnitvi čred s planin

LJUTOMER — »Poletna noč«, zabavno-glasbena prireditev

SLATINA RADENCI — »Radenska noč 67« z modno revijo na vodi

PIRAN — PORTOROŽ — portoroška noč z izvolitvijo »Miss turizma Slovenije«

mnogi slovinci
many slovenes

**slovenska izseljenska
matica**

**slovenska izseljenska
matica**

so že v prejšnjem stoletju zapustili svoje domove, da bi si poiskali boljše življenjske pogoje, ki jim jih domovina ni mogla dati. Večina se je naselila v deželah Severne Amerike in v Nemčiji. Kasneje so odhajali v Južno Ameriko, v Egipt, v Francijo, Nizozemsko in v Belgijo. Tudi v Avstraliji so nekateri iskali srečo. Odhajali so iz Slovenije, dokler je bila v avstro-ogrski monarhiji razdeljena na vrsto dežel, en del je bil celo v Italiji, odhajali so po prvi svetovni vojni iz Slovenije, ki je bila razdeljena med Jugoslavijo, Italijo in Avstrijo, odhajajo pa tudi danes, ko imajo Slovenci svojo socialistično republiko, eno od šestih enakopravnih republik v širši skupnosti, Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.

S seboj so odnesli svojo marljivost, poštenost, življenjski pogum in vedrino, svojo narodno in delavsko zavest ter svoje kulturne tradicije. Samo s takimi vrlinami so lahko ustvarili na stotine naselbin širom po svetu, gradili svoje podporne organizacije in kulturno-prosvetna društva, slovenske narodne domove in tudi tiskali slovensko besedo.

Dolga leta odsotnosti in tudi najhujši vojni viharji niso mogli zrahljati trdnih čustvenih vezi, ki sta jih spletali topla misel na »stari kraj« in nežna skrb do sinov in hčera v tujini. Še nikoli v zgodovini slovenskega izseljenstva pa niso bile te vezi tako številne in tako raznotere kot danes.

Slovenci in njihovi potomci po vsem svetu so dolgo pogrešali neko središče v stari domovini — matico, na katero bi se lahko v vsakem trenutku obrnili za pomoč v osebnih in društvenih zadevah.

Tako je bila na željo slovenskih izseljencev pred dobrimi petnajstimi leti ustanovljena v Ljubljani SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA — v največje zadovoljstvo njim in vsem, ki se ukvarjajo z izseljenkim vprašanjem v domovini. Danes je močna in znana po vsem svetu ter priljubljena tudi med potomci naših izseljenih ljudi. Zakaj?

left their homes already in the 19th century to look for better conditions of life than they could have had in their motherland. Most of them settled in the North American countries and in Germany. Later they started leaving for South America, Egypt, France, the Netherlands and Belgium. Some of them went even as far as Australia. They were leaving Slovenia at the time when it was divided between Italy and the Austro-Hungarian Empire. Today, Slovenia is one of the six Yugoslav republics all of which enjoy equal rights. It is true that Slovenes still leave home, yet not in large numbers and, mostly, for a short period of time.

They left endowed with industry, honesty, vigor and equanimity as well as with their national consciousness and cultural traditions. It is due to these that they have been able to found hundreds of Slovenian colonies all over the world, set up their own supporting organizations and cultural-educational societies, build national homes and issue Slovenian publications.

Yet, neither the long years of separation nor the terrible calamities of the two wars could sever the firm emotional ties, knit by the warm memory of the "old home" on one side and the tender love for our kinsfolk abroad on the other. Never in the history of Slovenian emigration have these ties been more numerous and varied than they are now.

Slovenes and their descendants from all parts of the world had for a long time wished for a center in their old country — an institution to which they would have been able to turn for help in their personal and social affairs. They got their wish when, about fifteen years ago, Slovenska izseljenska matica was founded — a gratification, shared by them as well as by everybody concerned with emigration problems at home. It has now become an efficient institution, well-known in the world and popular among the descendants of our emigrants as well. Why?

rodna gruda
rodna gruda

mesečna ilustrirana revija Slovenske izseljenske matice je ena izmed trdnih vezi, ki povezuje domovino s Slovenci v 45 državah po svetu. Petnajst let že obiskuje vaše domove in vam prinaša odgovore na vsa vprašanja, ki vas zanimajo, novice iz starega kraja in iz življenja naših izseljencev v domovinah, kjer so se naselili, vas in vaše potomce uči slovenski jezik in prinaša sestavke v tujih jezikih, da bi tudi vaši otroci in vnuki spoznali deželo, kjer ste se rodili.

Pridružite se tudi vi številnim dopisnikom RODNE GRUDE. Pišite nam o sebi, o svoji družini in o društvih v naselbini. Če še niste, uvrstite se v krog njenih naročnikov in postala vam bo nepogrešljiva prijateljica!

**slovenski izseljenski
koledar**

**slovenski izseljenski
koledar**

je letna publikacija Slovenske izseljenske matice, bogato ilustrirana knjiga trajne vrednosti. Odlikuje se z zanimivim berivom iz življenja v obeh domovinah, zlasti pa s svojim pomembnim poslanstvom, da objavlja sestavke iz zgodovine slovenskega izseljenstva. Prispevajte tudi vi svoj delež in pomagajte dopolnjevati zgodovino svoje naselbine, svojega društva in organizacije!

slovenske knjige
slovene books

Matica odpošlje vsako leto na tisoče slovenskih knjig v slovenske naselbine širom po svetu. Če bi se radi v duhu za kratek čas preselili v domače kraje — si naročite slovensko povest, črtice ali pesmi. Razveselite svoje znance in prijatelje z lepo slovensko knjigo. Svojim vnukom naročite knjige iz bogate zakladnice slovenske mladinske književnosti.

pevski zbori
in dramska društva

**choruses and dramatic
societies**

Matica že vsa leta uspešno posreduje tudi gradivo za slovenske pevske zборе in dramska društva. Obogatite koncerte z novimi skladbami in občinstvo vam bo hvaležno. Naročite note in pesmarice, zlasti ne pozabite novih skladbic za otroške zборе! Obr-

the Illustrated Monthly, issued by Slovenska izseljenska matica, forms a useful connection between the motherland and Slovenes living in 45 countries throughout the world. It has been coming to your homes for fifteen years, giving answers to all the problems you are interested in, bringing news from your old home and of the life our emigrants lead in their new countries, teaching you and your children our mother tongue. Numerous articles in foreign languages demonstrate our desire to acquaint your children and grandchildren with the country of your birth.

Join the number of the "Rodna gruda" correspondents and become one yourself! Write to us about yourselves, your families and societies in your colonies. If you are not a subscriber yet, become one, you will not be disappointed.

is a yearly publication of Slovenska izseljenska matica. It is a richly illustrated book of lasting value, noteworthy for its selection of interesting articles of the life in both home-countries, as well as for its special mission of publishing essays on the history of Slovenian emigration and immigration. Take part in our work and help contribute to the history of your colony, society and organization.

Matica sends thousands of Slovenian books to Slovenes abroad every year. It is easy for you to bring your birth-place to mind — just order a Slovenian novel, story or poem. Give pleasure to your friends and acquaintances by giving them a good Slovenian book. Your grandchildren, too, would enjoy books, selected from the rich collection of Slovenian juvenile literature.

Matica has always been forwarding material for Slovenian choruses, choirs and dramatic societies. Give pleasure to your audience by enriching concerts with new compositions! Order printed music and song-books, take care not to forget the

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA

folklorni ansambli in narodne noše

ensembles and national costumes

slovenske šole slovenian|schools

nite se na Matico, če bi radi nove inštrumente za vaše orkestre in za spremljavo vaših pevcev.

Osvežite programe dramskih uprizoritev z novimi deli iz slovenske dramatike. Zahtevajte tudi strokovna navodila za opremo odra, kostume in glasbeno spremljavo.

Tudi slovenskim folklornim ansamblom nudi Matica vso pomoč. Pišite nam, če bi se radi naučili novih plesov, značilnih za posamezne slovenske pokrajine, ali pa morda plese drugih jugoslovanskih narodov. V glasbeno-narodopisnih ustanovah v Ljubljani jih bomo izbrali za vas in vam jih poslali. Matica vam bo v pomoč tudi, če bi hoteli poslati v domovino učitelja svojega folklornega ansambla, da bi se izpopolnil v koreografiji izvirnih slovenskih plesov.

Matica vedno rada ustreže željam naših rojakov, kadar si želijo v domovini nabaviti nove slovenske narodne noše, ali pa le posamezne dele. Prireditve v vaši naselbini bodo vse bolj domače, če boste nastopali v bogatih slovenskih narodnih nošah, zbudili boste pozornost tudi pri domačinih, pri svojih potomcih pa ljubezen in zanimanje za kulturne tradicije svojega naroda.

Slovenske šole so izrednega pomena za obstoj in podaljšanje slovenskega narodnega življenja v tujini. Da šolam olajšamo pouk, jim pošiljamo učbenike slovenskega jezika, pravljice, deklamacije, pesmarice, zlasti pa vam priporočamo gramofonske plošče s posnetki iz slovenske mladinske književnosti.

Na željo vam pošljemo tudi strokovne in znanstvene knjige, če vas zanimajo druga področja življenja v domovini. Pri pouku pa vam bodo v izdatno pomoč tudi slovarji in zemljevidi Slovenije in Jugoslavije. Zahtevajte jih!

new compositions for children's choirs. Write to Matica in case you want new musical instruments for your orchestras or accompaniment of your singers.

Enliven the programs of your dramatic performances with new Slovenian plays. Ask for information on stage setting, costumes and musical accompaniment.

Slovenian folkloristic ensembles, too, are given every possible assistance. Write to us if you want to learn folk dances, characteristic for particular Slovenian regions or, maybe, folk dances of other Yugoslav nations. We can get them from the institutes of ethnography and folk music in Ljubljana and forward them to you. Matica would also assist you if you wanted the instructor of your local folkloristic group to specialize here in choreography of original Slovenian dances.

Matica is always ready to comply with the wishes of our compatriots who want to have new Slovenian national costumes, or merely particular parts of them. The rich Slovenian national costume would make all the performances in your colony much more homelike, attract the attention of the native population and imbue your children with love for and interest in the cultural traditions of your people.

Matica appreciates the work of Slovenian schools which are of great importance for the existence and maintenance of Slovenian national life abroad. We can supply such schools with textbooks of the Slovenian language, fairy-tales, song-books, books of poetry, etc. Phonograph records with texts from Slovenian juvenile literature are especially recommended. We can further send you technical and professional books at your request if you are interested in other aspects of life in your old country.

Classes could be more animated if you had dictionaries and maps of Slovenia and Yugoslavia. Ask for them!

Bi radi osvežili spomin na rodno zemljo in jo videli danes? Želite spoznati domovino vaše matere in očeta? Potem se udeležite izletov po Sloveniji, po Jugoslaviji in bližnjih krajih v sosednjih deželah, ki vam jih za letošnjo sezono pripravlja SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA s turističnim podjetjem TRANSTURIST.

Programirano je petnajst izletov po določenih sedmih trasah, ki vam jih v kratkem navajamo:

Gorenjska

22. avgusta se boste na **enodnevnem** izletu spoznali z zanimivostmi Ljubljane in Kranja in z lepotami Gorenjske, kjer boste obiskali Bled in Bohinj. Za ta izlet boste plačali 13,50 dolarjev.

Gorenjska—Dolenjska

25. junija in 17. julija vas vabimo na **tridnevni** izlet po Gorenjski in Dolenjski. Po ogledu Ljubljane, Kranja, Bleda in Bohinja se boste povzpeli z žičnico nihalko na Vogel, kjer se vam bo odprl edinstven pogled na Julijce. Odtod pa boste krenili proti Dolenjski, se ustavili na Muljavi, v Dolenjskih Toplicah, na Otočcu, v Šentjerneju in v Čateških toplicah. Cena izleta 42,50 dolarjev.

Slovenija—Hrvaška

30. junija bo **štiridnevni** izlet (Lovsin's tour) po krajih: Ljubljana, Otočec, Plitvice, Opatija, Reka, Postojna, Bled, Bohinj, Vogel, Ljubljana. Cena 55,00 dolarjev.

Gorenjska, Štajerska, Dolenjska

11. junija, 2. julija, 17. julija, 1. avgusta in 13. avgusta boste na **petdnevni** izletih prepotovali tole pot: Ljubljana, Kranj, Bled, Bohinj z Voglom; zavili boste na zeleno Štajersko, preko Šempetra, Žalca, Celja v Velenje, kjer bo Izseljenski piknik. Odtod pa boste krenili preko Brezic v Čateške toplice, na Otočec in v dolenjsko metropolo Novo mesto. Izlet stane 63,50 dolarja.

Slovenska obala—Hrvaška, Istra—Trst

25. junija in 28. julija bomo priredili **štiridnevni** izlet iz Ljubljane do Portoroža in Kopra, odtod pa v Trst in nazaj mimo Limskega zaliva, preko Pule do Postojne. Cena 59,00 dolarjev.

Slovenija—Hrvaška—Trst

25. junija in 15. avgusta bosta šla **šestdnevna** izleta na pot: Ljubljana, Opatija, Plitvička jezera, Trst, Miramar, Učka, Rab, Postojna, Ljubljana. Cena 84,00 dolarjev.

Slovenija—Hrvaška—Avstrija—Italija

10. junija in 19. julija boste na **sedemdnevnem** izletu spoznali naslednje kraje: Ljubljana, Brezje, Bled, Ljubelj, Celovec, Gospa Sveta, Feldkirchen, Osojsko jezero, Beljak, Trst, Portorož, Opatijo, Kraljevico, preko Senja na Plitvička jezera, v Karlovac in Zagreb, potem pa v Čateške toplice in na Otočec, od koder je povratek v Ljubljano. Cena 105,00 dolarjev.

Poleg teh programiranih izletov, bomo na vašo željo organizirali še druge. Predvsem vam priporočamo enodnevne izlete, ki jih pripravimo lahko tudi za manjše število izletnikov in to po tistih krajih, ki jih najbolj zanimajo in si jih bodo izbrali sami. Enodnevne, pa tudi poldnevne, organiziramo v poljubne kraje Slovenije, kolikor se za tak izlet odloči najmanj sedem potnikov.

Nudimo pa vam tudi naše redne enodnevne izlete in sicer:

1. Ljubljana—Postojna—Pivka jama—Ljubljana.
2. Ljubljana—Brezje—Begunje—Vrba—Bled—Ljubljana.
3. Ljubljana—Kranj—Brezje—Bohinj—Vogel—Ljubljana.
4. Ljubljana—Turjak—Velike Lašče—Ribnica—Travna gora, Nova Štifta—Sodražica—Ljubljana.

Med enodnevnimi izleti so vsak teden še redni izleti:

Vršič—Trenta; Vršič—Trenta—Predil; Portorož—Piran; Opatija (z ogledom Postojnske jame); Trst.

Med poldnevnimi pa:

Bohinj; Bled; Pokljuka; Sorško sedlo; Kranjska gora—Planica.

Med letošnjimi izleti bo kot posebnost še **izlet v neznano**, ki bo prav gotovo zanimiv in zabaven.

Na vse izlete se boste popeljali s TRANSTURISTOVIMI najmodernejšimi, udobnimi turističnimi avtobusi znamke MERCEDES 0 302. Spremljali vas bodo strokovni vodniki z znanjem tujih jezikov. V cenah izletov je poleg vožnje vključena tudi hrana v najboljših hotelih, pri večdnevni izletih pa seveda tudi prenočišča.

Za programirane izlete se čimprej prijavite potovalni agenciji August KOLLANDER v Clevelandu, za vse druge in tudi te pa se lahko prijavite tudi neposredno SLOVENSKI IZSELJENSKI MATICI, Ljubljana, Cankarjeva 1/II, ali Turističnemu podjetju TRANSTURIST Škofja Loka, poslovalnica LJUBLJANA, Šubičeva ulica.

Prav tako vam priporočamo, da čimprej sporočite svoji agenciji, ali na naše navedene naslove, če se boste udeležili XII. tradicionalnega IZSELJENSKEGA PIKNIKA, ki bo 4. julija v Velenju. Prevoz iz Ljubljane v Velenje bo oskrbel TRANSTURIST. Vozovnice in bloke za piknik boste lahko kupili tudi pri SLOVENSKI IZSELJENSKI MATICI v Ljubljani.

Izlet Slovenskega okteta iz Pittsburgha

Dva izleta je pripravilo podjetje Transturist tudi za Slovenski oktet iz Pittsburgha in za izletnike, ki bodo potovali z njimi. Prvi izlet bo od 23. do 27. junija, vodil pa bo iz Ljubljane prek Kočevja do Črnomlja. Od tod pa spet na drug konec Slovenije: prek Metlike, Otočca in Ljubljane v Kamnik ter Kranj. Po ogledu največjih zanimivosti Gorenjske se vrnejo v Ljubljano. Cena 5-dnevnega izleta je 58 USA dolarjev. Drugi izlet pa bo trajal od 30. junija do 4. julija. Zajel bo predvsem Štajersko in Koroško: od Ljubljane do Rogaške Slatine, pa do Pohorja in Raven na Koroškem, zdravilišče Dobrna in piknik v Velenju. Cena tega izleta 56 USA dolarjev.

EXCURSIONS OF 1967

Do you want to refresh your memory of your native country and see it today? Do you wish to get acquainted with the native country of your mother and father? If so, take part in the trips through Slovenia, organized by SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA and the tourist enterprise TRANSTURIST of Ljubljana.

There is a program arranged for 15 excursions to the following 7 fixed destinations:

Gorenjska

In the one-day trip on the 22nd August you will become acquainted with the attractions of Ljubljana and Kranj and the beauty of Gorenjska, where you will also visit the famous Lakes of Bled and Bohinj.

Price: per person USA \$ 13,50.

Gorenjska—Dolenjska

Departing: 25th June and 17th July; a three-day excursion through the regions of Gorenjska and Dolenjska. After the sightseeing in Ljubljana, Kranj, Bled and Bohinj a trip by cable-car up to the mountain of Vogel has been organized, from where there is an excellent Alpine view. From there the party will move on the country side of Dolenjska. Here visits shall be made to Muljava, Dolenjske Toplice, Otočec, Šentjernej and Čateške Toplice.

Price: per person USA \$ 42,50.

Slovenia—Croatia

Departing: 30th June — a four-day round tour excursion to Ljubljana, Otočec, Plitvice, Opatija, Rijeka, Postojna, Bled, Bohinj, Vogel, Ljubljana.

Price: per person USA \$ 55.

Gorenjska—Štajerska—Dolenjska

Departing: 11th June, 2nd July, 17th July, 1st August and 13th August. On this five-day excursion the guides are going to take you to the following places: Ljubljana, Kranj, Bled, Bohinj, Vogel; and you will continue on your way to the green country side of Štajerska, visiting the towns Sempeter, Žalec, Celje and Velenje where the famous IZSELJENSKI PICNIC will be organized. From Velenje you will set out for Otočec and the metropolis of Dolenjska — Novo mesto.

Price: per person USA \$ 63,50.

Slovene Shore—Croatian Isira—Trieste

Departure: 25th June and 28th July. A four-day excursion will take you from Ljubljana to Portorož and Koper and then proceed to Trst. On your return you will pass the bay of Lim, Pula and stop in Postojna.

Price: per person USA \$ 59.

Slovenia—Croatia—Trieste

Departure: 10th June and 19th July. On this seven-day excursion you will visit the following places: Ljubljana, Brezje, Bled, Ljubelj, Celovec, Gospa Sveta, Feldkirchen, Osojsko jezero, Beljak and continue your way over Trbiž to Log, Bovec, Nova Gorica, Trst, Portorož, Opatija, Kraljevica, Senj and then to the lakes of Plitvice, Karlovac, Zagreb, Čateške toplice, Otočec and return to Ljubljana.

Price: per person USA \$ 105.

Besides these planned excursions, we shall organize also other trips according to your wishes. Above all we advise you to take one-day trips, which can also be organized for small groups of tourists who will be able to go to those places they particularly want to visit by themselves. One-day and also half-day trips will be organized to several places in Slovenija, as long as at least seven tourists opt for this trip.

We are organizing, further, our regular one-day trips and these are:

1. Ljubljana—Postojna—Pivka jama—Ljubljana.
2. Ljubljana—Brezje—Begunje—Vrba—Bled—Ljubljana.
3. Ljubljana—Kranj—Brezje—Bohinj—Vogel—Ljubljana.
4. Ljubljana—Turjak—Velike Lašče—Ribnica—Travna gora—Nova Štifta—Sodražica—Ljubljana.

In addition to these one-day trips there are also trips organized regularly every week: Vršič—Trenta; Vršič—Trenta—Predel; Portorož—Piran; Opatija (enclusing the visit to the caves of Postojna) Trst.

There will be also half-day trips to the towns like: Bohinj; Bled; Pokljuka; Sorško sedlo; Kranjska gora—Planica.

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA is preparing a special feature in connection with its excursions this year — a trip into the unknown, which will surely be very interesting and amusing.

On all excursions the tourists will be taken by the most modern and comfortable coaches, the MERCEDES 302 and guided by professional guides speaking English. Included the price of the excursions is, besides the ride, also food in the best hotels and for the period excursions, of course lodgings as well.

We ask you cordially to give your notice for the planned excursions to the Travel Agency August Kollander in Cleveland as soon as possible. You can book the excursions also directly by the SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA in Ljubljana, Cankarjeva 1 or through the Tourist Agency TRANSTURIST ŠKOFJA LOKA, Agency in Ljubljana, Šubičeva ulica.

We further advise you to let our agencies in America or any of our Yugoslav agencies know, whether you intend to take part in the XIIth traditional IZSELJENSKI PICNIC, which will be organized on the 4th of June in Velenje. Transport from Ljubljana to Velenje will be organized by TRANSTURIST. Tickets and vouchers you will also be able to get through the SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA in Ljubljana on your arrival in Ljubljana.

Excursion of a Slovene Octet from Pittsburgh

Two excursions are going to be organized by the tourist enterprise TRANSTURIST for a Slovene Octet from Pittsburgh and for tourists travelling with them. The first excursion from 23rd till 27th June will start from Ljubljana and go on through Kočevje to Črnomelj. From Črnomelj they will continue on their way to the other part of Slovenia: over Metlika, Otočec and Ljubljana to Kamnik and Kranj. After visiting the most interesting attractions of the Gorenjska countryside they will return to Ljubljana again.

Price: per person USA \$ 58.

The tourists taking part in the second excursion, organized from 30th June till 4th July will be taken to the country side of Štajerska. Starting from Ljubljana and continuing to Rogaska Slatina, Pohorje, Ravne na Koroškem, the health resort of Doberna and finally a visit to Velenje and to the IZSELJENSKI PICNIC.

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA

slovenske radijske ure

slovenian radio transmissions

glas domačih, fotografije svojcev in domačih krajev

kinsfolk's voices, photographs and scenery

gramofonske plošče

records

gorenjski slavček

gorenjski slavček

slovenski filmi

slovenian motion picture

Matica je doslej vsako leto razposlala slovenskim radijskim uram po svetu novoletna zvočna pisma s posnetki slovenske narodne vokalne in instrumentalne glasbe. Če bi hoteli obogatiti svoje programe, zlasti ob raznih praznikih in jubilejih, vam Matica lahko preskrbi magnetofonske posnetke slovenske narodne glasbe in umetniških recitacij. Pišite nam!

Če že dolgo niste obiskali domovine in bi želeli slišati glas domačih, jih bomo na vašo željo obiskali in posneli njihove pozdrave na magnetofonski trak. Fotografirali bomo tudi vašo rojstno vas in domače, na željo pa fotografije tudi objavili v reviji »Rodna gruda«.

Matica razpošlje vsako leto na tisoče gramofonskih plošč v slovenske naselbine po svetu. Pišite nam, če bi radi poslušali slovenske narodne pesmi v izvedbi slovenskih narodno-zabavnih ansamblov in pevskih zborov, ali pa vam je morda ljubša plošča s posnetki slovitih slovenskih opernih pevcev?

opero skladatelja Antona Foersterja smo nedavno posneli tudi na ploščo. Naročite si tudi vi ta biser slovenske operne stvaritve s posnetki najboljših slovenskih opernih pevcev. Dobite jo lahko v stereo ali mono izvedbi.

Slovenska izseljenska matica posreduje društvom, organizacijam, domovom in klubom slovenske celovečerne umetniške 16-milimetrske filme, barvne dokumentarne filme in kratke obzornike iz življenja v Sloveniji.

Razveselite rojake v naselbini in si jih naročite!

Zahtevajte tudi barvni 16 mm film Slovenske izseljenske maticе, ki ga posname vsako leto o obiskih rojakov v domovini. Zlasti ga priporočamo potovalnim agencijam,

Matica has sent the Slovenian radio transmission programs abroad special New Year's sound letters, reproductions of Slovenian popular song and instrumental music. If you want to enrich your holiday or anniversary programs, write to us and ask for tapes with recorded Slovenian folk music and recitations of prose and poetry.

If you want to hear the voices of your kinsfolk whom you have not seen for a long time, we can visit them and record their greetings on tape. We can further take pictures of your native village and relatives and, if you wish, bring them out in the magazine RODNA GRUDA.

Every year, Matica delivers thousands of records to Slovenian colonies throughout the world. Tell us whether you would like to have Slovenian folk songs, sung by well-known popular ensembles and choruses, or, maybe, records of famous Slovenian operal singers.

the opera by Anton Foerster, was recently recorded. Order this jewel of the Slovenian operatic music, sung by the best Slovenian opera singers. Both stereo and mono records are available.

Matica supplies societies, organizations, institutions and clubs with 16 mm fiction movies, color documentaries and newsreels presenting the way of life in Slovenia. Everybody in your colony will be pleased if you order them.

Do not forget to ask for the 16 mm color movie that Matica shoots every year when our people come to visit us from abroad. We recommend it to all tourist agencies, organizing trips to Yugoslavia. The beauty of Slovenian landscape, colorful folklori-

**želite v goste ansambel
iz domovine?**

**a guest ensemble from
native country**

**matica vam pomaga urejati
vaše osebne zadeve**

**matica helps you solve
your personal problems**

**začasno zaposleni v tujini
temporary employees
abroad**

**štipendije vašim otrokom
scholarships for your
children**

ki organizirajo izlete v Jugoslavijo. Lepota slovenske pokrajine, pestre folklorne prireditve, tradicionalni izseljenski piknik, koncerti in sprejemi ter prijetno domače ozračje bo zvabilo v domovino tudi tiste, ki se še ne morejo odločiti za obisk.

Vaše prireditve ob praznikih in jubilejih društev, domov in klubov bodo pritegnile še več občinstva, če bodo na njih nastopali tudi gostje iz domovine. Dosedanji številni obiski slovenskih pevcev, recitatorjev in instrumentalnih ansamblov med rojaki po svetu to v polni meri potrjujejo. Ob takih priložnostih se obnavljajo tudi stara prijateljstva, navezujejo nova poznanstva in vezi med vami in nami so še tesnejše. Pravočasno nam pišite in sporočite svoje želje.

Tisti povojni izseljenci, ki še dvomite in imate pomisleke, ali se lahko vrnete oziroma obiščete domovino zaradi načina, kako ste jo zapustili in razloga, zakaj ste odšli — se obrnite na Matico in koristno vam bomo svetovali. Matica je že mnogim pomagala urediti njihove osebne zadeve, ki so se jim zdele nerešljive.

Pišite nam, če ste v težavah in seznanili vas bomo s pravicami, ki jih imate na delovnih mestih v posameznih državah. Pomagali vam bomo urediti vaše osebne in pokojninske zadeve, veseli pa bomo, če se med dopustom zglasite v našem uradu ali na sedežih podružnic Slovenske izseljenske matice, kjer se boste o vsem lahko pogovorili. Zahtevajte priročnik z napotki in predpisi za začasno zaposlene v tujini.

Otrokom naših izseljencev je Matica doslej preskrbela že na desetine štipendij. Namenjene so predvsem tistim, ki se želijo po končanem študiju v Jugoslaviji posvetiti kulturno-prosvetnemu delu v izseljenskih

stic performances, traditional picnic for our emigrants, concerts, receptions as well as the pleasant home atmosphere will attract also those that have not been able yet to make up their minds to come to us.

Your holiday and anniversary performances would attract a larger audience if you had guest performers from the native country. Numerous visits of Slovenian singers, reciters and orchestras to various Slovenian colonies abroad have always been a great success. Besides, they offer the best opportunity to renew old friendship, make new acquaintances and form close and useful connections. Do not delay, let's know your wishes!

If you are a postwar emigrant wondering whether your motherland still resents the reason why, or the way in which you left, ask us for advice. Matica has helped many people solve their seemingly unsolvable problems.

Consult us in case of any trouble. We will give you every information on the rights you have in the enterprise and country in which you are working. We can be of assistance with your personal and pensionary problems. We would also appreciate your visiting our institution or any of its branches when you come on leave. Write for manuals, containing instructions and regulations for temporary workers abroad.

Matica has so far supplied tens of our emigrants children with scholarships. They are primarily intended for those who will, after their studies in Yugoslavia, devote part of their time to cultural-educational

**jugoslavija
jugoslavija**

**preden odpotujete
v jugoslavijo
before leaving for
yugoslavia**

**pristrčno vas vabi
slovenska izseljenska
matica
welcome!**

organizacijah in društvih v svojih domovinah. Prednost imajo kandidati za študij slovenskega jezika, novinarstva, glasbe, folklore in gledališča. Pišite pravočasno Slovenski izseljenski matici v Ljubljano.

je privlačna za vse ljudi na svetu. Polna je pokrajinskih lepot s čudovitimi kontrasti! Ima visoke gore in dolgo, členovito morsko obalo s tisoči otokov in najkrajšo razdaljo med smučišči in morskimi kopališči. Njene meje so široko odprte turistom z vsega sveta! Letos še posebno, ko so odpravljene vize za državljane vseh dežel sveta.

zahtevajte turistične prospekte, da si boste izbrali za dopust najlepše kraje v Sloveniji in Jugoslaviji! Potovalni uradi, organizacije, društva in klubi! Pravočasno zahtevajte programe izletov in prireditev, ki jih Matica in njene podružnice vsako leto organizirajo za slovenske izseljence.

Ko pridete v Ljubljano, obiščite naš urad na Cankarjevi cesti 1/II, da se še osebno spoznamo in pogovorimo o mnogočem. Obiščite tudi podružnice Matice, ki so v vseh večjih krajih v Sloveniji: v Domžalah in Kamniku, v Trbovljah, v Kočevju in Ribnici, v Novi Gorici, na Vrhniki, v Postojni, Ilirski Bistrici in v Murski Soboti. Pristrčno vas bodo sprejeli, pomagali in svetovali — najboljše!

work in organizations and societies in the countries they live in. Candidates for studies of the Slovenian language, journalism, music, folklore and histrionics are the first to be taken into consideration. Write to us in time!

is attractive for everybody, because she is in a way unique. The beautiful scenery she abounds in is full of contrasts: high mountains, a long, much indented coastline, thousands of islands and islets, and the shortest possible distance between ski-fields and seaside resorts. Her borders are wide open to tourists from all parts of the world.

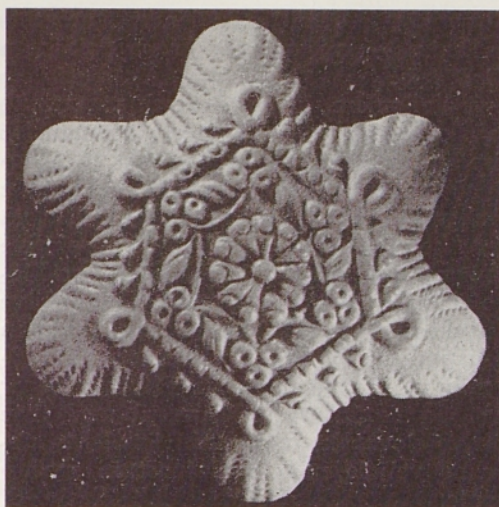
ask for tourist guide-books that will help you choose the most beautiful places in Slovenia and Yugoslavia. Tourist agencies, organizations, societies and clubs! Do not miss the opportunity to send for programs of trips and festivals that Matica and its branches organize for our emigrants.

Slovenska izseljenska matica and its branches invite you to visit them. The Ljubljana office is at 1, Cankar Street (Cankarjeva 1). Its branches are to be found in several important places in Slovenia: Domžale, Kamnik, Trbovlje, Kočevje, Ribnica, Nova Gorica, Vrhnika, Postojna, Ilirska Bistrica and Murska Sobota. You will be made welcome wherever you come. We are here to assist and advise you to the best of our power.

MALI KRUHEK

TEKST SANDI SITAR
FOTOGRAFIJE MILAN KUMAR

Skozi vse vekove kulturne zgodovine se skuša človek obdati s predmeti čim večje praktične porabnosti. Prav tako stara pa je njegova težnja, da bi dal uporabnim predmetom tudi lepe oblike. In tako postane lahko tudi vsakdanji kruh praznični mali kruhek, ki je zdaj bolj namenjen, da nas razveseljuje s svojimi lepimi, igrivimi pa tudi pomembnimi oblikami in okraski.

Tako oblikovani mali kruhek se je pojavljal od konca srednjega veka skoraj po vsej Evropi. K nam so ga zanesli potujoči

trgovci in priseljeni obrtniki. V 17., najkasneje pa v začetku 18. stoletja so ga že oblikovali, pekli in prodajali tudi v slovenskih mestih. Najbolj pa se je priljubil Slovencem v 19. stoletju. Kasneje tudi ta stara tradicija zmerom bolj zamira in danes pečejo mali kruhek le še v Škofji Loki in okolici, kjer ga imenujemo kar »škofjeloški kruhek«.

Izdelava malega kruhka je bila že od nekdaj in je še danes delavniška oziroma družinska skrivnost.

Do danes je uspelo ugotoviti že vrsto izdelovalcev modelov za mali kruhek. Najpomembnejši med njimi je Vorban Košenina, ki je rezbaril modele in pekel iz njih kruhke v Škofji Loki in nekako v času, ko je pisal svoje pesmi France Prešeren. Kot Košenina so bili tudi mnogi drugi rezbarji modelov pravi mojstri svojega dela, polni spretnih kombinacij za stare in nove motive. Njihove modele hranijo muzeji v Ljubljani, Škofji Loki, Kranju, Novem mestu, Metliki in drugje.

Obisk prijateljstva

Poročali smo že, da je predsednik Tito v februarju na povabilo zveznega predsednika Jonasa obiskal Avstrijo. »Avstrija in Jugoslavija sta sosedni deželi, ki imata mnogo skupnega in zato je dobro, da je na povabilo zveznega predsednika Jonasa prišlo do tega obiska, ki označuje novo etapo v naših odnosih,« je dejal predsednik Tito v svoji izjavi novinarjem. »Rad bi povedal, da se s tem mnenjem strinjajo tudi avstrijski državniki. Zadovoljen sem,« je za tem dejal predsednik Tito, »da je bil v pogovorih poudarjen pomen medsebojnih človeških stikov ter gospodarskega, kulturnega in turističnega sodelovanja. Iz komunikeja o naših pogovorih ste lahko povzeli, da so bili iskreni in izčrpní, da so pokazali sorodnost gledišč v mnogih vprašanjih, zlasti v pogledu ohranitve miru in krepitve mednarodnega, posebej evropskega sodelovanja. Ker je Evropa področje, na katerem so prišla v minulosti do izraza največja protislovja sodobnega sveta, in ker je stanje na našem kontinentu zmeraj vplivalo na splošne razmere na svetu, mislim, da je tem važnejši obstoj skupne pripravljenosti naših dveh dežel, da v skladu s svojimi možnostmi pripomoreta k izboljšanju odnosov in vzračja v Evropi.«

Predsednik Tito s sodelavci je med bivanjem na Dunaju obiskal tudi znameniti dunajski Rotovž, kjer ga je sprejel in pozdravil župan inž. Bruno Marek. V Rotovžu se je predsednik Tito vpisal v zlato spominsko knjigo, v kateri hranijo podpise državnikov, ki so obiskali avstrijsko glavno mesto. Na sliki: predsednik Tito se vpisuje v spominsko knjigo. Na levi župan Marek.

Za Finžgarjevo rojstno hišo

Odbor za odkup Finžgarjeve rojstne hiše na Jesenicah je naslovil slovenski javnosti pismo, ki so ga objavili vsi domači časopisi. Besedilo pisma je:

Zemlja naše Gorenjske pod Stolom ni samo z naravnimi lepotami bogata, temveč z mnogimi starimi domovi, v katerih je tekla zibelka mnogih slovenskih mož, ki so živeli v daljni ali bližnji minulosti. V Doslovičah, vasi med Begunjami in

Žirovnico, je eden takih domov starosvetna kajža — rojstna hiša Frana Saleškega Finžgarja.

Z življenjem, ki ga je živel, ves zavzet za slovenstvo, v polni meri razumevajoč tisočletne težnje svojega naroda in sodelujoč z njim v najtežjih preizkušnjah, z življenjem, v katerem je ustvaril delo, ki nam bo nenehno vzgled in vir neusahljive ljubezni do domovine, velike skrbi za kleno domačo materino besedo, neustavljive zavzetosti za svetlo rast mladega rodu in neuklonljive prednosti dobremu, naprednemu in vrednemu, se je Fr. S. Finžgar kot človek in umetnik uvrstil med tiste sinove slovenske matere, ki jim bosta nenehno veljala naša hvaležnost in spoštovanje.

Iskren namen je, da se Finžgarjeva rojstna hiša, ki je tudi vreden in zanimiv spomenik starega kmečkega stavbarstva, preuredi v muzej, so doslej preprečevale kulturnemu snovanju ne zmeraj naklonjene in izjemne razmere, ki danes celo grozijo, da se preureditev, če ne že onemogoči, pa prav gotovo ob nepopravljivi in

nenadomestljivi škodi zavleče v nedogled in negotovost. Zato je bil za odkup Finžgarjeve rojstne hiše in njeno preureditev v muzej ustanovljen odbor, v katerem so kulturni, javni in družbeni delavci jeseniške in radovljiške občine; odločno se bodo trudili, da se Finžgarjeva rojstna hiša čimprej odkupi in preuredi v kulturni, spominski in narodopisni muzej.

Za uresničitev tega namena se odbor obrača na slovensko mladino, vse občane slovenskih občin in vso slovensko javnost s pozivom in prošnjo, da po svojih močeh prispeva v sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše. Samo deset starih dinarjev naj prispeva vsak Slovenec in Finžgarjeva rojstna hiša bo odkupljena in preurejena v muzej. Ob tem pozivu in prošnji vodi odbor misel in prepričanje, da hvaležna oodolžitev spominu pisatelja tako zelo branega in priljubljenega romana, kot je »POD SVOBODNIM SONCEM«, ni samo dolžnost občanov jeseniške občine, temveč vsega slovenskega naroda. Ne smemo pozabiti, da je bil prav Fr. S. Finžgar pobudnik in zavzet navduševalec sloven-

ske mladine pred vojno, da je s svojim prispevkom odkupila in v naši skupni lasti ohranila rojstno hišo velikega Vrbljana dr. Franceta Prešerna.

Tudi tokrat se bo prav gotovo vsa slovenska mladina odzvala našemu pozivu; o akciji bo natančneje seznanjena še prek šolskih vodstev. Vse druge posameznike, društva, delovne in družbene skupnosti pa prosimo, da za odkup Finžgarjeve rojstne hiše in za njeno preureditev v muzej namenjena sredstva nakažejo na žiro račun št. 5153-679-2135 na naslov Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice — sklad za odkup Finžgarjeve rojstne hiše.

Odbor za odkup Finžgarjeve rojstne hiše s hvaležnostjo računa na kulturno zavest in razumevanje nas vseh. Svojo nalogo šteje za neogibno dolžnost vsega našega naroda; o poteku dela bo sproti obveščal slovensko javnost.

Papež Pavel VI. in predsednik Tito izmenjala poslanici

Predsednik Jugoslavije Josip Broz — Tito in poglavar rimskokatoliške cerkve

papež Pavel VI. sta izmenjala osebni poslanici. Poslanico predsednika Tita je papežu izročil v decembru odposlanec jugoslovanske vlade pri Sveti stolici Vjekoslav Cvrle.

Ob tej priložnosti je odposlanec jugoslovanske vlade pri Sv. stolici Vjekoslav Cvrle izročil papežu tudi darilo predsednika Tita — skulpturo kiparja Meštrovića »Jezus in Samaritanka«. Sveti oče je iz-

razil navdušenje nad dragocenim darilom ter je odposlancu poklonil medaljo svojega pontifikata ter publikacijo o Sikstinski kapeli, ki je izšla lani ob 400-letnici Michelangela.

Pred volitvami

Petekla dva meseca sta bila pri nas meseca živahnih predvolilnih razprav in izbiranja najprimernejših kandidatov za bodoče občinske odbornike ter republiške in zvezne poslance. Značilnost letošnjih volitev je, da je za vsako poslansko mesto po več kandidatov, predvsem mlajših, od katerih je velika večina takih, ki prvič kandidirajo za poslanca. Predvolilnim razpravam pa so dajala pečat tudi številna mnenja in predlogi za uspešno izvajanje gospodarske reforme.

Naši državljani, ki so začasno zaposleni v tujini, po odločbah novega zakona o volitvah, ne volijo. Pretekla leta so svoje glasove oddali na diplomatsko-konzularnih predstavništvi, to pa je povzročilo precejšnjo zamudo pri seštevanju glasov, pa tudi druge nevšečnosti. Do tega ukrepa je prišlo tudi zaradi prizadevanj, da bi čimveč volivcev aktivno sodelovalo pri izboranju bodočih kandidatov za poslanska mesta.

Problem jugoslovanskih pokojnin, ki se izplačujejo v tujino, končno rešen

Na zasedanju socialno zdravstvenega zbora zvezne skupščine so sredi februarja sprejeli sklep, da bodo fondi socialnega zavarovanja plačali dinarsko razliko za pokojnine, ki jih v inozemstvu prejema naši in tuji državljani. Ti upokojenci prejema pokojnine obračunane v dolarjih. Po spremembi dinarskega tečaja je Jugoslovanska skupnost socialnega zavarovanja zahtevala, da federacija izplača pokojninskim fondom razliko med 300 dinarji, kolikor je bilo prej plačano za dolar, in novim tečajem 1250 dinarjev. Zaradi tega in drugih zahtev skupščine socialnega zavarovanja so upokojenci v inozemstvu od aprila 1966 prejeli za dve tretjini nižje pokojnine kot pred reformo.

Ko bodo odobrili odgovarjajoče spremembe v zakonu o pokojninskem zavarovanju, bodo ti upokojenci ponovno dobivali pokojnino v starem znesku, dobili pa bodo tudi razliko za nazaj.

Vsa Ljubljana je svatovala

V soboto 18. marca so v Ljubljani zavriskali svatje, kakor že dolgo ne, harmonike so pele na ves glas in basi so godli. Na okrašenih kolesljih, kakor pred desetletji, so se peljali razigrani svatje in svatovce v narodnih nošah. Iskri konjiči so razigrano stresali z grivami vsi zadovoljni, da se po dolgem času spet lahko pokažejo sredi našega belega mesta. Vse je bilo kakor včasih, ko so se v predpustu ženili po naših vaseh gruntarski pari. Celo bališ so vozili na treh vozech, zadaj sta pa črednik in majerca gnala kravo. Ljubljana že dolgo ni videla toliko naših lepih starih narodnih noš in jih spet ne bo, kakor ob letošnji kmečki ohceti, pri kateri je pet parov: slovenski (ki vam ga predstavljamo na tretji strani platnic), avstrijski, slovaški, italijanski in švedski, vsi v narodnih nošah iz svojih dežel, na našem častitljivem starem rotovžu pred županom slovesno izreklo svoj »da«.

Slavnostno ohcetno kosilo je bilo po poročnem slavlju v veliki festivalni dvorani in so se ga poleg spremstva in narodnih noš lahko udeležili tudi drugi gostje. Udeležili so se ga tudi župani vseh mest, iz katerih so bili novoporočenci. Svate so zabavali naši folklorni ansambli, ki so prikazali tudi razne zanimivosti naših starih slovenskih običajev in šaljive ohcetne igre. Posebna komisija je izbrala najlepšo narodno nošo in najlepše okrašen svatovski voz in ju nagradila. Prve medene dneve so mladoporočenci preživel v naših najlepših krajih na Gorenjskem in ob morju. Kmečka ohcet v Ljubljani je bila nedvomno ena letošnjih najlepših turističnih manifestacij na Slovenskem, ki so si jo poleg množice domačinov ogledali tudi številni turisti iz tujine.

Lipicanci osvajajo svet

Po konjeniških informacijah, glasilo KZ Jugoslavije od dne 31. decembra 1966 je razvidno, da naši lipicanci kot športni konji osvajajo svet. V letu 1966 je kobilarna Lipica prodala v inozemstvo 7 konj za 10.900 ZDA \$ (12.500.000 starih deviznih dinarjev). Dva sta bila prodana v Italijo, 2 v Holandijo in 3 v Zahodno Nemčijo.

Lipicanci, ki so edini sposobni za visoko šolo jahanja, bodo v teh državah prav gotovo služili lastnikom za nastope v elementih visoke šole jahanja, tj. dresure.

OT BE ROCI BE RITE

NEŽA MAURER

TOPLI VETER

MAJEJO SE TEMNE SMREKE –
SEM IN TJA, SEM IN TJA...
MAJEJO SE SIVI BORI –
SEM IN TJA, SEM IN TJA...

MAJEJO SE ŠE OBLAKI
VRH NEBA – SEM IN TJA...
KDO JE, KDO JE, KI Z DREVESI
IN OBLAKI SE IGRA?

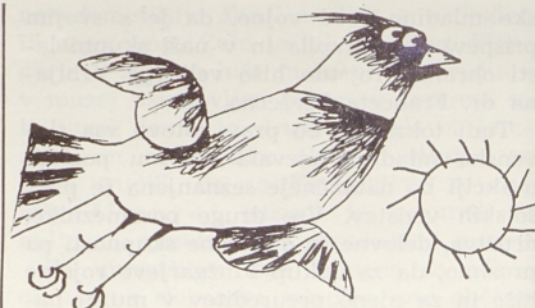
TO PRIŠEL JE VETER Z JUGA,
TOPLI VETER OD MORJA,
PA VES SVET SE JE ZAMAJAL –
SEM IN TJA, SEM IN TJA.

APRIL

GOLE RESNICE OBLEKLE
SO PISANA KRILA IN KAPE –
DANES JE 1. APRIL!

TOVARNA ZA MESTOM POSTALA JE SLON.
SVOJ DOLGI RILEC JE K REKI SKLONILA,
SE PIVA NAPILA,
ZDAJ JE OKROGLA KAKOR BALON.

JOJ, KAJ BI BURJA Z NJO NAREDILA!

NARODNA

ŠKRJANČEK PREPEVA KMETU

SEJ, SEJ, SEJAJ, SEJAJ!
SEJ, SEJ, SEJAJ, SEJAJ!
KDO PA NAM BO ŽEL?

KDOR JE LEPO PLEL.
KDO PA NAM BO MLEL?
KDOR JE SRAGE IMEL!

ELA PEROCI

PRIZOR

Šolarji so prišli iz šole. Torbice s knjigami so vrgli v kot in posedli na prag hiše. Na vrtu pa je bila pomlad. Tam sta bili še Jelka in mama in sta obežali perilo.

Jutri bomo imeli cepljenje proti davici, se oglasi na pragu Milica, ki hodi v prvi razred.

Pri nas bodo tudi cepili, pove Tonček.

V našem razredu tudi, pravi Vera iz drugega razreda.

Nezaslišano, reče Tonček.

Kaj si upajo! vzkliknejo vsi.

Mene že ne bodo cepili.

Jaz sploh v šolo ne grem.

Pa že rajši dobim davico in umrem, potem me vsaj nikoli več ne bodo cepili.

Pravijo, da bodo cepili z nožem.

Ja, in globoko bodo zarezali.

Ali bo zelo tekla kri? vpraša Milica.

Ne, kri sploh ne bo tekla, samo bolelo bo.

Jaz ne grem v šolo.

Jaz tudi ne.

Jaz tudi ne.

Pojdimo namesto v šolo na travnik, in se tam igravimo, dokler ne bo pouka konec.

To ni nič. Šola je preblizu.

Potem pa pojdimo v kino.

Jutri ne bo matineeje.

Najboljše bo, če se odpeljemo nekam daleč in pišemo v šolo, da se ne vrnemo, če nas mislijo cepiti. Rajši dobimo davico, rajši umremo od lakote, rajši nam naj rokav na roko priraste, kot da bi se slekli in se dali cepiti.

Res, ne vrnemo se.

Mama, ki obeša perilo, je vsak trenutek bolj zaskrbljena.

Kaj naj naredim z otroki, vpraša svojo Jelko, ki hodi že v četrti razred. Nič, pravi Jelka. Zgodaj naj gredo spat, saj vidiš, da so danes malo utrujeni.

Mama pogleda Jelko in otroke in zopet Jelko in zopet otroke na pragu. Kako je Jelka modra, kako so otroci čisto drugačni otroci,

kot so včasih bili, si je mislila. Pa pridejo sosedovi otroci z žogo in za žogo zbežijo naši otroci s praga, vsi, tudi Jelka. Zbežijo mimo zaskrbljene mame in mimo perila, ki se suši, da bi se žogali.

In mečejo žogo proti soncu in jo lovijo in ulovijo, ali pa se jim zakotali po travi.

Mečejo žogo proti soncu, kričijo in lovijo žogo in sonce, dokler sonce ne zaide, potem jih pokliče mama.

Pridite, jim reče, večerjat in spat, jutri morata zgodaj v šolo.

Ah, v šolo! Da bi jih mama tega ne spomnila.

Jutri bo cepljenje in ne bomo šli v šolo.

Rajši dobimo davico, rajši naj nam rokav na roko priraste, kot da bi se slekli in se dali cepiti.

Večerjat gremo in spat tudi, a jutri se odpeljemo in potem pišemo v šolo. Naj si ne mislijo, da bi nas cepili.

Noč pa je bila sladka in spanje še slajše, vse do sončnega jutra. Spanje je otrokom dobro delo in jih spremenilo in pomirilo, da niso vedeli kdaj. Zjutraj jim je mama že pripravila čiste nogavičke in srajčke, čiste jopice in kapice in lepo jih je umila in počesala.

Počakali so še na sosedove otroke, ki so prišli prav tako lepo umiti in počesani.

Danes bo cepljenje, so rekli.

Kaj pa je to takega, saj smo bili že večkrat cepljeni.

Nič hudega ne bo.

Učiteljica je rekla, da moramo biti zgodaj v šoli.

In šli so v sončnem jutru lepo umiti in počesani v šolo.

Kako so šli, kako so se za roke držali, kako so hoteli biti vzorni in pridni, –

o, to je bil zdaj prizor za bogove in za mamo, ki je skozi okno gledala za njimi.

KANADA

Bratstvo-jedinstvo obsoja napade na jugoslovanska predstavništva

Že v prejšnji številki Rodne grude smo na kratko poročali o protestnem zborovanju društva »Bratstvo-Jedinstvo« v Torontu ob bombnih napadih na jugoslovanska diplomatska predstavništva v ZDA in Kanadi. Premieru Kanade so poslali pismo, v katerem med drugim pravijo: »The recent bombings of the Yugoslav Embassy in Ottawa and the General Consulate of SFR Yugoslavia in Toronto, has horrified all Canadians of Yugoslav origin. This criminal attack on the lives and property of the representatives of Yugoslavia is geared against further development of the friendly relationship between Canada and Yugoslavia as well as against peaceful and creative contribution of Canadian Yugoslavs.« (Nedavni bombni napadi na jugoslovansko ambasado v Ottawi in na jugoslovanski generalni konzulat v Torontu so vzbudili ogorčenje vseh Kanadčanov jugoslovanskega porekla. Ti kriminalni napadi na življenja in lastnino predstavnikov Jugoslavije so usmerjeni proti nadaljnjemu razvoju prijateljskega sodelovanja med Kanado in Jugoslavijo, kakor tudi proti delu naprednih kanadskih Jugoslovanov.)

5. februarja pa je bilo protestno zborovanje Jugoslovanov v Torontu, ki so se ga udeležili najvidnejši predstavniki jugoslovanske kolonije v tem mestu in predstavniki vseh narodnostnih organizacij. Kanadski tisk je o teh dogodkih obširno poročal. Samo 5 ur po zborovanju so udeleženci po telefonu že dobivali grožnje, ker so dvignili svoj glas proti zločinom.

Društvo »Bratstvo-Jedinstvo« je v nedeljo 19. februarja prikazalo v svojih prostorih na Dundas Street izbor jugoslovanskih filmov, med katerimi je bil tudi slovenski film Stara gorenjska ohcet. Razposlali so tudi že vabila za obisk domovine. Društvo se je z Adria-avioprometom dogovorilo za posebno letalo. Odhod iz Toronta je 6. julija, povratek pa 23. avgusta.

Sto dolarjev za Gregorčičev muzej

Znano slovensko društvo »Simon Gregorčič« v Torontu v Kanadi je poslalo sto dolarjev kot svoj prispevek k odkupu Gregorčičeve rojstne hiše, ki je spremenjena v muzej. Nakazilo je v imenu društva poslal predsednik L. A. Stegu na naslov Slovenske izseljenske matice z željo, da ga odpošlje odboru, ki je prevzel skrb za muzej goriškega slavčka. V svojem pismu pravi rojak Stegu: »V imenu društva »Simon Gregorčič« se zahvaljujem temu odboru, kakor tudi vsem tistim, ki so to zamisel uresničili. S tem je nedvomno ohranjen še en del slovenske kulture, ki bo pričal o delu in pomenu našega »slavčka« tudi bodočim slovenskim rodovom, katerega ime je tudi nam v ponos. Želimo, da bi nam v bližnji bodočnosti poslali Gregorčičevo sliko, kakor tudi fotografijo njegove rojstne hiše.

Nov odbor društva »Simon Gregorčič«

Društvo »Simon Gregorčič« v Torontu je imelo 29. januarja svoj občni zbor, na katerem je bil ponovno izvoljen za predsednika L. A. Stegu. Na mesto tajnika sta bila izvoljena Darko Lovišček in Francka Seljak. Za blagajnika pa Rajko Furlan in Jože Zidar. Iz društvenega poročila je bilo razvidno, da je društvo v preteklem letu pridno delalo. Poročali smo že, da društvo tudi za letošnje pripravljala skupinski izlet v Slovenijo. Datum pa so nekoliko spremenili. Izletniki odpotujejo iz Toronta 13. julija. Skupina bo ostala v domovini dobrih šest tednov. Iz Ljubljane odpotujejo nazaj 29. avgusta.

ZDA

Marie Prisland - »Slovenka leta«

Častno odlikovanje »Slovenka leta« so za leto 1966 v Chicagu podelili gospe Marie Prislandovi, ustanoviteljici in častni predsednici

Slovenske ženske zveze, ki je lani slavila 40-letnico. Odlikovanje — bronasto plaketo — sta odlikovanki podelila na slovesnosti Frank F. Kosmach, predsednik St. Paul zveze posojilnic in hranilnic iz Chicaga in dr. Ludvig Leskovar, predsednik slovensko-ameriškega radijskega kluba iz Chicaga. Odlikovanje je rojakinja Prislandova prejela za njeno uspešno dolgoletno vodenje organizacije in za zasluge pri širjenju in utrjevanju bratstva in slovenske kulture v ZDA. To odlikovanje je doslej prejelo že dvanajst vidnih ameriških Slovencev. Gospe Marie Prislandovi, ki tako rada še vedno obiskuje svojo rodno Savinjsko dolino, toplo čestitamo tudi v domovini!

FRANCIJA

Na mnoga leta!

Naš blagajnik Združenja Jugoslovanov v severni Franciji, Justin Čebulj je postal sedemdesetletnik! Dragi Justin, kjub svoji skromnosti dovoli, da ob tem tvojem lepem jubileju kratko opišem tvoje delo, ki se je tako živo odražalo v vsem našem tukajšnjem kulturnem, socialnem, sindikalnem in domoljubnem življenju. Malo je bilo iger, kjer nisi bil zvršen, nobenega društvenega sestanka ni bilo brez tebe. Nobene podporne akcije nisi pustil mimo. Vsa domovanja naših ljudi si našel, kadar je bilo treba pomagati. Hvala ti, dragi Justin. Ob jubileju ti želimo, da bi še mnogo let ostal pri krepkem zdravju in izvrševal svoje človekoljubno delo.

V imenu vseh, ki te poznajo, spoštujejo in ljubijo

Jože in Ani Martinčič

Štirideset let živega dela

Slovensko delavsko društvo v Aumetzu je imelo 19. januarja letni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Udeležili so se ga predstavniki naših naselbin tudi iz sosednjih krajev. Pregled dela v preteklem letu je pokazal, da je bilo živahno in razgibano. Priredili so štiri družabne večere v mali gostilniški dvorani, kjer ima društvo svoj sedež. V oktobru so pripravili vinsko trgatve v dvorani rudniškega doma ob obisku Veselih rudarjev iz Trbovelj. V juliju je lepo uspel izlet v Reims. Kar dva polna avtobusa sta odpeljala člane in prijatelje društva v to lepo mesto med vinogradi. Lani sta umrla dva člana — Polde Gantar in Jože Peršolja. Društvo ju je spremlilo z društveno zastavo in položilo na grob vence. Bolnim članom so bile razdeljene podpore.

Velik dogodek v preteklem letu je bilo praznovanje 40-letnice društva. Jubilejno proslavo so imeli 11. decembra na svojem društvenem sedežu. Udeležba je bila seveda zelo lepa. Popoldne je Miklavž obdaril 50 otrok in 20 upokojencev. Zvečer pa so se člani zbrali pri pogrnjenih mizah. Postregli so s kranjskimi klobasami in krvavicami, da je bilo res vse po domače. Sledil je seveda ples ob zvokih domačih viž. Posebno presenečenje je bilo, ko so zaigrali Petkovšek z ženo in Jakič. Med udeleženci je bil tudi sin Janeza Kogovška Louis z ženo, ki je prišel na obisk iz Kanade.

Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor. V glavnem so odborniki ostali isti, le da so jim dodali pomočnike: Za predsednika je izvoljen Godler Tone, njegov pomočnik Glavič Stane, za tajnika Pišlar Tone, za njegovega pomočnika Peternel Jože, za blagajnika Gorišek Jože, njegov pomočnik Pintar Franc. Sprejet je bil predlog, da se odbor okrepi s svetom dvanajstih članov ter se v društvo včlanijo tudi Slovenci iz okoliških krajev, ki imajo v odboru svoje predstavnike.

Jože Peternel

BELGIJA

Nov odbor društva »Slomška«

Na občnem zboru smo izvolili nov odbor, ki bo vodil društvo v letošnjem letu. Za predsednika je bil izvoljen Rogelj Vili, za podpredsednika Retinšek Stanko, za tajnika Virant Berto, drugega tajnika Globokar Milan za blagajnika Mrakič Jože, drugega blagajnika Lipovšek Ivan. Preglednici računov Jožefa Globevnik in Marta Rogelj, zastavonoša pa V. Lipovšek, J. Mrakič in H. Virant.

Dve slike z jubilejnega koncerta Zarje v Clevelandu, ki je bil nedvomno največji kulturni dogodek naše ameriške Ljubljane v zadnji sezoni, kar dokazuje tudi obisk.
Zgoraj: Soustanovitelj Zarje Leo Poljšak in njegova soproga Viki sta bila deležna posebnega priznanja

»KO PREJMEM REVILJO, SE MI ZDI, DA SEM PREJELA PISMO OD VELIKEGA PRIJATELJA

»... Zdi se mi, da je bilo vse samo sanja. Stara sem bila 16 let, ko sem odhajala iz domačega kraja. Koprnela sem po tem, da bi še enkrat videla Domovino. Srečna sem, da sem to doživela in videla našo krasno Slovenijo. Vsa ta leta v Ameriki, posebno še dokler nisem imela hčerke, sem čutila vsako pesem do Domovine tako globoko v srce, da je bilo zmeraj eno samo veliko domotožje, čeprav so bili tu tudi starši in bratje. Potiho sem zmeraj koprnela po domačih krajih. Upam, da pridemo spet čez dve leti.«

Tako mi je v zasebnem pismu ob Novem letu pisala rojakinja in nisem si mogel kaj, da bi teh besed ne zapisal na začetek pomenka z vami. V teh besedah je veliko; v njih je skritih tistih morda 50 let zatajevanja in vere, vere v dogodek, za katerega se moraš pripravljati tako dolgo, potem pa zgleda vse tako preprosto. »Človek ne živi samo od kruha«, je že stara resnica. Pri Slovencih, ki so raztepeni širom po svetu, pomeni to, »več kot samo kruh«, tudi globoko čustveno navezanost na domače kraje. Tako je pri starejših in tudi pri mlajših. Domovina je v zgoraj citiranem pismu napisana z veliko začetnico. Ta velika začetnica pa ima tudi svoj pomen.

Zdaj pa pogledjmo, kaj nam pišejo naši naročniki z različnih delov sveta. Ker jih ji največ, pa si najprej oglejmo pisma z ameriške celine.

John Zugich iz De Pue, Ill., nam piše: »Pošiljam naročnino za Rodno grudo, katero z veseljem pričakujem in preberem od začetka do konca. Zelo me zanima, kako se kaj imate v starem kraju in še posebno v Ljubljani. Prav tako mi piše moj sin, ki si z branjem Rodne grude izpopolnjuje naš slovenski jezik. Tako ne pozabi vsaj tistega, kar že zna. Oba sva bila leta 1960 pri vas na obisku. Vseh skupaj iz naše družine nas je bilo takrat 7 v Sloveniji.« Hvala za naročnino in lepe besede.

Posebej smo se razveselili tudi pisma iz La Jara, Colorado, od koder je bilo to prvo slovensko pismo, ki smo ga kdaj prejeli. Takole pravi: »Živim v veliki dolini reke San Louis 7600 čevljev visoko v gorovju. Dolina je obkrožena z visokim gorovjem. Nekdaj je bila del velike španske kolonije. Veliko ljudi je ohranilo španske tradicije in španski jezik. Slovencev tukaj ni. Jaz se ukvarjam izključno s čebelarstvom. Tu izvira tudi slavna Rio Grande. Pozdrav M. B. Nickelson«. Zanimivo je vaše pismo, le kratko je. Bi se morda lahko dogovorili za obširnejši članek?

Iz Brazilije nam piše Bogdan Šalej: »Glede vaše prošnje, da bi kaj napisal za vašo revijo, vam moram povedati, da me je študij in delo za nekaj let popolnoma odtegnilo od slovenskega življa. O Slovencih v Braziliji je malo za pisati, ker nas je malo, pa tudi problemov ni veliko.« Čestitamo za diplomu. Ko boste utegnili, pa nam vseeno še kaj napišite. Sami boste presodili, kaj bo tudi drugače naše rojake po svetu najbolj zanimalo.

Tudi iz Avstralije prejemamo vedno več pisem. Franc in Klara Babič iz Warners Bay nam pišeta: »Pošiljamo naročnino za Rodno grudo. Hvala za redno pošiljanje revije. Zelo radi beremo novice iz domovine, saj nam prinašajo mnogo spominov na stare kraje.« Res smo daleč vsaksebi, pa vendar: nekaj stvari nas druži, ali ne?

No, zdaj pa pogledjmo na kratko še nekaj pisem iz Evrope. Najbližja nam je Italija: iz mesta Lecce piše rojak Franc Valas:

Halo, halo, mamica, kmalu pridi! Alenka težko čaka!

»Pošiljam naročnino za Rodno grudo in koledar, ki je izredno lep in zanimiv. Upravi in uredništvu, ki s toliko skrbjo in toplino povezuje nas Slovence na tujem z drago nepozabno matično domovino, želim veselo, srečno, zdravo in uspešno novo leto 1967.« Iskrena hvala za vse!

Iz Francije, iz pokrajine Pas de Calais, nam rojak Joseph Simončič med drugim poroča, da želi sliko svojega kraja. Obenem pa pravi, da bo točno sporočil še kasneje. Pišite nam čimprej, da vam bomo čimprej lahko ustregli.

In še drugo pismo iz Francije: »Pošiljali ste mi Rodno grudo vse leto, čeprav sem jo odpovedala. Zato vam iskrena hvala za njo. Prosim, pošiljajte mi jo še naprej, saj bi mi bilo brez nje preveč dolgčas že zaradi lepih slik in novic iz Slovenije. Zelo mi je všeč tudi rubrika »vprašanja — odgovori«. Morda bom tudi jaz kdaj kaj vprašala.« Tudi v bodoče vam želimo veliko veselja ob branju naše revije. Prav tako tudi Vidi Trstenjak iz Nemčije, ki že zdaj pravi: »To je zame najlepša revija in bi jo zelo pogrešala.« Dogovorili smo se s tiskarno, da bo revija odslej izhajala konec meseca za naslednji mesec, tako, da jo bodo naročniki še bolj redno prejemali. Pogosto pa se kje ustavi ravno pri pošti. Tu pa smo skoraj brez moči. »Vsakokrat ko prejmem revijo,« pravi naročnica Marija Zakoje iz Nemčije, »se mi zdi, da sem prejela pismo od velikega prijatelja ali prijateljice z zanimivimi novicami iz stare domovine.« Hvala za vse!

Rojak Michel Jelčič iz Nemčije sprašuje, če bo letos spet proslava dneva izseljencev iz evropskih držav v Trbovljah. Zvedeli

Zastaranje kazni

Želel bi se vrniti v domovino, zato vas prosim za informacijo, kako je z zastaranjem kazni. Iz domovine sem pobegnil, ker sem bil obsojen na dve leti zapora zaradi pretepa, pa se nisem čutil krivega. V tujini sem skoraj 6 let.

M. P., Landskrona, Švedska

Po čl. 82 kazenskega zakona se izrečena kazen ne sme izvršiti, če so pretekla tri leta od obsodbe na zaporno kazen nad eno leto. Izvršitev kazni zastara torej po treh letih pravomočnosti sodbe.

Po čl. 83 istega zakona pa se zastaranje prekine z vsakim ukrepom pristojnega državnega organa, ki zahteva izvršitev kazni. Po vsakem ukrepu začne teči zastaranje znova. Izvršitev kazni pa zastara v vsakem primeru, če preteče dvakrat toliko časa, kolikor ga zahteva zakon za zastaranje izvršitve kazni.

To pojasnilo je seveda splošne narave. V vašem primeru bi bilo treba vedeti, kdaj je postala sodba pravomočna. Morda pišete kakemu sorodniku v kraju, kjer je bila sodba izrečena, da pogleda na sodišču, če je bilo zastaranje morda pretrgano, oziroma kdaj je sodba postala pravomočna. Če pa nam sporočite številko sodnega spisa in naslov sodišča, ki je izreklo kazen, bomo to poizvedbo napravili mi pismenim potom.

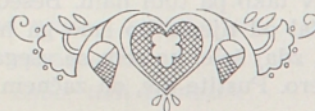
Pazite na vsebino vaše pogodbe

Prosil bi vas lepo, če bi mi lahko storili uslugo in vprašali občino, v kateri živim tu v Nemčiji ali pa Arbeitsamt, če moram biti eno leto v službi pri podjetju, kjer moram delati od jutra do večera samo za 220 DM. Vsi drugi moji znanci zaslužijo več, pa manj delajo. Šest mesecev že delam v bolnici pri kmečkem delu, rad pa bi menjal službo in šel delat v kakšno tovarno, kjer bi več zaslužil. Delal bi še kakšno leto, potem pa bi se vrnil domov. Prosim vas, da mi sporočite, kdaj lahko spremenim službo.

A. K. Endingen. Z. Nemčija

Nam žal ni znana vsebina vaše pogodbe z delodajalcem, zato ne vemo, če lahko po šestih mesecih dela zapustite sedanjo službo. Gotovo pa je, če dobivate manjši zaslužek, kot je v pogodbi predvideno in delovni čas daljši, potem lahko prekinete pogodbo in se zaposlite drugje, ne glede na čas, za katerega je pogodba sklenjena. Kot nam je znano, je večina pogodb sklenjenih za leto dni. Natančnejših informacij o vaših pravicah iz delovnega razmerja vam trenutno ne moremo nuditi, ker nimamo na voljo tozadevnih nemških predpisov; za direktno posredovanje pri vašem podjetju ali uradu za delo pa tudi nismo pristojni.

Svetujemo vam, da se v vaši zadevi obrnete za informacijo in, če je potrebno, tudi za posredovanje na jugoslovansko konzularno predstavništvo, na katerega področje spadate. Morda bi kazalo, da se obrnete tudi na nemško sindikalno organizacijo v vašem kraju in se pritožite, da se vam godi krivica.

smo, da se v Trbovljah za ta dan že pripravljajo, kaj točnejšega pa bomo pisali v prihodnjih številkah. Upamo tudi, da se boste te proslave v resnici udeležili, kakor tudi mnogi drugi rojaki.

Tudi Simon Jurman iz Švice je bil veselo presenečen, ko je dobil Slovenski izseljenski koledar, ne da bi ga posebej naročil. »Branja je veliko,« pravi, »seveda pa ne za vse leto. Da pa nam posredujete novice iz domovine, je pa več vredno kot vse drugo. Zato smo vam mi, ki živimo zunaj, prav iz srca hvaležni.«

Kociprova iz Göteborga na Švedskem nam pošiljata naslov novega naročnika in pravita, da tudi drugim rojakom revijo toplo priporočata. Zraven pa svetujeta rojakom, ki so zaposleni na Švedskem: »Ljudje, ki pridejo delat na Švedsko, so proti plačevanju članarine za sindikat, kar pa ne pripelje daleč. Dostikrat dobijo odpoved in po zakonu lahko dá delodajalec takemu tudi manjšo plačo. Kdor pa plačuje članarino, ima zagotovljeno delo in višjo mezdo. To bi morali že doma povedati vsakomur, ki potuje na delo na Švedsko in sploh v tujino.«

Še na dve »švedski« pismi smo dolžni odgovor. Zmago Paher nik iz Norrköpinga nas prosi za pojasnilo. V Rodni grudi št. 11 je zasledil vest o zamenjavi potnih listov, kjer je med drugim rečeno, da so za državljane iz Slovenije potni listi v slovenskem jeziku. »Ko pa sem zamenjaval stari potni list za nov,« pravi, »sem seveda prosil za takšnega. Na našem diplomatskem predstavništvu pa so mi dejali, da takšnega potnega lista sploh ni in da v vsej Jugoslaviji obstaja samo ena vrsta potnih listov. Tako sedaj ne vem, če sem ta stavek narobe razumel ali pa je po sredi kaj drugega...« Popolnoma prav ste razumeli, le da naša diplomatska predstavništva včasih česa ne razumejo. Verjetno takih, slovenskih potnih listov niso prejeli, vendar pa to še ne opravičuje njihove nevednosti. Bodite vztrajni. Tu ne gre za novo vrsto potnega lista, pač pa za isti, jugoslovanski potni list z besedilom v slovenskem jeziku.

S podobnim vprašanjem se obrača na nas tudi Andrej Kociper. Takole pravi: »Ko sem se po več letih življenja na tujem vračal v Slovenijo, me je na meji vprašal carinski uslužbenec: 'Šta imaš za cariniti?' Jaz ne razumem, da še po tolikih letih na meji ne govorijo slovensko. To je vendar osnovna pravica vsakega človeka na svetu, da na svoji zemlji govori svoj jezik.« Popolnoma se strinjamo z vami. Če naj že iščemo opravičila vsej stvari, potem tole: carinska služba je v Jugoslaviji, kot tudi drugod po svetu, centralizirana, to je vsedržavna ustanova; vsa navodila tako prihajajo seveda z osrednjega sedeža, to se pravi v srbohrvaščini. Poslovanje carinske uprave v Sloveniji mora seveda biti v slovenščini. Ker pa, ne vem zakaj, med Slovenci ni kaj dosti zanimanja za poklic carinika, je tu seveda več uslužbencev druge narodnosti, ki pa ne govorijo slovensko. V zadnjem času je bilo podobnih pripomb, kot je vaša, veliko, o tem pa je razpravljala že tudi republiška in zvezna skupščina. Zato je carinska uprava sprejela sklep, da se morajo vsi carinski uslužbenci, ki službujejo na področju Slovenije in ki ne znajo slovensko, našega jezika naučiti. Pridobili pa bodo tudi več mlajših ljudi, Slovencev, ki bi jih veselila služba carinika. Če se vam bo ob prihodnjem obisku domovine spet primerilo kaj podobnega, potem na vprašanje v srbohrvaščini odgovorite slovensko. Prav gotovo vas bodo razumeli.

J. Prešeren

Anton Ingolič šestdesetletnik

Iz zadnjega Ingoličevega romana Gimnazijka prinašamo nekaj strani. Sam roman bo za naše izseljence zanimiv, saj govori o odnosih med otroci in starši, roman pa se deloma dogaja med izseljenci v Franciji. Pisatelj ne more mimo izseljenca, ki ga je pred leti spoznal ter o njem napisal več knjig.

Roman Gimnazijka je izšel v zbirki Levstikov hram pri založbi Mladinska knjiga — in sicer ob pisateljevi 60-letnici.

V njem popisuje Ingolič stisko današnje mladine. Iz pripovedovanja začutimo, kako se je življenje premaknilo: očetje in matere so doživeli revolucijo v novih in bolj sproščenih odnosih, njihovo mladino, ki živi v tem svetu pa čaka še vse, da te odnose v današnjem svetu ustvarja in pogloblja.

Literarne teorije morejo pisatelja opredeliti časovno in nazorsko ali pa po načinu pisanja. Ingoličeva notorična življenjska vera pa se literarno ne da opredeliti. Lahko pa rečemo danes ob Ingoličevem 60-letnem življenjskem in ob bogatem 35-letnem pisateljskem jubileju, da bi bila naša preteklost, a tudi današnjost za naš jutrišnji dan... zelo zelo revna, ko bi ne imeli Ingoličevih književnih pričevanj o svoji in naši domovini in o človeku teh dni. Ingoličevo pisanje ni bilo pisanje na pamet, pisatelj je moral vselej do kraja zolajevsko raziskovati človeka in družbo, da bi mu družba in čas in človek ali književni junak zaživela, da bi postala literatura, a tudi človekov in pisateljjev protest, obtožba, da, in to vselej v imenu prizadetega človekovega dostojanstva. Vse to je bila literatura, ki je pomagala predstaviti stari svet iz starih tečajev — tega visokega primata ji ne bo mogel nihče vzeti — revolucija, ki jo je ta literatura napovedovala, jo potrjuje.

Pisatelj Ingolič se je lani sicer od te šolske mladine kot profesor poslovil, a kot pisatelj bo ostal z njo — kakor bo mladini njegovo dosedanje in jutrišnje pripovedovanje znova in znova veliko povedalo, prav tako pa tudi nam. Besede, ki sem jih — ni še veliko dni — slišal od njega, ko smo ga hoteli nekod vpreči, so bile: »Pustite me, zdaj šele, ko sem se vsega rešil, vidim, kako bi moral zastaviti pero. Pustite me, da začnem pisati!«

Ivan Potrč

Anton Ingolič

Spet doma

Zadnjo nedeljo v septembru je iz caravelle, ki je v popoln danskih urah priletela na Brnik, izstopila tudi Jelka s svojo štručko v naročju. Bila je med zadnjimi potniki. Mama, kako rada bi ti prihranila tale trenutek, ampak zdaj sem tu, sprejmi naju, mama, ljuba mama. Spodaj ob vznožju stopnic je stalo nekaj lepo oblečenih ljudi, trije moški in dve ženski, toda nobena od njiju ni bila Jelkina mama. Pred letališkim poslopjem, kamor so odhajali potniki, je tudi stalo nekaj ljudi. Torej bom morala prehoditi še tale del letališča, ki se kar blešči od sonca.

»Pridi, Jelka!« Stropnik se je ustavil sredi stopnic in se zaskrbлено ozrl nazaj. »Pazi, pazi, da ne padeš!«

Jelki so bila kolena čedalje bolj mehka; noga je komajda še našla stopnico.

»Čakaj, čakaj! Daj otroka meni!«

Stropnik je skočil k Jelki na vrh stopnic in ji vzel otroka. Zdaj je Jelka stopala sicer varneje, zato pa so koraki njenega očeta postajali negotovi; vendar sta srečno pristala na betonski ploščadi.

»Greva!« je rekel Stropnik, čeprav se Jelka ni ustavila, toda potreben je bil spodbude, saj so mu bile noge okorne in štručka v naročju je bila nenavadno težka. Sem si kdaj mislil, da bom iz Pariza pripeljal vnuka? In še v kakšnih okoliščinah! A kje je Marjeta? Gotovo se je skrila med ljudi. Ampak otroka ni mogoče skriti. »Greva!« je rekel še enkrat in se z Jelko vred namenil proti letališkemu poslopju.

»Dober dan, tovariš doktor! Od kod pa prinašate tole štručko?«

Stropnik je odzdravil znancu, zamrmral nekaj nerazločnega in se zbežan ozrl po ljudeh. Marjete res ni. Torej se še vedno ni sprijaznila z dejstvom?

»Kje je mama?«

»Gotovo naju čaka pri avtomobilu.«

Še nekaj minut, samo še nekaj minut!

Toda zaman sta se ozirala po avtomobilih na parkirišču onstran letališke zgradbe, Stropnik z rastočo nejevoljo, Jelka z rastočim strahom. Vtem je otrok odprl oči, malce prestrašeno pogledal okoli sebe in se zagnal v jok.

»Na!« je rekel Stropnik Jelki in ji izročil otroka. »Mama najbrž čaka kar v avtomobilu.«

Jelka je ostala sama z jokajočo štručko. Še sama bi najrajši planila v jok. Mama čaka kar v avtu? Torej jo je sram. Sram mene in otroka. Toda očka je vendar prišel po naju s tvojo privolitvijo, mama. Tudi meni ni lahko, rajši bi prišla sama, o, kar peš bi odšla v Ljubljano, ampak, mama, zdaj sva tu. Pridi in pomagaj mi domov! No, no, ne joči, mali, je že tako dovolj žalostno! No, no! Toda otrok je jokal huje in huje, mlada mati pa je s čedalje večjim strahom spremljala svojega očeta, ki je naglo stopal od avtomobila do avtomobila, toda ne več s strahom, kaj bo mama dejala, ko se bo pokazala iz enega od avtomobilov in prišla bliže, marveč v strahu, da mame sploh ni.

In res je ni bilo.

»Brzjavil sem,« je Stropnik dejal mračno, ko se je vrnil k Jelki, ki je s solzami v očeh tolažila jokajočega otroka, »dan in uro prihoda sem javil. Ali avto ni v redu ali se je zamudila ali...« Še enkrat se je ozrl po avtomobilih, potem pa zaklical kolikor mogoče spodbudno: »Pa pojdemo s taksijem! Takoj ga pokličem, ti pa medtem utišaj kričaća!«

Avto je gotovo v redu, tudi zamudila ni, prišla ni zato, ker ni marala priti. Da bi se pripeljala po hčerko in vnuka, za katerega je izvedela šele po njegovem rojstvu? Da sem kaj takšnega sploh pričakovala! In da je kaj takšnega pričakoval očka! Čakala bo doma. Zdaj se že pripravlja na sprejem. Ampak kaj ti je, mali? Moje mame, tvoje babice ni, sicer pa tebi ne bo nič storila, kaj bo rekla tvoji mamici, pa ne boš razumel. Bolje zate. Samo še malo potrpi! Doma te bom previla in dobil boš mleka, no no!

Oba, mlada mati in otrok, sta bila na koncu svojih moči in svojega potrpljenja, ko se je Stropnik pripeljal s taksijem. Vendar je minilo še precej časa, preden so naložili v avto prtljago (največ je bilo seveda otroških stvari), še sami sedli vanj in se odpeljali. Že po nekaj kilometrih je otroški jok utihnil in slišalo se je le brnenje avtomobilskega motorja.

Pozdravljene, Kamniške planine, pozdravljeni, naši gozdovi, naša polja, naše ceste, naše hiše! Pozdravljena, domača zemlja! Mame ni, toda ti si me sprejela praznično oblečena, nedeljsko nasmejana! Hvala, hvala za topli sprejem! Na severnem Francoskem je tako malo zelenja, hribovja skoraj nič, planin pa sploh ne. Koliko zelenja in koliko sonca pa je pri nas!

Strah pred srečanjem z materjo je Jelki kalil veselje in dušil njeno sproščenost. Pomirjal pa jo je pogled na očeta, ki je sedel spredaj ob šoferju, čeprav je spodbujajoči smehljaj, s katerim ji je vso dolgo in obenem tako kratko pot iz Pariza odganjal hude misli, počasi kopnel z njegovega obraza. Hvala ti, očka, hvala! Pripeljal si se pome in po tole nebogljeno stvarco. V Pariz in še dalje v Lens! Očka, ljubi očka, tega, kar si storil zame, ne bom pozabila. Kako sem se razveselila tvoje brzjavke, kako nestrpno sem te potem čakala in kako srečna, presrečna sem bila, ko si končno le prišel!

Spodaj pred hišo se je ustavil avto. Gotovo se je spet pripeljala kakšna stranka. Že tri dni zaman tekam k oknu. Zares sem otročja, bolj otročja kot tistile drobižek tam v košari. Morda se sploh ne bo pripeljal z avtomobilom. V Pariz bo prišel z vlakom, se oglasil pri Gramontovih, potem pa spet sedel na vlak ali avtobus, semle pa s postaje prišel peš, ko bo prej nekajkrat poprašal za našo ulico. Jeannot, ti imaš potezo! Ne jaz, ti, Jelka, ti! Res jaz? Čakaj, da pogledam, kdo se je pripeljal! Uh, samo tekaš k oknu! Ali res komaj čakaš, da greš? Pred hišo je stal taksi. Pripeljal se je s taksijem? Odprla so se vrata in izstopil je visok možki v temno sivi obleki.

Očka, očka! sem zaklicala v mislih, saj ust nisem mogla odpreti, tudi nog nisem mogla premikati. Stala sem ob oknu in strmela navzdol. Šofer je izročil očku kovček, vzel denar, se s prsti desnice dotaknil ščitnika svoje čepice in spet sedel nazaj v avto, očka pa se je zravnal, se obrnil k hiši in vrgel izprašujoč pogled po njej. Resen, strog je bil njegov pogled; ko me je pa zagledal, mu je čez obraz legel smehljaj kot iz zadrege, a že je zadrega izginila in ostal je prijazen, topel, očetovski smehljaj. Šele tedaj sem lahko odprla usta.

»Očka, očka!«

In že sem bila spodaj na ulici.

»Očka, očka!«

Kako varna sem se počutila v tvojem objemu, kako topla je bila roka, s katero si me božal po laseh, kako zgovorna tišina, ki je govorila namesto mojih in tvojih ust! Zakaj ti trenutki še vedno ne trajajo? Vse do naše vrstne hiše, vse dotlej, ko bom stekla po stopnicah gor v svojo sobico...

»Nisem mogel verjeti in še vedno ne verjamem...«

To so bile tvoje prve besede, jaz nisem mogla reči niti besede, preveč srečna in nesrečna hkrati sem bila. Šele zgoraj v sobici, ko naju je gospa Zofija pustila sama, sem spregovorila. Nisi silil vame z vprašanji, samo poslušal si me, dokler mi ni zmanjkalo besed in se ti nisem vrgla spet okoli vratu. Kako polni bridkosti in tudi tolažbe so bili tisti trenutki!

»Jelka, vse bo še dobro, ne misli na to, kar je bilo, to je minilo, mlada si še in tvoj pogled naj bo uprt v bodočnost, ne v preteklost,« si rekel spodbudno, tvoj glas pa je bil žalosten, tvoj pogled nesrečen.

Potem nisva govorila več o tem, kar je bilo.

Toda kaj bo dejala mama? Kaj bo storila mama? Očka, povej, kako me bo sprejela mama! Očka, spregovori vendar! V letalu si bil tako zgovoren, celo bolj kot navadno, zdaj pa že ves čas molčiš.

JOZE UDOVIČ:

Daljni, jasni glas

*Daljni, jasni glas,
v tebi cvete rumena vrtnica,
v tebi se iskrijo jutranje vode,
v tebi se svetijo
najskrivnejši odsevi sveta*

*Dva, ki se nista nikoli videla,
se srečata v tebi,
in ko se sklanjata
nad čisto globino,
gori plamen njenih las
nad njunim začudenjem
in njune oči
so novo, tisti trenutek
odkriti ozvezdje.*

O JEZIKOVNI NORMI IN NAGLAŠEVANJU

Knjižni jezik so včasih radi primerjali z rastlinjakom, v katerem človek umetno goji le tiste rastline, ki jih želi, zato pa jim tudi umetno ustvarja najboljše življenjske pogoje. Rekli so, da opazovanje in razlaganje takega umetnega jezika za jezikoslovca ni zanimivo; pravi prežek da je samo naraven — takšen, kakršnega govorijo v domačih narečjih.

Dejstvom bi prišli bliže, če bi knjižni jezik primerjali z negovanim parkom, ki smo ga uredili sredi narave, pod milim nebom, kjer človek sicer vsak dan skrbi, da vse raste po naravni poti, obenem pa se parku v celoti in podrobnostih dobro pozna človekova roka in njegova zamisel, kakšen naj bi bil. Tako lahko doseže zaželeno pravilnost, skladje in lepoto; lahko se mu je pa tudi zgodilo, da se je pri tem preveč zanesel na svoj okus in s svojimi orodji tako globoko posegel v oblikovanje narave, da je vsemu živemu porezal krila. Njegov vrt je negovan, toda žalostno mrtev. A tudi nasprotno se zgodi: vse preraste divjina, človekove skrbi in njegove urejevalske volje se ne čuti več.

Tudi v knjižnem jeziku nenehno deluje to razmerje med naravnim in »hotenim«. Govorni jezik, tudi če je blizu knjižnemu, se nam navadno zdi bolj vsakdanji od pismenega; marsikaj si upamo izgovoriti, napisati pa ne, ker napisano ostane, lahko to prebere še veliko ljudi, medtem ko govorimo samo z enim ali nekaj sobesedniki. Tudi naš otrok je znal že dobro govoriti, preden smo ga učili pisati.

In kakor imamo v družbenem življenju zakonito veljavne »norme«, se pravi določila, ki nam govoré o tem, kaj smemo in česa ne smemo, imamo norme tudi za vedenje, oblačenje, itd. Brž ko se hočemo kakorkoli odmakniti od njih, vzbudimo pozornost, če ne še kaj več. Zanimivo je, da ta pravila v življenju ne ostajajo nespremenljiva, večna, ampak da se trajno prilagajajo življenju, včasih hitreje, včasih počasneje. Tako smo povsod priča dvojemu: na eni strani neosveščnemu toku in rásti življenja, na drugi strani po človekovim posegom v to dogajanje.

Nekaj podobnega je tudi z jezikom. Živ je in raste, človek ga ustvarja in vsak dan govori, obenem ga pa tudi »obdeluje« in mu postavlja okvire ali norme. Iz vzajemnega učinkovanja enega in drugega delovanja se ustvarja vsakokratna podoba knjižnega jezika.

Preplet vseh teh silnic lahko opazujemo tudi pri naglaševanju nekaterih naših besed. Spomnimo se na primer samo tehle verzov iz **Zadovoljnega Kranjca** Valentina Vodnika:

Pólje, vinógrad, gôra, morjé,
rúda, kupčíja têbe redé...

Samostalnika **polje** in **morje** naglašajo v nekaterih naših narečjih **poljé**, **morjé**, v drugih **pólje**, **mórje**. Danes v knjižnem jeziku (prozi) vsekakor prevladuje **pólje** in **mórje**, v pesniškem jeziku, zlasti če je opt na izročilo, pa se še ohranja naglašanje na koncu. Očitno je Vodnik to dobro vedel, saj je v istem verzú uporabil oba tipa podarka, ker mu je pač ritem tako narekoval.

Nekaj podobnega opažamo tudi pri nekaterih ženskih samostalnikih z naglasom na osnovi (žêna, gláva, gôra, céste), ki jih v drugih sklonih slišimo naglašene še na koncu: **žené**, **glávê**, **goré**, **cesté**.

Kdor je takšen način naglaševanja prinesel iz domačega narečja, ga mirno lahko uveljavlja tudi v svojem knjižnem govoru; zvenelo bo morda samo nekoliko starinsko, narobe ne bo. Kdor v svojem naravnem govoru naglaša **žêne**, **gláve**, **gôre**, **céste**, pa se zazdi »narejen«, če hoče te in podobne besede po sili in zaradi manire naglašati na koncu.

Vedeti namreč moramo, da je naglaševanje besed trdno in zakonito povezano z njihovim odnosom do drugih besed in odvisno od poteka govorne melodije celotnih zvez in stavkov. Pesnik pa z jezikom gospodari po svoji presoji, saj se dobro zaveda vloge vseh elementov, s katerimi ustvarja umetnino. F. Jakopin

NAŠ DOM

Prijatelj je povabil dedka in Helene, naj si ogledata njihovo novo stanovanje. Žena in snaha bosta pa medtem pripravili mizo za kosilo.

»Tu pri vhodu sta vdelani omarici za čevlje in obleko. Na ta asparagus v predsobi je naša mati še posebno ponosna. Kuhinjo imamo sodobno s plinskim in električnim štedilnikom, s pralnim strojem in hladilnikom. Oprema je vgrajena po švedskem vzorcu. To je naš jedilni kot. Tu obravnavamo pri zajtrku, kosilu in pri večerji vse tekoče družinske zadeve. Saj veš, stari in mladi pod isto streho!

Ti dve sobi sta spalnici, dnevna soba pa je obenem sprejemnica. V kabinetu se učijo in igrajo otroci. Kopalnica je, kot vidiš, bolj majhna, zato pa imamo velik, sončen balkon. In z balkona je prelep razgled na vrt, na krošnje bližnjih sadnih dreves in na zvonik tam daleč za reko. Tako ti bom povedal prijatelj: dom je več kakor vse drugo na svetu!«

SLOVENE FOR YOU

ARRANGED BY NADA VITOROVIC

OUR HOME

A friend has invited grandfather and Ellen to come and see his new home. While he is showing them round the apartment, his wife and daughter-in-law are setting the table for lunch.

»The closet for shoes and clothes is here at the door. Our mother is especially proud of that asparagi in the hall. We have an up-to-date kitchen with a gas-range, electric stove, washing machine and refrigerator. The furnishings are walled-in, Swedish style. This is our dining corner. All family affairs are discussed here at breakfast, lunch and dinner. You know how it is when the old and the young live under same roof.

These two rooms are bedrooms, the living room has to serve as our parlor too. Children study and play in this small room. You can see that bathroom is rather small, but we have a large and sunny balcony. From the balcony, there is a wonderful view over the garden, the crowns of the near-by fruit trees and the church tower beyond the river. I have to tell you, old friend, that there is really no place like home.«

Declension of Masculine Nouns

Examples of the four main types of declension, given in this and the next lessons, will show you how to use and inflect almost all Slovene nouns.

Declension of Masculines:

Singular	Dual	Plural
N. prst, rāk	prst-a	prst-i
G. prst-a	prst-ov	prst-ov
D. prst-u	prst-oma	prst-om
A. prst, rāk-a	prst-a	prst-e
L. pri prst-u	prst-ih	prst-ih
I. s prst-om	prst-oma	prst-i

Singular	Dual	Plural
N. grád	grad-óv-a	grad-óv-i
G. grad-ú	grad-óv	grad-óv
D. grád-u	grad-óv-oma	grad-óv-om
A. grád	grad-óv-a	grad-óv-e
L. pri grád-u	grad-óv-ih	grad-óv-ih
I. z grád-om	grad-óv-oma	grad-óv-i

Note: *přst* (pronounce *pərst*) — finger
rāk — lobster

In Dual there are only two forms different from the plural forms: N. A. *přst-a*, *grad-óv-a*, and D. I. *přst-oma*, *grad-óv-oma*.

The Locative and the Instrumental occur only in connection with prepositions which agree with either of the two cases, e. g. *pri*, *s* (z if preceding voiced consonants): *s přstom*, *z gradom*.

Nouns denoting living beings have the same forms in the Genetive and the Accusative: *rāk*, G. *rāk-a*, A. *rāk-a*; the ones denoting things have the same forms in the Nominative and Accusative: N. *přst*, A. *přst*.

The noun *grad*, the model for a good many monosyllabic nouns, usually has a stressed Genetive ending -u (also: *móst* — bridge, *dár* — gift, *glás* — voice, *práh* — dust, *méd* — honey, etc.). In the Dual and Plural it is the model for a large group of nouns which, too, prolong the noun-root by adding -ov-: *breg*, *breg-ov-a*, *breg-ov-i* (bank-s), *gozd* — forest, *volk* — wolf, *zid* — wall, etc.

Masculines with the Nominative endings — c, č, ž, š, j — in Singular have *e* instead of *o* in the endings of the following cases:

Sg. Instr.	<i>s kovač-em</i> (blacksmith)	<i>s přst-om</i>
Du. & Pl. Gen.	<i>kovač-ev</i>	<i>přst-ov</i>
Du. Inst., Dat.	<i>kovač-ema</i>	<i>přst-oma</i>
Pl. Dat.	<i>kovač-em</i>	<i>přst-om</i>

LE SLOVÈNE A VOTRE PORTÉE

ADAPTÉ PAR VIKTOR JESENİK

NOTRE MAISON

Un ami a invité le grand-père et Hélène à venir voir leur nouvel appartement. Sa femme et sa belle-fille prépareront entre-temps la table pour le déjeuner.

«Ici près de l'entrée sont montés les placards pour les chaussures et les vêtements. De cet asparagus dans l'antichambre notre mère est particulièrement fière. Nous avons une cuisine moderne avec un fourneau à gaz et un fourneau électrique, avec une machine à laver et un réfrigérateur. L'ameublement est encastré, d'après le modèle suédois. Ceci est notre coin pour les repas. Ici nous discutons, au petit déjeuner, au déjeuner et au dîner, toutes les affaires familiales courantes. Tu sais bien, les vieux et les jeunes sous le même toit!

Ces deux chambres sont les chambres à coucher, et la salle de séjour est en même temps salon. Dans le cabinet les enfants étudient et jouent. La salle de bains est, comme tu vois, plutôt petite; par contre nous avons un grand balcon ensoleillé. Et du balcon il y a une magnifique vue sur le jardin, sur les couronnes des proches arbres fruitiers et sur le clocher là-bas loin derrière la rivière. Ainsi te dirai-je, ami: le foyer est plus que tout le reste au monde!»

Déclinaison des substantifs masculins

Ci-après nous vous présentons les principaux types de déclinaisons sur le modèle desquelles vous saurez décliner et utiliser presque tous les substantifs slovènes. Passons d'abord en revue la déclinaison des substantifs masculins:

Singulier	Duel	Pluriel
N. <i>přst</i> [pərst] (le doigt)	<i>přst-a</i>	<i>přst-i</i>
G. <i>přst-a</i>	<i>přst-ov</i>	<i>přst-ov</i>
D. <i>přst-u</i>	<i>přst-oma</i>	<i>přst-om</i>
A. <i>přst</i>	<i>přst-a</i>	<i>přst-e</i>
L. <i>pri přst-u</i>	<i>přst-ih</i>	<i>přst-ih</i>
I. <i>s přst-om</i>	<i>přst-oma</i>	<i>přst-i</i>

Singulier	Duel	Pluriel
N. <i>grád</i>	<i>grad-óv-a</i>	<i>grad-óv-i</i>
G. <i>grad-ú</i>	<i>grad-óv</i>	<i>grad-óv</i>
D. <i>grád-u</i>	<i>grad-óv-oma</i>	<i>grad-óv-om</i>
A. <i>grád</i>	<i>grad-óv-a</i>	<i>grad-óv-e</i>
L. <i>pri grád-u</i>	<i>grad-óv-ih</i>	<i>grad-óv-ih</i>
I. <i>z grád-om</i>	<i>grad-óv-oma</i>	<i>grad-óv-i</i>

Au duel il n'y a que deux formes différentes de celles du pluriel: N. A. *přst-a*, *grad-óv-a* et D. I. *přst-oma*, *grad-óv-oma*.

Le locatif et l'instrumental ne s'emploient qu'en liaison avec les prépositions *pri*, *s* (z devant les consonnes sonores) ou avec d'autres prépositions qui se lient à l'un des deux cas.

Pour le singulier nous devons souligner que les substantifs désignant des êtres vivants ont à l'accusatif la même forme qu'au génitif (*rāk*, gén. *rāk-a*, acc. *rāk-a*), tandis que pour les substantifs désignant des choses l'accusatif est égal au nominatif (nom. *přst*, acc. *přst*).

Le substantif *grad*, qui représente comme modèle un bon nombre de substantifs monosyllabiques (*móst* [le pont], *dár* [le don], *glás* [la voix], *práh* [la poussière], *méd* [le miel], etc.) a ordinairement au génitif singulier la désinence -u accentuée; au duel et au pluriel, le substantif *grad* sert de modèle à un groupe encore plus vaste de substantif qui, tout comme *grad*, prolongent le radical de la syllabe -ov- (*breg* [le bord, le versant], *breg-ov-a*, *breg-ov-i*; *gozd* [la forêt]; *volk* [le loup]; *zid* [le mur] etc.).

Les substantifs masculins, qui se terminent au nominatif singulier par l'une des consonnes — c, č, ž, š, j —, ont dans la déclinaison cette particularité (*lonec* [le pot], *kovač* [le forgeron], *nož* [le couteau], *koš* [la corbeille], *boj* [le combat] qu'ils ont à la désinence, partout où les autres substantifs ont un o (instn. sing. *přst-om*, gén. duel et pl. *přst-ov*, dat. et instr. duel *přst-oma*, dat. pl. *přst-om*), un *e* (*kovač-em*, *kovač-ev*, *kovač-ema*, *kovač-em*).

Explication des Mots et des Formes

Povabiti, povabim, povabil je — inviter, j'invite, il a invité
 naj si ogledata (duel) — qu'ils examinent, à examiner, à venir voir
 njihovo stanovanje (n.) — leur appartement
 bosta pripravili (duel) — (elles) prépareront
 miza — la table
 vhod — l'entrée
 omara, omarica — armoire, petite armoire
 čevlji — les chaussures
 obleka — vêtement, robe
 predsoba — l'antichambre
 ponosen, ponosna — fier, fière
 kuhinja — la cuisine
 sodoben, moderen — contemporain, moderne
 plinski (električni) štedilnik — un fourneau à gaz (électrique)
 pralni stroj — une machine à laver
 hladilnik — un réfrigérateur
 oprema — l'ameublement, l'équipement

ŠPIČKOV LOJZE

Ribničani so svoje majstu zares lepo okrasili z zastavami in uredili stari grad za razstavo suhe ruobe. S tem je bilo baje na strašansku veliko dela in so se priprave vlekale menda kar celi dve leti! Mnogo lepega in zanimivega so razstavili vrli Ribničani, toda jaz sem vohljaj in stikal predvsem za kakim krošnjarjem, da bi mi kaj okroglega povedal iz svojega življenja. »Do Brega se potegnite,« so mi dejali, »in stopite v gostilno pri Špičku, pa ga boste imeli!«

Čez deset minut sem že sedel pri Špičku za mizo, naročil dva dečka belega in v isti sapi že povprašal po starem Lojzu.

»Nak, očeta pa ni doma; stara krošnjarska kri jim ne da dolgo sedeti na miru, čeprav jih imajo že pol leta čez osemdeset in so se komaj dobro vrnili s krošnjarjenja po Slavoniji.«

Pa je čez pol ure mož le prišel. Drobni, a hudo trpežen starček je na povabilo rad prisedel in bil kar brž narejen za razgovor.

»Takole vam povem, krošnjarska je trda, a tudi zanimiva. Nič koliko sveta sem obhodil, oprtan s krošnjo, in če ne bi nič za-

vijal, bi nemara večkrat zemljo obkrožil. Z dvanajstimi leti so me oča prvokrat vzeli s seboj, z osemnajstimi leti pa sem že samostojno zakrošnjaril in zašel tja do Dunaja. Čeprav je že več kot šestdeset let tega, se še prav dobro spominjam. Robo sem oddal v 'pakelvoz', sebe sem pa v vagon posadil. Denarja sem vzel s seboj le za vožnjo zase in za robo. Zase sem že doma plačal, za robo bi moral pa na Dunaju. Anti vam prisede med vožnjo k meni nobel gospod in mi pomoli tako lepo uro pod nos, da lepše še svoj živ dan nisem videl. 'Kupi jo, fant!' mi je dejal in mi pobingljaj z njo pred nosom, da so mi oči izstopile. Pa sem jo res kupil, čeprav sem že svojo imel. Zdaj sem bil brez denarja in na Dunaju nisem mogel suhljadi rešiti. 'Vsaj nekaj mi je dajte, da jo bom prodal in vam plačal!' sem prosil železničarja, on pa mi je dejal: 'Vse ali nič!' Jaz pa do prve gostilne in zakličem v natakarice: 'Katera mi posodi dva goldinarja?' One pa v smeh: 'Takah imamo na Dunaju dovolj, ni treba, da bi jih še iz Ribnice sem vozili!' Že mi je vroče postajalo, a sem se še pravi čas spomnil svojih ur. Položil sem jih na šank, jih zastavil za dva goldinarja in jih dobil. Brž sem tekkel na kolodvor po robo in se vrnil z njo v gostilno. Prav tedaj je prišla v krčmo lepo rejena gospa in me vprašala, če znam sita popravljati. »Kaj bi jih ne znal, gospa, kar prinesite jih!« sem dejal in se je kmalu vrnila kar s šestimi. Kar hitro so bila popravljena, gospa je pa vprašala za račun. »Zdajle je priložnost Lojz!« sem si dejal in kar bleknil: 'Dva goldinarja!', čeprav bi bilo vse skupaj za eno samo kronco. 'Popustim še zmeraj lahko,' sem si mislil, a gospa je segla v denarnico in položila predme dva goldinarja. Tako sem srečno rešil robo in obe uri!« se je namuzal stari Lojz in že nadaljeval.

»V mladih letih sem bil močan za štiri in pravi krošnjarski grif sem poznal. Ko sem nekoč pri krošnjarju na Madžarsko, sem stopil v gostilno na paprikaš. Robo, ki je bila dva metra visoka in je je bilo za dobrih sedemdeset kil, sem pustil v veži. V gostilni so postavni dedci merili moči z diviganjem polnih sodčkov piva nad glavo. 'Močni ste zares,' sem jih pohvalil, 'moje robe pa le nihče ne zadene na ramo, ne da bi pokleknil!' Kar vsuli so se v vežo in zanesli robo pred gostilno. Deset jih je bilo, a ni nikomur uspelo, da bi si jo zadel na rame.

Nekoč — še v stari Jugoslaviji — sva se s sinom odpeljala v Slavonijo. Na večer sva se vozila proti Sisku in kmalu zavila z vozom v gosto hrastovo šumo. Bilo je okoli polnoči, ko sta iz gozda stopila dva moža in sedla zadaj na voz, ne da bi vprašala za dovoljenje. Fant je spal na vozu, meni pa je postalo pošteno vroče pod klobukom. 'To se ne bo dobro končalo!' sem si dejal, a sem vseeno počasi izpod sebe izvlekel samokres in dvakrat krepko butnil v zrak. Onadva zadaj sta poskočila, kot bi ju s šilom do kosti in izginila v gozdu... »Tu se stari krošnjar ni nič namuznil, temveč se je zamislil in čez čas nadaljeval bolj zase kot meni:

»Krošnjarjenje še vedno dobro nese. Še vedno nas je okoli sto v ribniški dolini. Precej nas je, ki smo si s suho robo pri krošnjarili domačije in preživljali družino. Tu pa tam se je kdo tudi zapil; saj veste, suho grlo in še suha roba na hrbtu... No, industrija nas vedno bolj spodriva, a dokler bom jaz živ, nečesa ne bo izpodrinila!«

»Česa?«

»Zobotrebcev! Meso ljudje radi jedo!« se je zasmejal Špičkov Lojze. (Iz Pavlihe)

Pogovor z naročniki

Tokrat smo največ izvodov Rodne grude poslali v Kanado, da bo na razpolago obiskovalcem svetovne razstave EXPO 67 v Montrealu, med katerimi bo nedvomno tudi mnogo naših rojakov, ki ne bodo šli mimo jugoslovanskega paviljona. Kot povsod po svetu, ima naša revija tudi v Kanadi iz leta v leto več prijateljev. Francka ALIC, ki nam je poslal naročnino, piše med drugim:

»Ostala bom vaš stalni naročnik, kajti Rodna gruda mi prinaša mnogo lepih spominov na rojstno domovino. V vsaki številki najdem kakšen dobro poznani kraj ali obraz. Revijo toplo priporočam vsem Slovencem, posebno še tistim, ki živijo v drugih deželah!«

Iz KANADE smo prejeli naročnine za Rodno grudo ali Koledar še od Marie LEBAR, Alojza SMOLIČA in Josepha MODRONICHA. Mirku HAFNERJU hvala tudi za naslov novega naročnika. Vidi in Miroslavu PUC želimo, da bi jima naši publikaciji tudi v bodoče bili všeč. Leonu FISTERJU se zahvaljujemo za ček v znesku 80,00 dolarjev za petnajst koledarjev in eno naročnino Rodne grude. Posebno hvala za vašo požrtvovalnost, ker si za delo in trud niste odračunali provizije.

Naročniki iz ZDA tako pridno plačujejo naročnine za Rodno grudo in Slovenski izseljenski koledar, da se jim na tem mestu prav lepo zahvaljujemo, obenem pa jih obveščamo, da pri februarški številki, ko smo jim ob naslovu napisali datume do kdaj imajo plačano naročnino, razumljivo tistih vplačil, ki smo jih prejeli naknadno, nismo mogli upoštevati, smo jih pa seveda zdaj vknjižili in je stanje spremenjeno.

Iz ZDA so nam poslali naročnine: Fred KRECIC, Frank GORISEK, Mary ISKRA, Frank MEZEK, Frank PRAZNIK, Carolina G. MYERS, Frances in Frank VIDER za sebe in za Josie POTOČNIK ter Justino SALTZ. Dalje John NOVAK, Anna JESENKO, Mary KUHAR za Margaret JAKLIC in Rose in Luka GLAZAR, ki imata plačano naročnino do konca avgusta 1967. Hvala Antonu GARDNU, Franku BRADACU, Donaldu J. LOTRIČU in Franku TOMŠIČU.

John ZUGICH je poslal naročnino za sebe in sina Johna, M. B. NICKELSON za sebe, prav tako Vincent MATHIAS in Alice DRASLER, ki je poslala tudi denar za ploščo »Gorenjski slavček«. Želimo, gospa Alice, da bi bila vaša mama resnično vesela slovenske opere, ki jo bo lahko poslušala kar doma. Pravite, da tudi revijo rada prebira in da bi rada obiskala rodni kraj. Gospa Frances ARTACH, želimo vam toliko zdravja, da bi vam se želja izpolnila.

Antonija in Joseph VADNJAL, zahvaljujemo se vama za naročnine za revijo in za koledar in še posebej za vaše tople besede. Mary LIKOVICH, hvala in več zdravja vam in soprogu! Louis DORNIK, denar smo v redu prejeli in veseli smo vaših besed: »Rodna gruda bo stalna spremeljevalka mojih jesenskih dni. Rad obujam spomine na obisk v letu 1965.« Naj vam bo jesen zlata, vi pa še kdaj pridite k nam! Franc MERNIK, naročnino smo prejeli. Frank POTOKAR, vknjižili smo plačilo za vas in za naročnika AJSTER ter BUDIČ v Jugoslaviji. Joseph DURJAVA je poslal naročnino za Franka KOVACICHA za leto 1967. Od našega neumornega zastopnika Philipa PROGARJA smo prejeli naročnine za Jehnie BOLE, Michaela KUMERSA in za Frances ARCH.

Mary MOZARA je naročnini pripisala še tele lepe vrstice: »Revija je lepo ilustrišana in prinaša zanimive novice iz domovine. Lani sem bila na obisku po petinštiridesetih letih. Slovenija in drugi kraji Jugoslavije so mi zelo všeč. Posebno lepo je ob Jadranu. Sicer pa se je v teh letih vse spremenilo in polepšalo! Zahvaljujem se tudi za vašo prijaznost.« Gospa Mary, veseli smo, da ste bili zadovoljni na domačih tleh in želimo, da še kdaj pridete med nas!

Mary ISKRA pa piše: »Prejela sem vaš prekrasni koledar 1967. Pošiljam deset dolarjev za revijo in koledar, kar je več pa za tiskovni sklad. Z zanimanjem prebiram oboje. Toplo vas pozdravljam in hvala ležna sem vam, ker se tako trudite za naše izseljence po vsem svetu.« Rojakinja Iskra, hvala za priznanje, ki je najlepše plačilo!

Anna KLUN je poslal 35,00 dolarjev za štiri obnovljene naročnine in za tri nove. Iskrena hvala za vaše požrtvovalno sodelovanje pri širjenju našega tiska!

Jane NOVAK, hvala za naročnino, mladi Terry pa še poseben pozdrav, z željo, da bi ji knjižica »Slovene for You« res koristila, da bomo ob njenem drugem obisku lahko tudi po domače pokramljali. Frank MIHELICICH, denar za zemljevid smo prejeli, vi pa zdaj gotovo že imate zemljevid in po njem v mislih potujete po domači zemlji. Jennie JESENOVEC in Agnes MALENCIK sta poslali naročnine in pisali, da je revija za našega človeka v tujini izredno zani-

miva in da jo radi prebirata. John REPOVŽ nam želi veliko naročnikov, Mary KUHAR pošilja naročnino za Natalio DOVGAN. Elsie URBAN je revija zelo všeč, prvič pa se naroča še na naš koledar. Gotovo boste veseli tudi te knjige! Andrew BARTEL, ki je poslal denar za dva koledarja in za revijo, piše: »Iskreno čestitam k izvrstnemu delu. Koledar je prekrasen!«

Iz AVSTRALIJE je poslal naročnino Ivan ZELKO in že zdaj naroča Slovenski izseljenski koledar 1968 ter pravi: »Koledar mi je v nepopisno zadovoljstvo!« Naročnino smo prejeli še od Karla BEZJAKA, Janeza ZAKOCHA ter od Klare in Franca BABIČ. Zvonko GROZNIK piše, da je veliko povpraševanje po našem koledarju. Priporočamo rojakom v daljni Avstraliji, da se čimprej naročijo na KOLEDAR za leto 1968, pot je namreč dolga in bi ga njim poslali najprej, če bi pravočasno prejeli naročila. Hvala, Groznik, za vaše zanimivo pismo in že vnaprej tudi za naročnino, ki jo bomo prejeli preko banke.

Tudi iz evropskih držav pošiljajo naši naročniki redno naročnine tako za revijo kot za koledar. Iz FRANCIJE od rojaka BURNIKA za J. SIMONČIČA, od Pavle BOŠKIN, Eme TENETA, Franca STERNADA, Stefana DOMITRA, Francke ALBIANI za Karla GORENCA, Ane MEK za sebe in sina Vincenca MEK, Marije AJNIK, Leopolda MAGUŠA za sebe, za Janeza MAGUŠA in Franca RIHTARŠIČA v Jugoslaviji in še od Viktorja DURNIA. Še posebej se zahvaljujemo Nežki JEŽ za prijazno pismo in 130 FF za naročnine Rodne grude.

Iz BELGIJE so poslali naročnine Ignac GLADEK ter Julka FEHER, ki se nam lepo zahvaljuje, da nismo prenehali pošiljati revije, čeprav je bila zaradi bolezni v zaostanku s plačilom. Gospa Julka, le korajžo, zdravje se še povrne! Ivan SMRKE pa je poslal naročnine za: Franca TRKAJA, Franca GOSTIŠO, Franca BOGOVIČA, Augusta TANŠKA, Johana KORBERJA, Janeza DUHA in Slavka PLAZARJA.

Iz LUXEMBURGA smo prejeli naročnine od Ivana MEDVEŠKA in Benjamina MEDVEŠKA. — Iz ŠVICE od Simona JURMANA; iz ŠVEDSKE od Zmagota PAHERNIKA, Stefana IVIČA, Franca MERNIKA in od Josefa BALKOVCA za sebe in brata Franca BALKOVCA.

Iz NEMČIJE so plačali naročnino Justina KRAMBERGER, ki je darovala 5 DM za tiskovni sklad, Anica KOLAR, Jože MOHAR, Michel JELTSCHITSCH, Franc MERNIK in Martin RACMAN, ki se mu še posebej zahvaljujemo za naslove, in Marija LESJAK.

Dragi naši naročniki, sporočamo vam še to, da imena tistih naročnikov, ki pošiljajo denar preko banke ne moremo navajati tukaj, ker ni prostora za vse, imajo pa vsi dokument, odrezek banke, in torej ni strahu, da bi se denar izgubil.

Pa še majhna sprememba pri bančni številki našega deviznega računa:

BANQUE GENERALE LJUBLJANA
Devizni račun št. 501-620-32022-10-4
Slovenska izseljenska matica

mali oglasi mali oglasi mali oglasi mali

- prodaja hiš, stanovanj
- poizvedbe
- pozdravi, čestitke

Cena malih oglasov do 30 besed je 60 N din ali enakovrednost v drugi valuti za naročila iz inozemstvo. Pri obširnejših oglasih stane vsaka nadaljnja beseda 3 N din ali enakovrednost v drugi valuti.

Naročnik malega oglasa prejme z računom tudi dokazni izvod.

Naročila z vsebino oglasa pošljite na naslov:

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
LJUBLJANA
Cankarjeva 1/II
Telefon 21 234

mali oglasi mali oglasi mali oglasi mali

Rojaki, ki potujete po stari domovini in ostali Evropi, zapajte se nam!

»*Trans turist*«

vam nudi vse vrste turističnih uslug — prevoze in izlete z lastnimi najmodernejšimi avtobusi, hotelske rezervacije v lastnih in tujih hotelih, vse vrste vozovnic, karte za prireditve, lov in ribolov in druge.

Centrala: **LJUBLJANA**, Titova c. 48/ II — Telefon 313 336
telex AdriaAvio Ljubljana 31268

Poslovalnice:

Ljubljana, Bled, Bohinj, Radovljica, Škofja Loka, Domžale, Piran

Podrobnejše informacije v ZDA pri August Kollander, Travel Bureau, 6419 St. Clair Ave. Cleveland 44103.

Zahtevajte prospekte!

Alpska modna konfekcija

ALMIRA

Radovljica

Telefon 70 028, 70 128

Telegram: ALMIRA RADOVLJICA

Nudimo bogato izbiro vsakovrstnih pletenin za ženske, moške in otroke

Pletenine »ALMIRA« so izdelane iz 100 % čiste volne in sintetične preje, po naj-novejši modi — za vsak okus in za najbolj zahtevnega kupca

Priporočamo se za naročila!

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

KONSTRUKTOR

MARIBOR - SERNČEVA UL. 8 - TELEFON 22-881

gradi doma in v tujini objekte vseh vrst

V Mariboru lahko kupite takoj vseljiva družinska stanovanja različne opremljenosti v bloku ali v vrstni hiši.

Po naročilu vam zgradimo hišo po vašem okusu v kateremkoli kraju Jugoslavije

Slovene
National
Benefit
Society

Sixty three years

of humanitaria service in the field of life insurance
and cultural & intellectual enlightenment

Slovene National Benefit Society

2657 South Lawndale Avenue

Chicago, Illinois 60623

Želite podariti vašim sorodnikom
v Jugoslaviji

HLADILNIK?

Potem samo

BOSCH

Devizno plačilo za Deutsche Bank A. G. —
Filiale Stuttgart

v korist firme

ROBERT BOSCH GmbH, STUTTGART

Cene in ponudbe izvolite zahtevati pri:

avtotehna

Ljubljana
Titova 25

Zagreb
Petrinjska 51

Beograd
Galsworthyeva 23

Tekstil in konfekcija
za dom, delo
ali potovanje

modna hiša

L J U B L J A N A — M A R I B O R

PRI PLAČILU V DEVIZAH
UŽIVATE POPUST

Največja specializirana detajlistična
tekstilna organizacija v Jugoslaviji

ZDRUŽENO ŽELEZNIŠKO
TRANSPORTNO PODJETJE
LJUBLJANA

Ob prihodu v domovino
oskrbi vse usluge po železnici
v zvezi s prevozom oseb,
prtljage, ekspresnega blaga in blaga
ter opravi carinske obveznosti pri uvozu
in izvozu, udobno, hitro in solidno

TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA

adria aviopromet adria

PRVO JUGOSLOVANSKO CHARTER PODJETJE prevaža udobno, hitro in poceni turiste po Evropi in med kontinenti. Pri organizaciji obiskov stare domovine se poslužujte letal Adria Avloprometa | ADRIA AIRWAYS, TITOVA 48, LJUBLJANA, YUGOSLAVIA

Billi so časi, kot je pel naš priljubljeni pesnik Oton Župančič:

„Tamkaj v Ameriki, tamkaj v Westfaliji
so nam izginiili — več ne doseže jih naše oko...“

Dandanašnji pa je drugače. Naši rojaki lahko vsak dan obiščejo svojo staro domovino in si oživijo mladostne spomine. Jugoslavija napreduje z urnimi koraki in s sodobnimi modernimi letali nudi svojim rojakom možnost hitre in udobne zveze prek oceana z domačim krajem. Letala ADRIA AVIOPROMETA z izbrano posadko in prikupnimi stewardesami vas bodo v nekaj urah varno prepeljala iz mest v vaših novih domovih na letališče Brnik na Gorenjskem, prav ob vznožje planin vaše rojstne domovine. Domovina vas bo toplo sprejela, pristrčno vas bodo objeli vaši svojci, očarala vas bo Slovenija s svojimi lepotami in čudili se boste njenemu povojnemu napredku. Še se boste radi vračali in veselili bomo, če boste ostali zvesti kri-lom ADRIA AVIOPROMETA, ki so vedno pripravljena pole-teti k vam in z vami.

adria aviopromet adria avio

adria aviopromet

PRIDITE NA POČITNICE V DOMOVINO!

● ARANŽMANI ZA INDIVIDUALNE GOSTE

— potovanje po Vaši lastni želji po Jugoslaviji in eventualno povezano s potovanji v obmejne države kot Madžarsko, Češkoslovaško, Poljsko, Bolgarijo, SSSR in Turčijo;

● BUNGALOWI De Luxe in I. kategorije ob slikovitih, romantičnih zalivih ob Istrski obali, oddaljeni približno 30 km od Trsta (Italija) VAS VABIJO!

Možnosti za vodno smučanje, podvodni ribolov, hišice tik ob morju — edinstvena priložnost za prijeten počitek. Tedenski najem (7 dni) cene v glavni sezoni se gibljejo med \$ 70 do \$ 100, kar je odvisno od kategorije in kapacitete bungalowa.

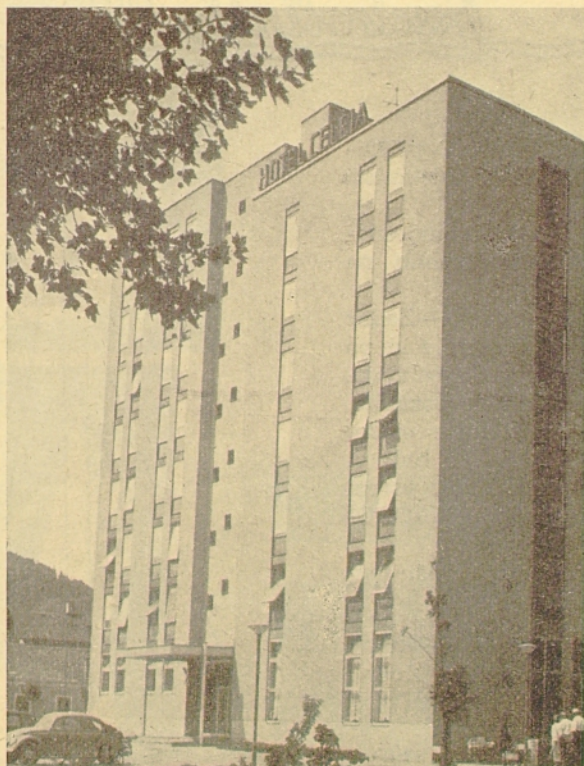
Pred sezono in po njej se cene zmanjšajo do 30 %, v maju in oktobru celo do 70 %.

● »KOMPASOVE POCENI POČITNICE« kot 7- in 14-dnevni aranžmani ob naši lepi Jadranski obali. Cene se gibljejo med \$ 28 do \$ 78.

● RENT-A-CAR SERVIS za turiste brez osebnega avtomobila.

KOMPAS - HOLIDAY SERVICE, Ljubljana, Titova 12 - Jugosliavija (telefon: 22 479, 21 364)

Vam omogoča s svojo hitro in natančno službo udobne in prijetne počitnice. Pohitite, ker vas pričakujemo!

Obiščite nas, če potujete skozi Celje!

Prisrčno vas bomo sprejeli in zadovoljni boste z našimi uslugami!

HOTEL
CELEIA
CELJE

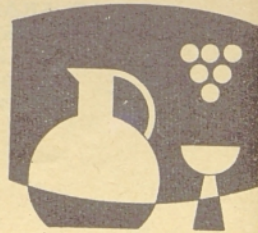
OBIŠČITE NAS, POSTREŽENI BOSTE DOBRO
IN DOMAČE!

Gostilna CIRMAN

MEDNO 15, p. LJUBLJANA-ŠENTVID

JUGOSLAVIJA

Telefon 51 412

TRGOVAČKO

PODUZEĆE

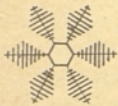
Na-Ma-Narodni Magazin

TELEFONI: 23-275, 23-076, 23-279; 25-573, 23-263, 25-959 - BRZOJAVNA KRATICA: NAMA
TEKUĆI RAČUN BROJ 338-1-128 NARODNA BANKA RIJEKA RIJEKA

IZBIRA — KVALITETA — LASTNI KREDITI — DOSTAVA NA DOM
so štiri ugodnosti

ki jih blagovna hiša NA-MA nudi svojim kupcem
Če kupujete tekstil, tekstilno konfekcijo, obutev, usnjeno galanterijo, gospodinjske
aparate, steklo, porcelan, parfumerijske in drogerijske izdelke, kot tudi vse drugo
za dom in gospodinjstvo, se boste najbolje znašli
v blagovni hiši NA-MA, ker so inicialke NA-MA pojem tradicije

VAŠE ZAUPANJE — NAŠA OBVEZA!
VAŠE ZADOVOLJSTVO — NAŠA REKLAMA!

Jadrolinija RIJEKA
JUGOSLAVIJA

TURISTI!

Ko boste obiskali Jugoslavijo, bo vaša pozornost in zanimanje gotovo pritegnila prekrasna obala Jadranskega morja, ki slovi po svoji izrazito modri barvi, obala s svojimi čudovitimi zalivi, otoki, lagunami, lepimi naravnimi plažami; obala, v svetu znana pod imenom »Obala tisoč otokov«.

Blaga sredozemska klima in bujna vegetacija vam nudijo zadovoljstvo, da v tem kotičku našega planeta lahko uživate v vsakem času.

Da boste prepotovali večji del te zelo zanimive obale, vam bo pomagala JADROLINIJA z Reke, ki vas bo s svojimi modernimi ladjami popeljala v vsa važnejša mesta na jugoslovanski obali Jadrana, kakor tudi na vse važnejše otoke.

V mednarodnem prometu JADROLINIJA vzdržuje številne linije in krožna potovanja z ladjami: DALMACIJA, ISTRA, JADRAN, JEDINSTVO, JUGOSLAVIJA in drugimi ki povezujejo vsa važnejša jugoslovanska pri-

stanišča z italijanskimi jadranskimi pristanišči, z grškimi pristanišči in s pristanišči na Bližnjem vzhodu.

Udobnost na teh ladjah je popolnoma enaka udobnosti v najsodobnejših hotelih na kopnem.

Car-ferry proga na relaciji Ancona—Zadar vam bo omogočila, da boste najhitreje in po najkrajši poti prišli iz Italije v Jugoslavijo.

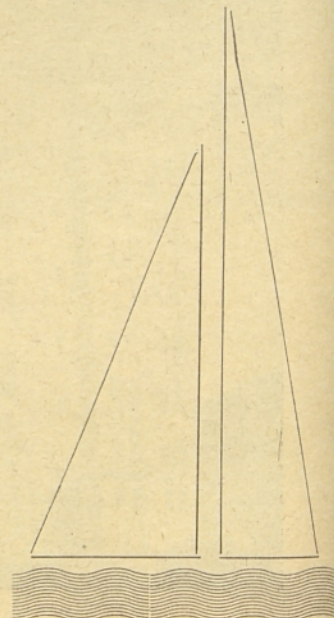
Pridite in uživajte, vendar pa ne pozabite, da je vsak kotiček naše lepe obale enako zanimiv, enako privlačen, da pa bi tudi vi lahko doživeli večji del njenih lepôt, potem izkoristite prevozne usluge podjetja JADROLINIJA!

Za vse informacije se obrnite k vaši potniški agenciji ali na predstavništvo

JADROLINIJE v New Yorku, Yugoslav
State Tourist Office, 309 Madison Ave.

ali pa direktno na

JADROLINIJO, Rijeka, Obala Jugosla-
venske mornarice br. 16, Jugoslavija

TRAVEL AGENCY

KVARNER-Express

Direkcija O P A T I J A

Šet. M. Tita 192

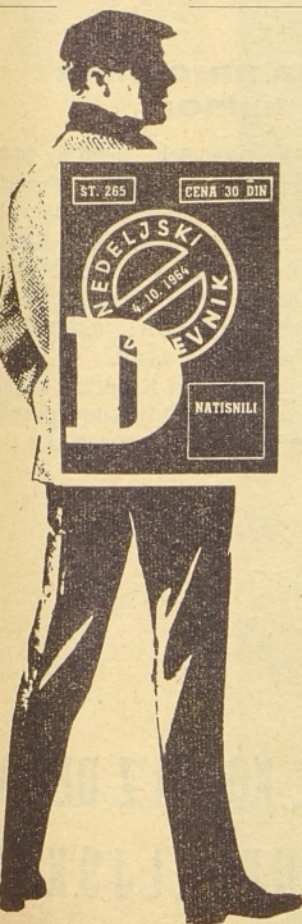
telefon 71614, 71631

telex 24 174 YU OPATUR

ALL KINDS OF TOURIST SERVICES

Offices:

**Beograd, Crikvenica, Karlovac, Lovran,
Malinska, Mali Lošinj, Matulji, Mošćenička
Draga, Opatija, Pag, Poreč, Pula, Rab, Rabac,
Rijeka, Senj, Volosko, Zagreb, Zadar**

- Novice od doma in vsepovsod
- 28 ali 32 stani, nikoli manj
- Bere vsak tretji Slovenec

**PRIJATELJ
PRIJATELJU** ➡

**ZNANEC
ZNANCU** ➡

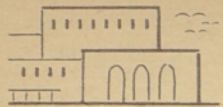
**SOSED
SOSEDU** ➡

P. n.

NEDELJSKI

LJUBLJANA — P. p. 42

Jugoslavija

HOTEL TRIGLAV • KOPER

TELEFON 21-651

Hotel »TRIGLAV« — sodobno opremljen — 180 postelj — restavracija — slaščičarna — senčni restavracijski vrt na morski obali — nočni bar vsak dan koncert in ples

Depandansa hotel »ŽUSTERNA« — moderna — 360 postelj — restavracija — kavarna — snack bar — vrt — terasa — 50 metrov od hotela je kopališče in olimpijski bazen v morju

Restavracija »RIŽANA« — v tihi romantični dolini — sodobno opremljena restavracija — krasen senčnati vrt ob šumeči Rižani — specialitete: postrvi, raki, kraški pršut — pristno domače vino iz tamkajšnjih vinogradov

Bungalovi z 20 posteljami — ribolov — postrvi — idealni sprehodi — ogled starodavne cerkvice z bogatimi freskami v Hrastovljah

OBIŠČITE NAS!

Vabijo vas

HOTEL »TRIGLAV«

HOTEL »ŽUSTERNA«

RESTAVRACIJA »RIŽANA«

K O P E R

Opozarjamo rojake, da

Slovenski izseljenski koledar 1967

lahko kupijo pri naših zastopnikih. V ZDA vam knjigo lahko pošlje

PROSVETA

2657 So. Lawndale Ave.
CHICAGO, Ill. 60623

ali

TIVOLI IMPORTS

6407 St. Clair Ave.
CLEVELAND, Ohio 44103

**ODPOŠLJITE
IN DOBILI
BOSTE
PRIJATELJA**

NAROČILNICA — NEDELJSKI

Ime, priimek

Ulica št.

Kraj Okrožje

Država

Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino. Nedeljski prične pošiljati takoj.

Podpis naročnika:

Mesečna naročnina za tujino:

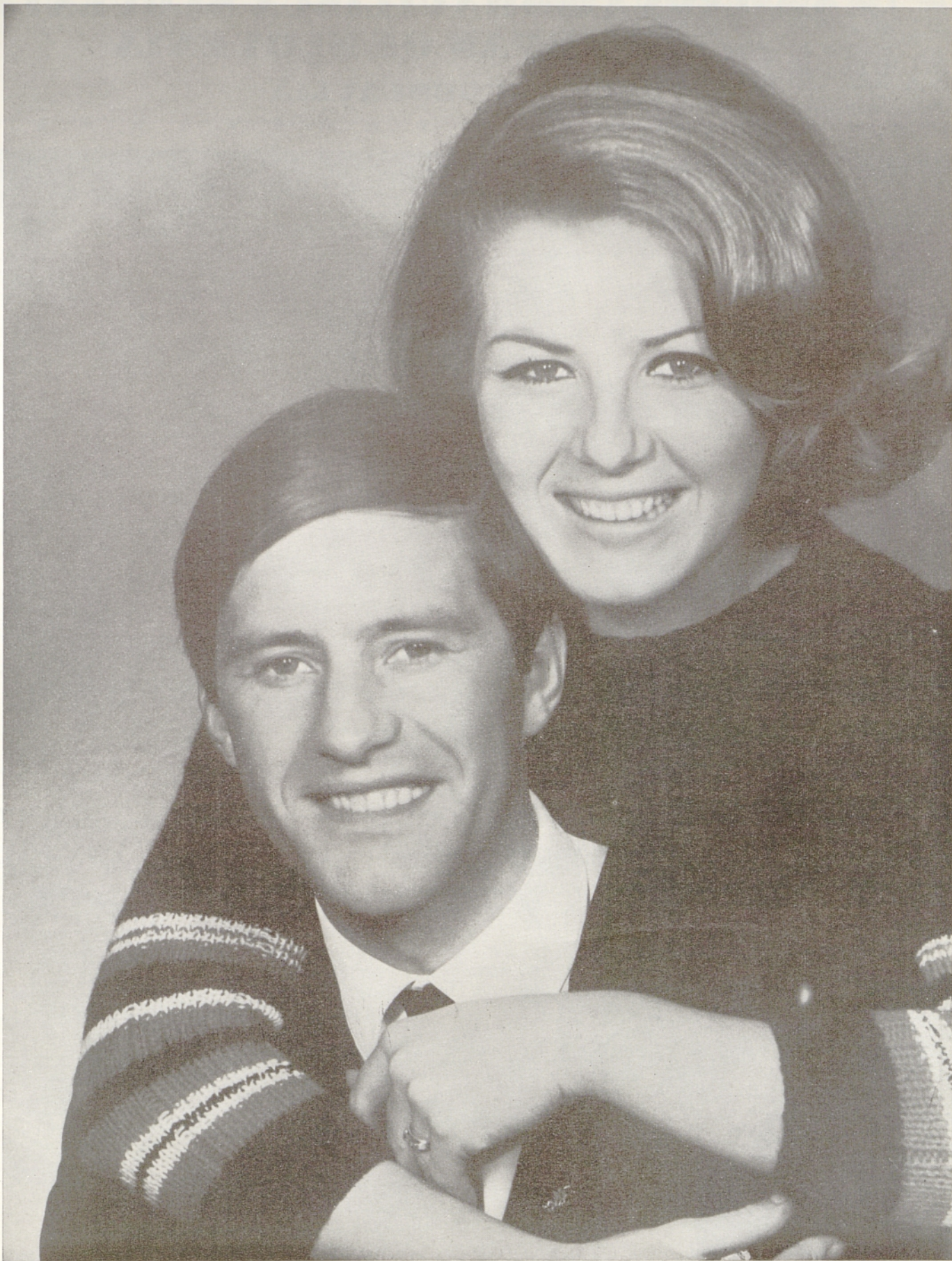
500 N din — Avstrija: 10,40 Sch; Belgija: 20,00 Bfr; Danska: 0,40 Dkr; Finska: 1,28 Fmk; Francija: 2,00 FF; Gana: 0,342 C; Holandija: 1,45 gulden; Indija: 1,905 rp. 1; Italija: 250,00 Lit; Kanada: 0,432 can \$; Nemčija (ZRN): 1,60 DM; Norveška: 2,86 Nkr; Švedska: 2,07 Skr; Švica 1,75 Sfr; Velika Britanija: 0,2 Lstg; ZDA: 0,40 USA \$; Druge države: letna naročnina 4,80 \$.

Naročnino nakažite na naslov: Kreditna banka in hranilnica, Ljubljana, za Ljubljanski dnevnik devizni račun pri KB št. 501-620-7-32000-415.

**TEDEN SE NE KONČA Z DELOM
AMPAK Z NEDELJSKIM**

Mladi slovenski par
Jeseničanka Tatjana
Tuma in Blejčan Pe-
ter Klavora, ki sta
še 18. marca poročila
po starih slovenskih
običajih na kmečki
ohceti skupaj z av-
strijskim, italijan-
skim, švedskim in
slovaškim parom

NARAVNA ZDRAVILIŠČA SLOVENIJE THE SPAS OF SLOVENIA

JUGOSLAVIJA

Indikacije - Indications

Č A T E Š K E T O P L I C E

Reumatizem, rehabilitacija lokomotornega aparata
Rheumatism, rehabilitation of the locomotive apparatus

D O B R N A

Ženske bolezni, rehabilitacija lokomotornega aparata
Women's diseases, rehabilitation of the locomotive apparatus

D O L E N J S K E T O P L I C E

Revmatizem, ženske bolezni
Rheumatism, women's diseases

L A Š K O

Medicinska rehabilitacija lokomotornega aparata
Medical rehabilitation of the locomotive apparatus

R A D E N S K A S L A T I N A

(Slatina Radenci)

Bolezni srca in ožilja, bolezni ledvic in sečnih potov
Heart complaints, diseases of blood vessels of kidneys

R O G A Š K A S L A T I N A

Bolezni jeter in žolča, bolezni presnove in metabolizma
Bilious and hepatic complaints, diseases of digestive organs and assimilation

Š M A R J E Š K E T O P L I C E

Managerske bolezni, vegetativno-hormonalne motnje
Manager's diseases, autonomic hormonal system complaints

G O Z D M A R T U L J K

(pri Jesenicah - near Jesenice)

Psychoneurasthenia, bronhialna astma
Psychoneurasthenia, bronchial asthma

M O R A V S K E T O P L I C E

(pri Slatini Radenci - near Slatina Radenci)

Revmatizem
Rheumatism

Informacije

Information

Poslovanje celoletno!

Open throughout the Year!

Zdravilišče / the Manager of the Spas /

Zveza naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev Slovenije /
Slovenian Spas Association / Celje, Jugoslavija

»KOMPAS« — LJUBLJANA, »PUTNIK« — LJUBLJANA,
»GENERALTURIST« — ZAGREB

